

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ

ΕΡΥΘΡΟΣ + ΣΤΑΥΡΟΣ

ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΜΑΡΤΙΟΣ 1952

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Μακένζυ Κίγκ 3 (πρώην Λυκαβητού) ΑΘΗΝΑΙ — Τηλέφ. 33-897

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΩΣ ΑΡΘΡ. 6 Α. Ν. 1092

Διεύθυνσις Περιοδικού: ΚΑ ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΧΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, Λ. Σγουρού 2

Διεύθυνσις Τυπογραφείου: «ΠΥΡΣΟΣ» Α. Ε. 'Ιερά 'Οδός 61

Τιμή Φύλλου Δρχ. 1.500 — Έτησία συνδρομή έσωτ. Δρχ. 12.000, έξωτ. 10 σελλίνια ή 2 δολλάρια

Συνδρομαί και αντίτιμον περιοδικού να στέλλονται με ταχυδρομική ή τραπεζική έπιταγή άπροσώπως «Έλληνικόν Έρυθρόν Σταυρόν Νεότητος», όδός Μακένζυ Κίγκ 3, Αθήνας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ — CONTENTS

Κ. Παλαμά, Πατρίς. Σ. Σκίπη, Στο Χελιδόνι. Έσωτερική έξωφύλλου.	
25 Μαρτίου, ποίημα, υπό Στ. Σπεράντζα. β) Το 21 και ή Έλληνική Παιδεία, υπό Ε. Π. Φωτιάδου	1-2
Χαίρε Κεχαριτώμενη, υπό Κ. Παπαπαναγιώτου	3
Ό 'Ιατρός 'Ιπποκράτης, υπό Γ. Κουρμούλη	4
Γιάννης Βλαχογιάννης, υπό Μ. Νικολαΐδη	5
Τό κρυφό Σχολείο, υπό Θ. Γιαννάτου. β) Οι 'Αλαμνομάχοι, υπό Γ. Ξύδη	6
Έρυθρός Σταυρός έπάνω σε λευκό φόντο	7-8
Η Καλαμάτα και ή Μεσσηνία	9
Γουλιέλμος Ραϊνγκεν, υπό Ν. Δημητροκάλλη	10
Ό άμπελώνας του Νάε, υπό Α. Μεταξά. β) Μεγάλη Σαρακοστή, υπό ΑΝ. ΒΩ.	11
Φωτογραφία δράσεως	12-13
Αεριοπρωθούμενα αεροπλάνα, υπό Ι. Ρουσσοπούλου	14
Ό κρυφός κλπ. (Παραμύθι)	15
Μία πρωτομαρτιάτικη συνήθεια, υπό Β. Οικονομίδη	16
Κυνηγετικές ιστορίες, υπό Ν. Δήμου	17-18
Αθλητική ζωή, υπό Σπ. Αύλωνίτη	19
Ό Μάρτιος, υπό Π. Καλονάρου	20
Κίνησης Ε.Ε.Σ.Ν.	21
Μαθητική συνεργασία	22-24
Η Σημαία, Στίχοι Α. Παπαδήμα. Μουσική, Α. Παναγιωτοπούλου	25
Έξωφύλλον Ν. Γκούζη, ή Δόξα. Όπισθοφύλλον 'Ιλιάς, συνέχεια, υπό ΑΝ. ΒΩ.	
Fatherland by C. Palamas b) The swallow by S. Skipis inside frontcover.	
The 25th of March by St. Sperantza	1-2
b) 1821 and Greek Education by E. Photiades	
Hail Mary by K. Papapanagiotou	3
Hippocrates by G. Kourmoulis	4
Vlachoyianis by M. Nicolaidis	5
The secret school by Th. Yianatos	6
Against a background of white by K. Gepp	7-8
Calamata	9
W. Roentgen by N. Demetrocalis	10
Noah's vineyard by A. Metaxas.	11
b) Lent by AN. VO.	
Activity in pictures	12-13
Jet Planes by J. Roussopoulos	14
The cock etc.	15
Marchhabit by B. Oeconomides	16
Hunting tales by N. Demou	17-18
Athletic life by Sp. Avlonites.	19
March by P. Calonaros.	20
G. J. R. C. movement	21
Pupils' contribution.	22-24
Inside Backcover the Flag verses by I. Papademas music by A. Panayiotopoulos	
Frontcover the Glory by N. Gyzis. Backcover Ilias by AN. VO.	

Κ. ΠΑΛΑΜΑ

ΠΑΤΡΙΣ

Πατρίς, και ξένους μάγεψε της λευθεριάς σου τάστρο,
Τό φώς του είκοσιένα!
Τους είδε κάθε κάμπος σου, κάθε βουνό και κάστρο
Νά σκοτωθούν για Σένα.
Πρώτ' ή Αγγλία έτρεξε το Μπάϊρον να μάς φέρη,
Όλόφωτη έλπίδα,
Και με το Μάγερ έστειλε κοντούλι και μαχαίρι
Του Τέλλου ή πατρίδα.
Δίνει τραγούδια, χρήματα και χέρια ή Γαλλία,
Κ' οι Γερμανοί ξεχνούνε
Τά γαλανά κορίτσια των και τὰ σοφά βιβλία,
Κ' έδώ μ' Έσέ πεινούνε.
Ό 'Ιταλός της σκλάβας του πατρίδος την άγκάλη
Τήν παραιτεί για Σένα:
«Έχετε γεια του τόπου μου κιτριές, νεράκια, κάλλη
Μυριοτραγουδισμένα!»
Νεράϊδες δυό 'ς τών τάφων των σκορπούν την έρημία
Κλάματ', άκτινες, κάλλη,
Και είναι οι δυό πατρίδες των: τους γέννησεν ή μία,
Τους δόξασεν ή άλλη.

Σ. ΣΚΙΠΗ

ΣΤΟ ΧΕΛΙΔΟΝΙ

Η τοσιδούλα σου ύπαρξη τον άδειο τόπο ξαφνικά
γεμίζει πέρα ως πέρα
κι όταν πετὰς καμαρωτό, θαρρεί κανείς πως γίνεσαι
το λούλουδο του αϊθέρα.
Σαν αγοράκι λατρευτό που με τὰ παιχνιδάκια του
και τὰ χρυσόγέλά του
σκορπάει στο στίτι τη ζωή και την πλατειά κι ά-
χαρά στα γονικά του. (νέκφραστη)
Έτσι κι εσύ, γλυκό πουλί, σ' όλα τὰ μέρη που περ-
σ' όλους που πάς τους τόπους (νάς,
σκορπάς με τὰ τραγούδια σου τὰ κρυσταλλοπερίχυτα
τη μέθη στους ανθρώπους.
Χαίρε, τσιγγάνικο πουλί! Μ' έσένα άς εΐτανε κι εγώ
άχ, νάμοιαζα μιὰ στάλα,
άς εΐταν στα ταξίδια σου χαρούμενος να σ' άκλουθώ
τὰ αϊώνια, τὰ μεγάλα.

25 ΜΑΡΤΙΟΥ

Μαρτιού πάλι ή χαρά. Γεμίζει ή πλάση.
Κι ή έλπίδα ξαναζή ξανθό λουλούδι.
Μες στήν καρδιά χορεύει το τραγούδι
κι όλη τη χώρα δένει ένα γιορτάσι.

Τὰ στήθη άγέρι ελεύθερο γεμίζει,
μύριες φωνές ως λέν το «τῇ 'Υπερμάχῳ».
Και το γαλάζιο σύμβολο μονάχο
τη μέρα αυτή περήφανο άνεμίζει.

Ω Λευτεριά, τη θεία σου λαμπράδα
δόσε παντού να φέρνωμε και κάνε
πάντα οδηγήτρα στους λαούς για νάναι
κι άστρο μες στ' άστρα ξέχωρο ή Έλλάδα.

Ω Λευτεριά, σεμνής θεάς εικόνα,
— που άδιάφορο, αν την είπαμε Παρθένα
Παλλάδα, ή θεομήτορα — για σένα
δόσε να μείνωμε άξιοι στον αιώνα.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΖΑΣ

ΤΟ ΕΙΚΟΣΙΕΝΑ ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ

Ε. Π. ΦΩΤΙΑΔΟΥ

Ό Μάρτιος διά τους Έλληνες είναι διπλή άνάμνη-
σις, διπλή έορτή: Τόν Μάρτιον — την 25ην Μαρτίου —
έορτάζουν οι Έλληνες τον Εύαγγελισμόν της Θεοτό-
κου εις αιώνα μνήμην του μεγάλου γεγονότος, το
όποιον προεσήμανε την κάθοδον του Θεού εις την γην
προς σωτηρίαν του κόσμου. Τόν Μάρτιον επίσης — και
την αυτήν ήμέραν, την 25ην Μαρτίου — έορτάζουν οι
Πανέλληνες την άφετηρίαν της έλευθερίας των, της
έθνικής και πολιτικής έλευθερίας.

Αδύνατον θα ήτο να γίνει μεγαλειώδστερος συν-
δασμός! Πιστός ο λαός των Έλλήνων εις την θρη-
σκείαν των πατέρων του, θα περιμένη με πλήρη πέποι-
θησιν την ήμέραν της άπελευθερώσεως, — έστω και αν
είναι μοιραϊόν να περιμένη τετρακόσια σχεδόν έτη. Η
άναμενομένη ήμέρα θα έλθη. Και την ήμέραν αυτήν
— την άγιαν — ο Παλαιών Πατρών Γερμανός, ο μέγας
έκείνος Ιεράρχης, θα κηρύξη την επανάστασιν εις την
κυρίως Έλλάδα. Η ήμέρα, που δέχεται εύλαβή την
εὐγνωμοσύνην των Έλλήνων διά την σωτηρίαν του ά-
νθρωπίνου γένους από την άμαρτίαν, ή αυτή ήμέρα θα
δεχθή τον λιθανωτόν της εὐγνωμοσύνης Έλληνικής
ψυχής διά την έθνικήν σωτηρίαν. Και το θαύμα του
Έλληνοχριστιανικού ιδεώδους θα συντελεσθῇ άκόμη
μια φοράν. Όρθοδοξία και Έλληνισμός δὲ σπάσουν
τά δεσμά, «θα σπάσουν τις άλυσίδες των — όπως λέγει
ο παλαιός χρονογράφος της Έπανάστασεως — και με
τις άλυσίδες των θα κάμουν σπαθιά για να πάρουν με
τη βία ό,τι τους άρπαξεν ή βία».

Εις την έπίνοιον και όδυνήραν πορείαν της Ιστο-
ρίας του πολιτισμού οι Έλληνες πρώτοι προσφέρουν
την έννοιαν της έθνικής και πολιτικής έλευθερίας. Πρώ-
τοι οι Έλληνες προσφέρουν την οργανωμένην σοφίαν,
δηλαδή την έπιστήμην. Αυτοί πρώτοι προσφέρουν εις
τον κόσμον μεγάλους εναρέτους άνδρας, που πίπτουν
υπέρ των ιδεών των, όπως οι Μαραθονομάχοι, όπως ο
Σωκράτης, όπως ο Έρμίας ο άρχων των Αταρνέων,
πως τόσοι άλλοι, τους οποίους ένθυμούμενοι οι πα-
λαιοι πατέρες της Εκκλησίας ώμίλησαν περί των πρό
Χριστού Χριστιανών, περί εκείνων δηλαδή όσοι πρό της
έμφανίσεως του Σωτήρος έπραγματοποίησαν κατά το
δυνατόν τον ιδανικόν άνθρωπινον τύπον. Άλλ' όταν θα
έλθη το πλήρωμα του χρόνου — και το πλήρωμα του
του χρόνου έορτάζει ή Εκκλησία μας την 25ην Μαρ-
τίου — άγγελος Κυρίου θα εύαγγελισθῇ εις την Θεο-
μήτορα τον 'Ιδρυτήν της Αγάπης, του μεγαλυτέρου
και θειοτέρου διδάγματος από όσα άντήχσαν ποτέ
εις το ανθρώπινον γένος. Και το διδασκαλικόν, που

θεμελιώνει νέαν πράγματι τάξιν πραγμάτων και οδηγεί
τους ανθρώπους εις την όδόν της σωτηρίας, θα κηρυ-
χθῇ εις την γλώσσάν μας, και εις την γλώσσάν μας
γραφτόν θα σωθῇ. Και άς μη λησμονούμε ποτέ ό,τι
οι έχθροί μας ούδέποτε λησμονούν: Είμεθα ο μόνος
λαός, που έχει την θείαν εύνοιαν να άκούη τον λόγον
του Θεανθρώπου εις την γλώσσάν του.

Με κέντρον την Χριστιανικήν Αγάπην και περί-
γραμμα την Έλληνικήν Σοφίαν και Παράδοσιν —
σύμφωνα με το έλληνοχριστιανικόν παράδειγμα και την
διδασκαλίαν των μεγάλων Πατέρων της Εκκλησίας και
μάλιστα των Τριών 'Ιεραρχών — έπροχώρησεν ο Έλ-
ληνισμός εις την περιπετειώδη ιστορίαν του κατά τον
Μέσον αιώνα, ιστορίαν κατάμεστον από συμφοράς και
θριάμβους. Εις την Πύλιν του Ρωμανού, πρό 499 έτών,
γονατίζει το κατάκοπον Γένος. Άλλ' ή θυσία του τε-
λευταίου βασιλέως, ο όποιος πίπτει ως Έλληνας και
Χριστιανός, δεν καλύπτει ένδοξον τάφον της Έλληνι-
κής Μεσαιωνικής Αυτοκρατορίας: Συμβολίζει την μέλ-
λουςαν άνάστασιν του Γένους και ως άναστάσεως σύμ-
βολον θα περάση ο μάρτυς βασιλεύς εις τους θρύλους
των δούλων. Ο βασιλεύς δεν άπέθανεν. Έμαρμάρωσε.
«Μά όταν είναι το θέλημα του Θεού, θα κατεθῇ ο άγ-
γελος στη σπηλιά και θα τον ξεμαρμαρώσῃ...».

Κατά τὰ μακρά, τὰ άτελείωτα έτη της δουλείας ή
Όρθοδοξία και τὰ Έλληνικά γράμματα — έστω και
τὰ κολλυβογράμματα, όπως έλέγοντο, της Οκτωήχου
και του Ψαλτηρίου — υπήρξαν ή ιερά κιβωτός, ή όποία
περίεσσε την Έλληνοχριστιανικήν ψυχήν των δούλων
και έδωσε την δύναμιν εις αυτούς να αντιδράσουν εις
τον κατακτητήν και παθητικώς και ένεργητικώς, — με
σειράν ολόκληρον κινήματων μέχρι της έννευσεως του
21. Σώτεια, παρήγορος και έλπιδοφόρος κιβωτός
έκλειεν έντός αυτής την από των παμπάλαιων χρόνων
ένότητα και συνέχειαν του Γένους. Οι πατριάρχαι καθ'
όλην την δουλείαν είναι και έθνάρχαι. Πλείστοι πα-
τριάρχαι και άνώτεροι κληρικοί εργάζονται όχι μόνον
διά την θρησκευτικήν αλλά και διά την έλλην πνευ-
ματικήν ανάπτυξιν του Γένους. Ο κατώτερος κληρός,
πλησίον πάντοτε του λαού, είναι ο διαρκής σύντροφος,
ο άκούραστος σπηλιώτης των ψυχών, ο — με τὰ όλίγα
γράμματα του — διδάσκαλος εις το «κρυφό σχολείο».

Και ο Έλληνικός λαός δεν θα λησμονήσῃ ούδ' επί
στιγμήν ότι είναι ο λαός του Λόγου και της Παιδείας,
διότι γνωρίζει ότι μόνον έτσι θα περισώσῃ την Ιστο-
ρικήν του — Έλληνικήν και Χριστιανικήν — μνήμην,
ότι μόνον έτσι δεν θα συμβαρβαρωθῇ μετά των βαρ-

ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΔΩΡΕΑ

ΗΜΕΡΟΜ.

ΑΡΙΘ.

θάρων. Και άλλοτε μὲν ἐκμεταλλεύμενοι οἱ Ἕλληνες τὰς γενικώτερας ἢ τὰς τοπικὰς δυσχερείας τοῦ κατακτητοῦ, άλλοτε δὲ ἐξαγοράζοντες αὐτὸν ἢ ἐξαπατῶντες, προχωροῦν εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως. Χωρὶς δὲ ποτὲ ἀπὸ τῆς Ἀλώσεως νὰ παύσουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐστίασι-γραμμάτων, ὅμως ἀπὸ τοῦ 17ου καὶ κυρίως ἀπὸ τοῦ 18ου αἰῶνος ἰδρύονται πολυάριθμα σχολεῖα. Σχολεῖα εἰς τὴν Πελοπόννησον, εἰς τὴν Ἠπειρον, εἰς τὴν Μακεδονίαν, εἰς τὴν Θράκην, εἰς τὴν Κρήτην, εἰς αὐτὸ τὸ στόμα τοῦ κατακτητοῦ: τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὴν Μικράν Ἀσίαν. Καὶ εἰς τὰς παραδουναβίους ἡγεμονίας — τὴν Μολδαβίαν καὶ τὴν Βλαχίαν — πάμπολλα θὰ συναντήσωμεν σχολεῖα Ἑλληνικά, μεγάλας ἐστίας ἀκραφίνοῦς Ἑλληνισμοῦ.

Ἡ κατεύθυνσις εἰς τὰ σχολεῖα εἶναι πάντοτε πρὸς τὴν Ἀρχαιοτάτην καὶ τὰ ἔνδοξα ὀνόματά της, ἐπίσης ἐπρὸς τοὺς δαιμνήστους ἡμῶν αὐτοκράτορας, δηλαδὴ πρὸς τὸν Βυζάντιον. Τὰ πλοῖα τῶν νησιωτῶν ἔχουν ὅλα ἀρχαῖα ὀνόματα, καὶ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ διδοὺν εἰς τὰ παιδιὰ τῶν ὀνόματα ἐπιφανῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Τόσον δὲ κυριαρχοῦν οἱ Ἕλληνες ὑπὸ τῆς ἐθνικῆς ἱστορικῆς παραδόσεως, ὥστε τοὺς κατακτητὰς τῶν ὀνομάζουν Περσῖανους.

Ἄλλ' ἔχομεν καὶ τοὺς Ἕλληνας τοῦ ἐξωτερικοῦ. Πολυπληθεῖς νῆοι, ἐκ τῶν ὁποίων πολλοὶ κληρικοὶ, σπουδάζουν εἰς τὴν Εὐρώπῃν φιλολογίαν, θεολογίαν, φιλοσοφίαν, νομικὰ, Ιατρικὴν (ἰδίως αὐτὴν, διότι τὸν Ιατρὸν κατ' ἀνάγκην ἐξέβητο κάπως ὁ κατακτητὴς), φυσικὰς ἐπιστήμας, μαθηματικά. Καὶ λαμβάνουν ἔτσι ἀπὸ τὴν Δύσιν ὅσα ἔδωσαν εἰς αὐτὴν οἱ πρόγονοί των, οἱ πρὸ τῆς Ἀλώσεως καὶ οἱ μετ' αὐτὴν «φυγάδες», οἱ μεγάλοι ἐκείνοι φωτισταὶ τῆς Δ. Εὐρώπης.

Ἄλλὰ δὲν εἶναι μόνον οἱ νεαροὶ Ἕλληνες σπουδασταὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, οἱ ἐκπροσωποῦντες τὴν δούλην Ἑλλάδα. Ἰδοὺ εἰς τὸ Παρίσι ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῖς, εἰς τὴν μεγίστην Εὐρωπαϊκὴν φιλολόγων τοῦ 19ου αἰῶνος, χαλκέντερος ἐθνικὸς ἐργάτης, ἀλληλογραφῶν καὶ μετὰ τῶν προέδρων ἀκόμη τῆς Βορείου Ἀμερικῆς περὶ τῶν Ἑλληνικῶν ζητημάτων. Εἰς τὴν Βιέννην τυπώνονται Ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ, ἐκεῖ δὲ ἔχει τὸ κέντρον τοῦ ὁ Ἄνθιμος Γαζής, ὁ ὁποῖος, πλὴν τῆς ἄλλης φιλολογοῦσας καὶ δημοσιογραφικῆς του δράσεως, εἰσάγει τῷ 1814-1815 τὸν Καποδίστριον εἰς τὴν «Φιλόμουσον Ἑταιρείαν», ἰδρυθῆσαν τῷ 1812 μετὰ τὴν ἰδρύσιν σχολείων εἰς τὴν Εὐρώπῃν. Ὁ Γαζής θὰ μεταδώσῃ ἔπειτα τὴν ἐπαναστατικὴν φλόγα εἰς τὴν ἰδιαίτην τοῦ πατρίδα Θεσσαλίαν καὶ εἰς τὰς νήσους, ὅπως ὁ ἐπίσης κορυφαῖος λόγιος Γεώργιος Γενναῖος θὰ στρατολογήσῃ καὶ θὰ διδάσκῃ τοὺς ἱερολογίτας εἰς τὴν Μολδοβλαχίαν. Εἰς τὴν Βιέννην θὰ εὐρωμεν τὸν Ρήγαν, τὸν πρωτομάρτυρα τοῦ Ἀγῶνος, νὰ τυπῶν κρυφὰ, τὴν νύκτα, τὰς ἐπαναστατικὰς προκηρύξεις του εἰς τὸ τυπογραφεῖον τῶν Μακεδόνων ἀδελφῶν Μαρικίδων Πουλῶν. Τυπογραφεῖα μεγάλης ἐπίσης ἐθνικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς ἀποδόσεως, ἀνήκοντα εἰς Ἑλληνας, θὰ συναντήσωμεν κυρίως εἰς τὴν Βενετίαν καὶ εἰς τὸ Λονδίον. Ἄλλ' ὅς ἀρκεσθῶμεν εἰς τὰ ὀλίγα αὐτὰ, διότι ἄλλως χρειάζομεθα βιβλίον ὀλόκληρον!

Ἐν ὅμως μόνον ὅς προσθέσωμεν, χαρακτηριστικὸν τῆς πίστεως τῶν νεαρῶν σπουδαστῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Ὅταν ἐκηρύχθη ἡ Ἐπανάστασις ὅλοι σχεδὸν ἔσπευσαν εἰς τὴν φωνὴν τῆς πατρίδος: «Ἐάν κανεὶς πιστεύσῃ τὰς εἰδήσεις αἱ ὁποῖαι μᾶς ἔρχονται ἀπὸ μακρὰν — ἔγραψεν εἰς ἐπιστολὴν του τῆς 10ης Ἀπριλίου 1821 περιώνυμος Γερμανὸς φιλόλογος — ἔφθασε, φαίνεται, ἡ ὥρα ποὺ θέλουν οἱ Ἕλληνες νὰ φανοῦν ἄνδρες. Ἐάν ἐλάμβαναν ἐξωτερικὴν ὑποστήριξιν, τὴν ὁποῖαν ὅμως φαίνεται δύσκολον νὰ λάβουν, θὰ ἦτο βεβαίως δυνατὸν νὰ ἀποτινάξουν τὴν τὴν ζυγόν. Οἱ Ἕλληνες, ποὺ σπουδάζουν ἐδῶ εἰς τὸ Βερολίον, ἔχουν μεγάλον ἐνθουσιασμόν καὶ φεύγουν διὰ νὰ καταταχθοῦν εἰς τὸν στρατὸν τῆς πατρίδος των». Ἰδοὺ ὁ μεγαλύτερος ἔπαινος τῶν νεαρῶν ἐκείνων Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι ἀντελαμβάνοντο ἄριστα, ὅτι τότε αἱ σπουδαὶ ἔχουν ἀξίαν, ὅταν εἰς πᾶσαν στιγμὴν τίθενται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς χώρας καὶ δὴ ὅταν αὕτη ἀντιμετωπίζῃ τὴν ζωὴν ἢ τὸν θάνατον, ὅπως τότε, ὅπως σήμερον.

III ΦΙΛΙΑ

(Ἐνα κάθε μῆνα γραμμένο ἀπὸ ἕνα καλὸ φίλο τῶν ἐρυθροσταυριτῶν).

4.

Ἐλάτε τώρα νὰ ἰδοῦμε τὰ διάφορα σημεῖα, ποὺ ἐτοίμασε στὸ τελευταῖο ἄρθρο, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ πρῶτο: Τί εἶναι φιλία;

Ὅπως εἶπαμε στὴν ἀρχὴ ὁ φιλόσοφος Ἀριστοτέλης ὀνομάζει τὴ φιλίαν ἀρετὴν, διότι βλέπει κυρίως τὰ ἀποτελέσματα τῆς καλῆς φιλίας καὶ τὴν ἐπίδρασί της ἐπ' αὐτὸν ψυχικὸ κόσμον τοῦ ἀνθρώπου.

Μὰ ἐξωριστὰ ἀπ' αὐτὴ τὴ φιλοσοφικὴ σὰν νὰ ποῦμε ἀντιλήψι, ἡ φιλία εἶναι ἡ σχέση ἐκείνη δύο ἀνθρώπων (ξένων ἢ καὶ συγγενῶν) ποὺ ἔχουν κοινὰς ιδέας καὶ ἀντιλήψεις γιὰ τὴ ζωὴ καὶ ποὺ τοὺς ὁδηγεῖ σὲ μιὰ ἐξακολουθητικὴ προσπάθεια πραγματοποιήσεως στὴ ζωὴ καὶ τῶν δύο ἀνθρώπων ἰδανικῶν μέσα στὴν καθαρὴ ἀτμόσφαιρα τῆς ἀληθινῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀσυμμεροντολόγητης ἀλληλο-ἐκτιμῆσεως καὶ ἀλληλοδοθηθείας. Αὕτη ἡ κοινότης ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων χωρὶς νὰ ἐπηρεάζεται ἀπὸ τίς προσωπικὰς ἰδιότητες τῶν δύο φίλων γεννᾷ τὴν ἀγάπην, ἀγάπην ἀγνήν καὶ ἀδόλην καὶ ἀδιάβλητην ποὺ γιὰ κύριον χαρακτηριστικὸν τῆς ἔχει τὴν ἀπόλυτην εὐκρίνειαν, εὐκρίνειαν ποὺ οὐδὲς ἐπιτρέπει ὁ ἕνας φίλος νὰ βλέπῃ μέσα στὸ βάθος τῆς ψυχῆς τοῦ ἄλλου καὶ ποὺ ἔτσι χλακεύεται ἐκεῖ μέσα ὁ ἀκατάλυτος σύνδεσμος τῆς φιλίας, ἀκατάλυτος καὶ ἀπ' αὐτὸ τὸ θάνατον γιὰτὶ μένει ὁλοζώντανη καὶ ἔπειτα ἀπ' αὐτὸν ἡ γλυκεῖα ἀνάμνησις τοῦ ἀληθινοῦ φίλου.

Ἔτσι ἂν καλοεξετάσουμε τὸ τί εἶναι φιλία, θὰ φθάσουμε στὸ συμπέρασμα πὼς αὕτη εἶναι μιὰ θαυμασία ἐπαφὴ δύο ψυχῶν, ἡ ὁποία μετὰ τὴν ἀλληλοεκτίμησιν ἡ ἀλληλοπροσπάθειαν τελειοποιήσεως τῆς ἀνθρωπίνης ὑποστάσεως καὶ τὴν ἀλληλοδοθηθείαν εἰς καλὰ ἔργα ἐπιτυγχάνει τὴν ἑνωσιν τῶν δύο φίλων σὲ τέτοιο σημεῖον ποὺ νὰ λέγῃ πάλι ὁ Ἀριστοτέλης πὼς ἡ ἀληθινὴ φιλία εἶναι σὰν μιὰ ψυχὴ σὲ δύο σώματα.

Βέβαια δύο ἢ καὶ περισσότεροι ἄνθρωποι ἡμπορεῖ νὰ συνεννοηθοῦν καὶ νὰ συμφωνήσουν νὰ κάμουν μιὰ καλὴ ἢ κακὴ πράξιν, ἢ μιὰ συμφεροντολογικὴ ἐπιχείρησιν. Μὰ ὅλα αὐτὰ δὲν ἔχουν καμμιά σχέσιν μετὰ τὴν φιλίαν, διότι ἅμα σὲ ἐπιτυχίᾳ ἢ ἀποτυχίᾳ παύσῃ νὰ ὑπάρχῃ ὁ σκοπὸς τῆς συμφωνίας, παύει φυσικὰ καὶ ὁ σύνδεσμος αὐτῆς. Ἀλλὰ ἡ φιλία εἶναι κάτι ἐντελὲς διάφορον, εἶναι κάτι βαθειὰ προσωπικόν, ποὺ ἐνδιαφέρει τὸν ἐσωτερικὸν ψυχικὸν κόσμον τῶν δύο φίλων. Διότι ὅχι ἅμα δύο πρόσωπα συμφωνήσουν ἢ ἐργασθοῦν μαζί ἢ καὶ ζήσουν ἀκόμη μαζί, ἀλλὰ ὅταν καταλάβῃ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον καὶ ἐκτίμησιν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον καὶ αἰσθανθῇ ἀγάπην ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλον, ἀγάπην δὲ ἀδιάβλητην καὶ ἀσυμμεροντολόγητην, ποὺ δὲν διαταράσσεται οὔτε ἀπὸ τὰ δευτερεύοντα προσωπικὰ ἐλαττώματα τοῦ ἄλλου (ἀγάπας, λέει καὶ ἡ λαϊκὴ παροιμία, τὸ φίλον σου μετὰ τὰ ἐλαττώματα του). Τότε ἐπέρχεται αὕτη ἡ θαυμασία ἐπαφὴ τῶν ψυχῶν τῶν δύο φίλων καὶ δημιουργεῖται ὁ εὐγενὴς καὶ ἀκατάλυτος σύνδεσμος τῆς φιλίας ὁ ὁποῖος εἶναι τέτοιος διότι ἡ ποιότης τῶν κρίκων του εἶναι ἀπὸ τὸ μίγμα τῆς ἀγάπης τῆς ἐκτιμῆσεως καὶ τῆς εὐκρίνειας.

Ἡ φιλία λοιπὸν δὲν εἶναι σχέσις κερδοσκοπικὴ οὔτε συμφεροντολογικὴ, οὔτε ὠφελιστικὴ καὶ συνεπὲς προσωρινή. Αὐτὰ ὅλα θὰ εἰδείκνυντο ἰσὰ ἰσὰ πὼς ἄνθρωποι, ποὺ συνδέονται μετὰ αὐτὰ καὶ γι' αὐτὰ, δὲν εἶναι φίλοι. Ἡ φιλία εἶναι ἕνας ἀνώτερος καὶ εὐγενὴς δεσμός ἀλλήλο-ἐκτιμῆσεως καὶ ἀγάπης καὶ συνεχὲς ἀλληλοπροσπάθειας ἐξυψώσεως τῶν δύο φίλων σὲ ἕνα ἀνώτερον ἐπίπεδον ἀληθινοῦ ἀνθρωπισμοῦ δηλ. εὐγενικῆς καὶ ἀνωτέρας ἀντιλήψεως τῆς ζωῆς.

Γι' αὐτὸ ἡ φιλία ὅταν εἶναι πραγματικὴ καὶ ἔχει αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικὰ εἶναι ἀνώτερη καὶ ἀπὸ τῆς συγγένειας. Γιατὶ ὅπως μᾶς διδάσκει ἡ πείρα τῆς ζωῆς ὁ σύνδεσμος τῆς συγγένειας ὑποχρεωτικὸς κατὰ τοὺς φυσικοὺς νόμους δὲν χαρακτηρίζεται πάντα οὔτε μετὰ κατανόησιν οὔτε μετὰ συμφωνίαν ἀντιλήψεων γιὰ τὴν ζωὴν, οὔτε καὶ μετὰ ἀγάπην πραγματικὴν, ὅπως ἀποκαλύπτουν μάλιστα τὰ τέτοια χαρακτηριστικὰ τῆς συγγένειας συμφεροντολογικὰς αἰτίας καὶ ἀφορμῆς. Ἔτσι ἐξηγεῖται πὼς συγγενεῖς ἡμπορεῖ οὐσιαστικὰ νὰ εἶναι μετὰ τοὺς ξέ-

(Συνέχεια στὴ σελίδα 25)

ΧΑΙΡΕ ΚΕΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ...

Κατάλευκα τὰ σπιτάκια τῆς Ναζαρέτ ἔμοιαζαν μετὰ πρόβατα σκορπισμένα σὲ μιὰ πράσινη βουνοπλαγιά. Ἐπάνω τὸ βαθυγάλανο ἀτλάζι τοῦ οὐρανοῦ ἦταν ὁλοκέντητο ἀπὸ ἀμέτρητα ἀστρά, ποὺ σὰν ἀπώμακροι καὶ ἀδύναμοι προβολεῖς φωτίζαν τὴν ἡμιερὴν πόλιν, τὴν τυλιγμένην μέσα στοὺς πέλους τῆς νύχτας. Ἐκεῖ σὲ ἕνα ὕψωματάκι ἀνάμεσα ἀπὸ ἀνθισμένες ροδιές, κερασιές καὶ ροδακινιές ὕψωνόταν ἕνα κομψὸ ἱ-

διόρρυθμο σπιτάκι. Ἀπὸ τ' ἀνοιχτὰ του παράθυρα ἔμπαιναν οἱ ἀσημένιες ἀχτίνες στὶς φεγγαρόλουστες νυχτίες. Ὅλο τὸ σπιτὶ ἦταν χωρισμένο σὲ δύο μονάχα δωμάτια. Τὸ καθένα ἦταν ὁλοκάθαρον καὶ φρεσκοσπιρμένο. Στὸ μεγαλύτερον ἀναπαυόταν πλαγιασμένος ὁ πολυσέβαστος ἀσπρομάλλης Ἰωακείμ, ποὺ οἱ συμπατριῶτες του οἱ Ναζαρηνοὶ τὸν ἀποκαλοῦσαν ἄγιο γιὰ τὴν ἀφοσίωσίν του στὸ Μωσαϊκὸ Νόμον. Δίπλα του ἐκρυπτοῦσε καὶ ἔγνεβε μετὰ τὴν ῥόκα τῆς παρακολουθώντας τὸ γοργὸ γύρισμα τοῦ ἀδραχτιοῦ ἡ γυναῖκα του Ἄννα, ἡ μεγαλόψυχὴ ἐκείνη γριούλα μετὰ τὸ ἀπωσπεωμένο πρόσωπον καὶ τὰ βαθουλωτὰ μάτια, ποὺ τὴν ἔλεγαν οἱ γυναικες εὐλογημένη, ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ τῆς ἦταν θησαυρὸς καλωσύνης καὶ ἀρετῆς. Στὸ πλαγιὸν δωμάτιον, τὸ πῶ μικρό, ποὺ ἀστράφτε ἀπὸ τὴν καθαριότητά της καὶ τὴν τάξη, ὡρες τώρα προσευχόταν ἡ μοναχοκόρη της Μαρία, τὸ καμάρι καὶ ἡ λατρεῖα τῆς Ναζαρέτ. Μὰ καὶ σ' ὅλες τὶς πόλεις καὶ τὶς κώμες τῆς Ἰουδαίας ἦταν γνωστὴ ἡ Μαρία, γιὰτὶ ἀπὸ τριῶν χρόνων ἦταν ἀφιερωμένη στὸ ναὸ τῶν Ἱεροσολύμων ἀπὸ τοὺς γονεῖς της, ἐπειδὴ τὴν γέννησεν, ἔπειτα ἀπὸ ἱκεσίαν στὸ Θεό, καὶ ὑπηρετοῦσεν ἐκεῖ περισσότερο ἀπὸ 12 χρόνια. Στὸ ναὸ μιὰ φορὰ τὸ χρόνο τοὐλάχιστον ἐπήγαιναν νὰ προσκυνήσουν καὶ νὰ προσφέρουν τὰ δῶρα τους ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἰουδαίας οἱ πιστοὶ τοῦ Ἰεχωῦ. Ἐκεῖ ἔβλεπαν τὴν Μαρίαν, ποὺ ἦταν τὸ στολίδι τοῦ Ναοῦ καὶ ποὺ θάμπωνε τὰ μάτια μετὰ τὴν ἀγγελικὴ τῆς ὁμορφιά. Πολὺ λιγοστὸ ἦταν τὸ διάστημα ποὺ τὴν εἶχαν πάρει μαζί τους στὴ Ναζαρέτ οἱ ἀγαπημένοι της γονεῖς μετὰ σκοπὸν νὰ τὴν ἀρραβωνιάσουν μετὰ ἕνα ἀγαθὸ καὶ τιμὸν μαρκαγὸ, τὸν καλὸ καὶ Θεοφοβούμενον Ἰωσήφ. Ἡ Μαρία ἔτοιμαζε τὰ προικία της. Τὴ νύκτα αὕτη τὴν πλημμυριζομένη ἀπὸ τὰ ἀρώματα τοῦ κήπου καὶ τὰ μύγια τῆς Σελήνης, ἡ Μαρία βγῆκεν ἀπὸ τὸν ἀογαλειὸν της, ποὺ ἦταν στημένος δίπλα στὸ κρεββάτι της καὶ, ἀφήνοντας σαῖτες, χτένια καὶ πανί, γύρισε πρὸς τὴν Ἀνατολὴ καὶ ἄρχισε νὰ προσεύχεται. Ἀργά, γλυκὰ καὶ δολόφωχα ἄρχισε νὰ ἀπαγγέλλῃ ψαλμοὺς τοῦ προπάτορά της Δαβὶδ, ποὺ χίλια χρόνια πρωτίτερα βασιλεῖες καὶ δόξαζε τὸ ἔθνος τοῦ Ἰσραὴλ. Ἡ Μαρία στὴ στάσιν αὐτῆς τῆς προσευχῆς λουσιμένη ἀπὸ τὸ ἀσημένιον φῶς τοῦ φεγγαριοῦ, ποὺ γλιστροῦσε ὁλόφωτο μέσα ἀπ' τὸ παράθυρον, φάνταζε σὰν οὐράνια ὀπτασία. Ἡ Ἐκφραστὴ τῆς σεμνῆ καὶ γλυκεῖα ὁμῶς φαίνε ὅλα τὰ γύρω της. Ἦταν πολὺ ἀσκητικὴ, θρησκευτικὴ φύση ἡ Μαρία. Ποτὲ πονηρὸς στοχασμὸς δὲν θόλωσε τὸ νοῦ της. Ἦταν ταπεινὴ, ἀπλή, ἐργατικὴ καὶ ὑπάκοη. Ὑστερα ἀπὸ τὸ Θεὸ ἐλάτρευε τοὺς γονεῖς της. Μετὰ τοὺς γονεῖς τῆς δόλοφωχα συμπονοῦσε τοὺς πτωχοὺς, τοὺς ἄρρωστους καὶ τοὺς δυστυχεῖς. Καὶ αὐτὸς ὁ πόνος τῆς ἔκανε κάπου - κάπου μεγαλοχολικὴ. Μὰ ἀπόψε ἦταν πολὺ ταρραγμένη ἡ Μαρία. Γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἀνοιχτήν αὐτὴν ζωὴν της. Ἡ Μαρία ἤξερε τοὺς ἱεροὺς ψαλμοὺς ἀπ' ἔξω. Οἱ ραββῖνοι στὸ Ναὸ τὴν θαύμαζαν γιὰ τὴν ἐξυπνάδα της, τὴν κρίσιν της καὶ τὸ δυνατό μνημονικὸν της. Ἦξερε τὴν ἑρμηνείαν τους. Μονάχα ἕνα ψαλμὸ δὲν

ἤξερε τὴν ἑρμηνείαν τους. Μονάχα ἕνα ψαλμὸ δὲν μποροῦσε νὰ νοιώσῃ ἐντελῶς. Καὶ ἀπόψε μετὰ τὴν κρινένια χέριαν τῆς ὕψωνο ἐμῆλνε ἰσὰ ἰσὰ αὐτὸν. Τῆς ἔρχονταν ἐπιμονα στὴ θύμησιν τῆς καὶ τὸν ἐπανελάμβανε μελωδικά:

«... Στάθηκεν ἡ πεντάμορφη βασίλισσα δεξιὰ σου τὴν πλουμιστὴ καὶ δόλοφωχα ντυμένη φορεσίαν της καὶ ἔτσι, καθὼς ἐφάνταζεν ἀστραφτερὴ κοντὰ σου μ' ὅλο τὸ μεγαλεῖο της, τὴ χάρι, τὴ δροσίαν της, οἱ δυνατοὶ καὶ οἱ πλούσιοι τῆς Γῆς τὴν προσκυνήσαν καὶ ἀπ' τῶν λαῶν τὰ στόματα ἐγκόμια ἐξεκρίναν...»

Τὰ νεῦρα της καθὼς ἔμῆλνε, ἦταν τεντωμένα. Οἱ ἦχοι σὰν σθημένοι λυγμοὶ τὴν ἐπνίγαν ἀπὸ συγκίνησιν. Ὑψώνοντας τὸν τόνο τοῦ ψαλμοῦ αὐτοῦ σὰν κελδοῖσμα πουλίου ἡ Μαρία ἐνῶθε νὰ μεγαλύνῃ τὴν ταραχὴν της, σὰν κατὰ τῆς ἔλεγε, πὼς τὰ ποιητικὰ αὐτὰ φερουγίσματα τοῦ Προφητάνακτα Δαβὶδ ἔγιναν γι' αὐτὴ. Ἦταν μορφωμένη καὶ εἶχε πολὺ ἀνεπτυγμένο τὸ ποιητικὸ χάρισμα. Ὅμως ἡ λεπτὴ αἰσθητικὴ μόρφωσιν τῆς δὲν τὴν βοηθοῦσεν ἀπόψε. Εἶπεν ἔπειτα καὶ ἄλλα κομμάτια ἀπὸ τὰ ἑπτὰ ποιητικὰ βιβλία τῆς Παλ. Διαθήκης. Κατὰ τὰ μεσάνυχτα ἔλεγε ἀπ' ἑξῶς ὡς πού κουράστηκε. Κατὰ τὰ μεσάνυχτα ἐπλάγιασε νὰ κοιμηθῇ. Μὰ στάθηκεν ἀδύνατον νὰ κλείσῃ μάτι. Οἱ πῶ αἰθέριες ὀπτασίαι ξεπρόβαλλαν μπροστὰ στὰ μάτια της: «Ἀνοιγὰν κάθε τόσο οἱ οὐρανοί, τὸ φεγγάρι καὶ τ' ἀστρά τινάζουνται ἀπ' τὴ γλάστρα τ' οὐρανοῦ καὶ στρώνουνται στὴν παρθενικὴν τῆς κλίνης. Τὰ ἀρώματα τοῦ κήπου τῆς μεθοῦσαν τὴν αἰσθησίν της καὶ μετέφεραν τὸ νοῦ της στὴν παραδεισιακὴν ἡσυχίαν τῆς Ἐδέμ. Οἱ κρίνοι καὶ τὰ τριαντάφυλλα φύτρωναν στὶς παλάμες τῶν χειρῶν της, τὰ βουνὰ ἔγερναν καὶ τὴν προσκυνοῦσαν καὶ τὰ πολυδάματα χερουβείμ καὶ τὰ ἐξαπτερυγα Σεραφεῖμ φερουγίζαν στὸ δωμάτιόν της καὶ τὴ μακάριζαν μετὰ αἶνους καὶ ὕμνους θεοπέσιους. Μετὰ τὸ πρῶτον ῥόδισμα τῆς αὐγῆς πετάχθηκε ἀπὸ τὸ κρεββάτι της. Ἐκάμε τὶς δουλειὰς τοῦ σπιτιοῦ της πρόθυμα ὅπως πάντα, πλῆθηκε καὶ σέβλτα καὶ πεντακάθαρη πῆγε νὰ προσευχηθῇ. Ὅταν ὅμως ἀρχισε τὴν προσευχὴν τῆς μετὰ τὴν ἀνύμνησιν ἐξαφνικὰ μπροστὰ τῆς ἕνας Ἀγγελός. Ἦταν ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ. Τρομαγμένη ἡ Μαρία ἄκουσε νὰ τῆς λέγῃ: «Χαίρε κεχαριτωμένη Μαρία. Μὴ φοβᾶσαι» ὁ Κύριος εἶναι μαζί σου. Ἡ Μαρία εὐσεβὴς ὅπως ἦταν, γεμάτη ἀγνότητα καὶ ἀθωότητα, ἔξυπνη καὶ διειδυτικὴ εἰκὼς τοῦ μεγαλεῖο τοῦ χαιρετισμοῦ, συγκλονίσθηκε κατὰ βάθος καὶ συλλογιζόταν σὰν τί νὰ σήμαινε αὐτὸς ὁ χαιρετισμός. Ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριήλ τῆς εἶπε τότε ἀπαλὰ: «Μὴ φοβᾶσαι Μαρία, ὁ Θεὸς ἐδιάλεξεν ἐσένα ἀπὸ ὅλες τῆς γυναικῶν γιὰ νὰ φέρῃς στὸν κόσμον ἕνα βρέφος, ποὺ θὰ ὀνομασθῇ Ἰησοῦς, θὰ εἰσέλθῃ νὰ σώσῃ τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν καὶ θὰ εἰσέλθῃ νὰ σώσῃ τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν. Ὅλα αὐτὰ θὰ γίνουν μετὰ τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Οὕτως θὰ ἀπορήσῃς, γιὰτὶ ὅσα φαίνονται ἀδύνατα στοὺς ἀνθρώπους εἶναι δυνατὰ γιὰ τὸ Θεόν. Ἀπόδειξις ὅτι ἡ ἐξομολογία σου ἔλυσάς σε, ἂν καὶ εἶναι πολὺ γρήγορα, θὰ κάμῃ παιδί μετὰ τὸ Θεὸν θέλημα».

Ἡ Μαρία πίστευε στὴν Παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ καὶ κατὰ βάθος μετὰ τὴν φῶτισιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τὰ λόγια τοῦ Ἀρχαγγέλου. Γι' αὐτὸ βαθεῖα συγκινημένη γιὰ τοῦ Ἀρχαγγέλου ἀπάντησιν μετὰ ταπεινὴν ἀπλότητα: «Ἰδοὺ ἡ δούλη τοῦ Κυρίου» ὡς γίνῃ τὸ θέλημά του καὶ ὡς ἐκπληρωθῇ τὰ λόγια σου. Ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριήλ χάθηκε ἀπὸ τὰ λόγια σου. (Συνέχεια στὴ σελ. 8)

Μὴ φοβᾶσαι Μαρία...

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΚΟΥΡΜΟΥΛΗ
Καθηγητού του Πανεπιστημίου 'Αθηνών

«Ασθήρ καὶ φῶς τῆς βιωφελεστάτης ἱατρικῆς» προσωνομάζετο ὁ πατὴρ τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης Ἱπποκράτης ὁ Κῶος (460 - 377 π. Χ.). Ἐλαβε τὸ γένος ἀπὸ μίαν περίφημον οἰκογένειαν ἱατρῶν, τοὺς ὁποίους ἀνέδειξαν ἡ μικρὰ νησίς τῆς Δωδεκανήσου, ὅπου εἶδε τὸ φῶς. Πατὴρ, πάππος καὶ πρόγονοι καὶ πάλιν υἱοί, ἔγγονοι καὶ ἀπόγονοι τοῦ Ἱπποκράτους ἀναφέρονται ὡς διαπρέμαντες ἱατροὶ τῆς ἀρχαιότητος. Πάντας τούτους ὅμως ἐκάλυψεν ἡ μεγάλη προσωπικότης τοῦ πατρὸς τῆς ἱατρικῆς, ὁ ὁποῖος ἠτύχησε ζῶν νὰ ἀποκτήσῃ φήμην ὑπεράνθρωπον ὄντως καὶ νὰ θεωρῆται θεία μορφή, εἰς τὴν ὅποιαν ἔλαχεν ἡ ὑψηλὴ τιμὴ νὰ εὐεργετήσῃ τὴν ἀνθρωπότητα τῆς ἐποχῆς του καὶ νὰ ἐδραιώσῃ τὴν θέσιν τῆς ἱατρικῆς διὰ νὰ τὴν παραδώσῃ ὡς ἐπιβεβλημένην πλεον ἐπιστήμην εἰς τὰς ἐπέρχουσας γενεάς. Ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος καὶ μέγιστος ἰδιάζων τύπος τοῦ Ἑλλήνος ἱατροφιλοσόφου, δηλαδὴ ὁ ἡγέτης τῆς ἐνδόξου ἐκείνης χορείας τῶν Ἑλλήνων Ἀσκληπιάδων, οἱ ὁποῖοι συνεδύαζον μετὰ τῆς εἰδικῆς ἐπιστημονικῆς καταρτίσεως ὁλοκληρωμένην ἀνθρωπιστικὴν μόρφωσιν, ἀντλούμενην ἀπὸ τὴν μελέτην τοῦ ἔργου τῶν προδιαπρεψάντων μεγάλων ἐκπροσώπων τοῦ ἀναθοποιοῦ καὶ ἀνθρωποποιοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. Περί τούτου μαρτυρεῖται ρητῶς ὅτι «συνήσκηθη ἐν τῇ ἱατρικῇ καὶ τοῖς ἐγκυκλίους μαθήμασι». Ἀκριβῶς ἡ κατὰ κτίσεις αὐτῶν τῶν «ἐγκυκλίων» ἦτο ἐκείνη ἡ ὁποία προσέδιδεν εἰς τὸ ἄτομον τὴν δύναμιν τῆς γενικῆς θεωρήσεως τοῦ πολυσυνθέτου Ἑλληνικοῦ μεγαλείου, τὸ ὁποῖον ἐθάμβωνε τὸν λοιπὸν κόσμον. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀφοῦ ἐξεπαδεύθη εἰς τὴν ἱατρικὴν ὑπὸ τοῦ πατρὸς του Ἡρακλείδου, μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἀπεδήμησε μετὰ τὴν πρόθεσιν «τὰ κατὰ τόπους ἀποτελοῦμενα θεάσασθαι καὶ συγγυμνασθῆναι ποικιλιώτερον». Ἡκουσε τὰ μαθήματα μεγάλων διδασκάλων τῆς ἐποχῆς του, τοῦ Ἡροδίκου τοῦ Σηλυβριανοῦ, τοῦ Γορνίου τοῦ Λεοντίνου, πιθανῶς δὲ καὶ Προδίκου τοῦ Κείου καὶ Δημοκρίτου τοῦ Ἀβδηρίτου. Τὸν τελευταῖον μάλιστα παραδίδεται ὅτι ἐθεράπευσεν πάσχοντα ἐκ μανίας, ὅτε προσεκληθὴς ὑπὸ τῶν Ἀβδηριτῶν διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν πόλιν των καὶ νὰ τὴν σώσῃ ἀπὸ τοῦ ἐπιδημοῦντος λοιμοῦ. Συνεδέθη διὰ στενῆς φιλίας μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Περδίκκου τὸν ὁποῖον ἐθεράπευσεν ἐκ βαρείας νόσου. Κατὰ τινα παράδοσιν ὑπεδείχθη εἰς

αὐτὸν δι' ὄνειρου νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὴν Θεσσαλίαν, εἰς τὴν πρωτεύουσάν τῆς ὁποίας Λάρισαν καὶ ἀπέθανεν. Ὅταν κάποτε ἠπειλήθη πόλεμος τῶν Ἀθηναίων κατὰ τῆς ἰδιαίτερας αὐτοῦ πατρίδος Κῶ ἐπεκαλέσθη τὴν συνδρομὴν τῶν Θεσσαλῶν καὶ ἔσωσε τὴν γενέτειράν. Ἐνωρὶς ἡ φήμη του ἐξηπλώθη καὶ προσεκαλείτο πάντα-χοῦ διὰ νὰ παρέχῃ τὴν βοήθειάν του εἰς πασχούσας προσωπικότητας ἢ πόλεις ἀπειλούμενας ὑπὸ ἐπιδημιῶν. Ἐγένετο ἴσως τὸ πλεον γνωστὸν καὶ τὸ πλεον λαοφιλὲς πρόσωπον τῆς ἐποχῆς του. Ὑπῆρξε σεμνὸς καὶ ἀφιλάργυρος καὶ «φιλοκίερος» δηλαδὴ κατ' ἀρχὴν φίλος καὶ θεράπων τῶν Ἑλλήνων. Ἠοσβάνετο ὅτι πρῶτιστον καθήκον αὐτοῦ ἦτο νὰ παραμένῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ παρέχῃ τὴν βοήθειάν του εἰς τοὺς ὁμοεθνεῖς. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν καὶ ἠρνεῖτο νὰ στερήσῃ τὴν Ἑλλάδα τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ διὰ νὰ μεταβῇ εἰς ξένας χώρας ὅθεν μετεκαλεῖτο.

Κάποτε ἐνέσκηψε λοιμὸς εἰς τὴν Ἰλλυρίαν καὶ τὴν Παιονίαν καὶ ἀπεστάλησαν πρὸς αὐτὸν πρέσβεις διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς πασχούσας αὐτὰς χώρας. Ὁ Ἱπποκράτης ὅμως ἐκ τῆς συζητήσεως μετὰ τῶν πρέσβων περὶ τῶν ἐπικαρτούντων ἀνθρώπων εἰς τὰς χώρας των, ἀντελήφθη ὅτι ἡ νόσος θὰ μετεδίδετο ταχέως διὰ τοῦ ἀνέμου εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἀπέπεμψεν αὐτοὺς καὶ ἔλαβε τὰ κατὰλληλα μέτρα πρὸς ἀποτροπὴν τῆς νόσου ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους. Ὅταν ἡ δόξα του ἐφθάσε μέχρι τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Ἀρταξέρξου, ὁ Πέρσης αὐτὸς μονάρχης ἠθέλησε νὰ τὸν προσελκύσῃ εἰς τὴν αὐλήν του. Ἐγραψε λοιπὸν εἰς τὸν ὑπαρχον τοῦ Ἑλλησπόντου Ὑστάτην τὴν ἐξῆς ἐπιστολήν: «Βασιλεὺς βασιλέων μέγας Ἀρταξέρξης Ὑστάει Ἑλλησπόντου ὑπάρχῃ χαίρειν. Ἱπποκράτους ἱεροῦ Κῶος, ἀπ' Ἀσκληπιδίου γεγονότος, εἰς ἐμὲ κλέος ἀφίκεται τέχνης. Δὸς οὖν αὐτῷ χουρόν, ὅπως ἂν βούληται, καὶ τὰλλα χύδην ὧν σπανίζει, καὶ πέμπε πρὸς ἡμέας. Ἔσται γὰρ ἰσότης Περσῶν τοῖσιν ἀρίστοισιν...». Ὁ ἀφιλάργυρος ὅμως καὶ φιλέλλην Ἱπποκράτης ἀπέρριψε τὴν δελεαστικὴν πρότασιν τοῦ μεγάλου βασιλέως, προτιμήσας νὰ παραμείνῃ καὶ νὰ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας του εἰς τὴν χώραν του. Συνέγραψε πηλῆθος βιβλίων τὰ ὁποῖα οἱ μεταγενέστεροι «κατασπάζοντα ὡς θεοῦ φωνὰς καὶ οὐκ ἀνθρωπίνου προελθοῦσας ἐκ στόματος». Ζῶν ἔτι ἔτυχεν ἐξαιρετικῶν τιμητικῶν διακρίσεων ἐκ μέρους τῶν συμπολιτῶν του Κῶων, τῶν Θεσσαλῶν, τῶν Ἀρνείων, τῶν Ἀθηναίων καὶ ἄλλων Ἑλλήνων. Ἰδιαίτερος ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν, τιμῶσα ἐξόχως τὸν ἄνδρα, ἀπένευεν εἰς αὐτὸν τὰς ὑψίστας τιμὰς, διὰ ψήφισματος, τὸ ὁποῖον περιεσώθη καὶ τὸ ὁποῖον ἐκφράζει τρόπον τινὰ τὰ πανελλήνια

αἰσθήματα τῆς ἐποχῆς περὶ τοῦ θείου ἱατροῦ. Τὸ τιμητικὸν αὐτὸ ψήφισμα ἔχει ἐν ἑλευθέρᾳ μεταφράσει περίπου ὡς ἐξῆς: «Δόγμα Ἀθηναίων. Ἐδοξε τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων: Ἐπειδὴ ὁ ἱατρός Ἱπποκράτης ὁ Κῶος ἐπέδειξε γενικῶς ἐναντι τῶν Ἑλλήνων μεγάλην καὶ σωτηρίαν συμπάθειαν. Ἐπειδὴ ὅταν ὁ λοιμὸς ἠπειλῇ νὰ μεταδοθῇ ἐκ τῆς βαρβαρικῆς χώρας εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔσπευσε νὰ ἀποστείλῃ εἰς τὰς διαφόρους Ἑλληνικὰς ἐπαρχίας τοὺς μαθητὰς του, οἱ ὅποιοι συνεβούλευον τὸν κόσμον περὶ τῶν ληπτέων μέτρων καὶ τοῦ τρόπου τῆς θεραπείας, συνετέλεσε δὲ τοιοῦτοτρόπως εἰς ἀποφυγὴν τοῦ ἐπερχομένου λοιμοῦ. Ἐπειδὴ συνέγραψε πηλῆθος συγγραμμάτων περὶ τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἀσκήται ἡ ἱατρικὴ, ἐπιθυμῶν τοιοῦτοτρόπως νὰ μεταδώσῃ εἰς ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρους ἱατροὺς τὰς ἐπιστημονικὰς του μεθόδους. Ἐπειδὴ ὅταν ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν τοῦ ἀπένευμε βασιλικὰς τιμὰς καὶ ἀνάλογα δῶρα διὰ νὰ τὸν πείσῃ νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς Περσίαν, οὗτος ἀπέρριψε τὰς προτάσεις αὐτὰς ἐνεκα τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ Ἀρταξέρξης ἦτο κοινὸς ἐχθρὸς τῶν Ἑλλήνων. Διὰ ταῦτα ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων, βραβεύων πάντοτε ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δι' ἐπωφελοῦς δόσεως ἐξυπηρετοῦν τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος καθόλου καὶ ἐπιθυμῶν νὰ ἀμείψῃ πρεπόντως τὸν Ἱπποκράτην διὰ τὰς μεγάλας αὐτοῦ εὐεργεσίας, ἀποφασίζει: Νὰ μνηστῇ τοῦτον δημοσίᾳ τὰ μεγάλα μυστήρια, ὅπως ἔπραξε κάποτε προκειμένου καὶ περὶ τοῦ Ἡρακλέους τοῦ υἱοῦ τοῦ Διός. Νὰ στεφανώσῃ τοῦτον διὰ χουσοῦ στεφάνου ἀξίας χιλίων χρυσῶν δραχμῶν. Νὰ γίνῃ ἡ τελετὴ τῆς στέψεως κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τῶν Μεγάλων Παναθηναίων, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γυμνικοῦ ἀγῶνος. Νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τοὺς παῖδας τῶν Κῶων νὰ ἐφηθεύουν εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅφ' οὓς ὁρῶν καὶ οἱ παῖδες τῶν Ἀθηναίων, τοῦτο δὲ τιμῆς ἐνεκεν διότι ἡ πατρίς των Κῶς ἐγέννησε τοιοῦτον ἄνδρα. Νὰ ἀπονειμθῇ εἰς τὸν Ἱπποκράτην ὁ τίτλος τοῦ Ἀθηναίου πολίτου καὶ νὰ χορηγηθῇ εἰς αὐτὸν ἰσοθῶς ἡ ἐν Πρυτανεῖῳ σίτισις».

Ὡς ἔργα τοῦ Ἱπποκράτους ἀναφέρονται, ἡ βιβλος ἡ περιέχουσα τὸν ἱατρικὸν ὄρκον, ἡ περιέχουσα τὰς προγνώσεις τῶν ἀσθενειῶν, ἡ περιέχουσα τοὺς ἀφορισμοὺς περὶ τῆς ὁποίας λέγεται ὅτι ὑπερέβαινε τὴν «ἀνθρωπίνην σύνεσιν» καὶ τέλος «ἡ πολυθρόλος καὶ πολυθάμματος ἐξηκοντάβιβλος, ἡ πᾶσαν ἱατρικὴν ἐπιστήμην τε καὶ ὅσα ὁσὶν ἐμπεριέχουσα».

ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΜΕΛΗ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ

Ὁ Γιάννης Βλαχογιάννης εἶχε γράψῃ τὸ 1914 ἕνα ὄρασιό ποιήμα, ἀφιερῶν ὡς τὴν πεσμένην κολώναν. Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς ποιήμα μπορεῖ ν' ἀποτελέσῃ καὶ τὸ καλὺτερον ἐπίγραμμα στὸν τάφο τοῦ ἴδιου τοῦ Βλαχογιάννη. Ἰδοὺ το:

«Τ' ἀνάστημά σου τὸ τρανὸ καὶ τίς (χοντρές κοκκάλες θαμάζω, καθὼς κοίτεσαι ἑσπλωταριά (μπροστὰ μου. Μὰ πὶὸ μεγάλη φαίνεται ἀπὸ τίς ὀρεῖς (θές τίς ἄλλες, παλιές συντροφίσεις, γιατί κανεὶς (πρὶν πέση χάμω νεκρός, σωστὸ τὸ μέτρο του νὰ δει- (ξῇ δὲν μπορεῖ».

Ὁ Γιάννης Βλαχογιάννης ἦταν πραγματικὰ μιὰ κολώνα, μιὰ ὄρθια καὶ μεγαλόπρεπη Ἑλληνικὴ κολώνα. Ὅχι μόνο στὸ παράστημά του, ποὺ ἦταν στήθ, ψηλὸ καὶ γεροδεμένο — ἀληθινὰ παλληκαρισίο — ἀλλὰ καὶ στὸ πνεῦμα του καὶ στὴν ψυχὴ του, ποὺ ἦταν καὶ τὰ δύο τὸ ἴδιο ὄρθια, ψηλά, γερά καὶ παλληκαρισία. Σῶμα, πνεῦμα καὶ ψυχὴ, ὅλα μαζί, ἐνωμένα σὲ μιὰν ἀδιάσπαστην ἐνότητα, ὡφώνονταν περήφανα καὶ ἐπιβλητικὰ σὰν κολώνα. Μὲ τὴ διαφορὰ πὼς ἡ κολώνα αὐτὴ δὲν ἦταν τὸ ἔργο κανενὸς ἀρχαίου «Ἑλληνα τεχνίτη, ἀλλὰ ἕνα φυσικὸ δημιούργημα τῆς σύγχρονης Ἑλληνικῆς ζωῆς, φτιαγμένο ἀπὸ τὴν ἀγνὴ πνοὴ καὶ τὸ δυνατό αἷμα, ποὺ κυκλοφοροῦν σὲ τὸ ἀπὸ τὰ πῖο ἱστορικὰ Ἑλληνικὰ ἐδάφη: στὸ Σοῦλι καὶ στὴ Ρούμελη.

Τὸ Σοῦλι ἦταν ἡ ρίζα τῶν προγόνων του ἀπὸ τὴ μητέρα του. Ἡ Ρούμελη ἀπὸ τὸν πατέρα του. Καὶ ἀπὸ τίς δύο ρίζες ὁ Γιάννης Βλαχογιάννης εἶχε ποτισθῇ μὲ πνεῦμα παλληκαρίας καὶ ἡρωϊσμοῦ, πνεῦμα γνήσια Ἑλληνικὸ. Μιὰ προαίμηση τοῦ εἶχε λάβῃ μέρος στὴν Ἐξοδὸ τοῦ Μεσολογγίου. Ἀλλὰ καὶ ἕνας πρόπαππὸς του ὤπῃρε ἕνα ἀπὸ τοὺς σοφοὺς συμβούλους τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821. Ἔτσι ἡ παλληκαριά καὶ ὁ ἡρωϊσμός, ποὺ κληρονόμησε ὁ Γιάννης Βλαχογιάννης ἀπὸ τοὺς προγόνους του, συνδυάζονταν καὶ μετὰ τίς ἀρετὲς τῆς σκέψεως, τῆ φωτεινῆς ἀντίληψι καὶ τῆ σοφῆ κρίσι. Καὶ αὐτὸν τὸν ὄρασιό καὶ σπάνιο συνδυασμὸ τῶν κρᾶτης καὶ τὸν καλλιέργησε καὶ τὸν χρησιμοποίησε σ' ὁλόκληρη τὴ ζωὴ του καὶ σ' ὁλόκληρη τὴν πνευματικὴ του δρᾶσι.

***

Ἡ πὶὸ ζωντανὴ ἐκδήλωσις τοῦ διαμορφωμένου μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἐσωτερικοῦ του κόσμου ἦταν ἡ ἐμφυτὴ κλίσι του καὶ ἡ βαθεῖά του προσήλωσι στὴν ἱστορίαν τῆς Πατρίδος μας. Ὅπως ἦταν φυσικὸ, κινημένος ἀπὸ τὴν παρόρμησι τῆς μέσας του προγονικῆς ψυχῆς, ἐστρεψε προπάντων τὸ ἐνδιαφέρον του στὴ μεγάλη ἐθνικὴ ἐποποιία τοῦ 1821 καὶ ἰδιαίτερα στοὺς ἥρωας τῆς πατρογονικῆς γῆς.

Ὅταν τὸν ρώτησε κάποιος πότε ἄρχισε νὰ γράφῃ γιὰ τὸ Εἰκοσιένα, ἔδωσε τὴν ἀκόλουθὴ ἀπάντησι, ποὺ χαρακτηρίζει θαυμάσια τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν συγγραφέα:

«Γιὰ τὸ Εἰκοσιένα!» εἶπε. «Μὰ θά-λεγα ἐκ γενετῆς. Ἀπὸ νῆπιον χάιδεμα μὲ λαχτάρια τὰ ἱστορικὰ βιβλία ποὺ-χαν ζωνογραφίῃς τὸν Καπεταναῖον καὶ ζήλευα τοὺς ἄλλους ποὺ μπόραγαν νὰ τὰ διαβάσουν. Εἶχα ἀπὸ τὰ πρῶτα μου χρόνια μεγάλον ἔρωτα γιὰ τὴν ἱστορίαν μας καὶ γιὰ τὰ γράμματα. Καθόμουν νύχτες ὁλόκληρες πλάι στὸ τζάκι ν' ἀκούω μ' ὅλη μου τὴν προσοχὴ τίς γριεὲς Σουλιώτισσες στὸν Ἐπαχτο, νὰ μοῦ ἱστοροῦν τὴ μεγάλη Ἐπανάστασι. Ἔτσι ἀπὸ ὡρὸ ζῶσα μέσα στὸ Εἰκοσιένα. Καὶ ὁ μοναδικὸς μου ἔρωτας ἦταν πάντα ἡ Πατρίδα καὶ ἡ ἱστορία τῆς».

Γι' αὐτὸ δὲν ἦταν μόνο ἕνας συστηματικὸς ἱστοριοδίφης, ἕνας ὑπομονητικὸς ἐρευνητὴς τῆς ἱστορίας. Ἦταν συγχρόνως ὁ ἐμπνευσμένος ὁραματιστὴς τῆς, ὁ αἰσθητικὸς τῆς μελετητῆς. Δὲν ἐφρόντιζε μόνο, μὲ ἀπάντα-στους κόπους καὶ θυσίες, νὰ συγκεντρών, νὰ ἐξιδιαιρῶν, νὰ κατατάσῃ τὸ ἱστορικὸ πὼς τοῦ ὅλκου. Τὸ περνοῦσε καὶ ἀπὸ τὴν καρδίαν του, τοῦ ἔδινε τὸν παλμὸ τῆς καὶ τῆς θερμῆς τῆς, τὸ μετουσίανσε σὲ ζωντανὴ πραγματικό-τητα.

Ἔτσι ἔδωσε, μὲ ἀξιοθαύμαστα δικὰ του προλεγόμενα, τὰ Ἀπομνημονεύματα τοῦ Σπυριδίου καὶ τοῦ Μακρυγιάννη, τὸ Ἀθηναϊκὸν καὶ τὸ Χιακὸν Ἀρχεῖον καὶ ἄλλα. Ἔτσι, πὶὸ δημιουργικὰ ἀκόμη, ἔδωσε τὴν περίφημη μελέτη του «Κλέφτες τοῦ Μοριά», τὴ μισοτελειωμένη δυστυχῶς ἱ-

Ἐρυθροσταυρίται 11ου Δημ. Σχολ. Δ' Περιφ. Θεολίνης, ψάλλουν τὰ κάλαντα, ὑπὲρ τῶν ἀπόρων καὶ τυφλῶν συμμαθητῶν των.

Juniors of the 11th Elem. School Salonica, singing the carols in favor of their poor and blind school-mates.

στορία τοῦ Γεωργίου Καραϊσκάκη καὶ ἕνα σωρὸ ἄλλα ἱστορικὰ μελετήματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα πολλὰ μένουν ἀκόμη ἀνέκδοτα.

***

Μιὰ ἄλλη ἐκδήλωσις τῆς ἀφοσιώσεως τοῦ Βλαχογιάννη «στὴν Πατρίδα καὶ στὴν ἱστορίαν τῆς» ἦταν ἡ λαογραφικὴ του ἐργασία. Ὅπως στὶς ἱστορικές του μελέτες ἡ κυριώτερη πηγὴ τῶν ἐμπνεύσεων καὶ τῶν προθέσεων του ἦταν ἡ βαθύτατη πίστις του στὸ ἔθνος, ἔτσι καὶ στὰ λαογραφικὰ του μελετήματα ἐμπνεύστρια καὶ δημιουργικὴ δύναμις εἶναι ἡ τρυφερὴ του ἀγάπη στὸν Ἑλληνικὸ λαόν.

Ἀπ' ὅλες τίς λαογραφικές του ἐργασίες ἀναπνέει, αὐθόρμητη καὶ δυνατὴ, μιὰ θερμότητι στοργῇ πρὸς τὸν λαόν, ἀλλὰ καὶ κάτι περισσότερο ἀκόμη: μιὰ βαθεῖα ἐκτίμησις καὶ ἐμπιστοσύνη στὶς ἀστείρευτες καὶ πελώριες ἠθικές δυνάμεις, ποὺ κρύβει μέσα τῆς ἡ ἀπλή καὶ καθαρὴ λαϊκὴ ψυχὴ. Ὅτι προέρχεται ἀπὸ τὸν λαόν τὸ θεωρεῖ γνήσιο καὶ ἀληθινόν. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ ἀγαπᾷ, τὸ τιμᾷ καὶ τὸ ἐκθειάζει.

Ἀπὸ τὰ πολλὰ λαογραφικὰ μελετήματά του σημειώνουμε τὰ «Μοιρολόγια τῆς Ρούμελης», τὸ «Τραγοῦδι τοῦ Μεσολογγίου», τὰ «Περασμένα Χρόνια», τὰ «Τραγοῦδιὰ τῆς Ναυπλίου», «Λαὸς καὶ Ποιητὴς», «Γῦροι τῆς ἀνέμης» (12 παραμῦθια), «Κλέφτικα καὶ ναυτικὰ τραγοῦδια» καὶ ἄλλα.

***

Ἀλλὰ ὁ Γιάννης Βλαχογιάννης δὲν ἦταν μόνο ἕνας χαλκέντερος ἱστοριοδίφης καὶ ἐμπνευσμένος ἱστορικός καὶ ἕνας στοχαστικὸς λαογράφος. Ἦταν ἐπίσης καὶ ἕνας διαλεκτὸς τεχνίτης τοῦ καλλιτεχνικοῦ λόγου, ποιητικοῦ καὶ πεζοῦ. Ὅπως ὅμως ἡ λαογραφικὴ του ἐργασία ἦταν μιὰ προέκτασις τῆς ἱστορικῆς, ἔτσι καὶ τὸ λογοτεχνικὸ του ἔργο εἶναι ἐπίσης σὰν μιὰ συνέχεια, σὰν ἕνα συμπλήρωμα τῶν δύο ἄλλων.

Ἡ ἱστορία, ἡ λαογραφία καὶ ἡ λογοτεχνία συμπλέκονται καὶ συνδέονται ἀναμεταξύ τους μέσα σ' ὁλόκληρο τὸ ἔργο του. Καὶ εἶναι δύσκολο νὰ ξεχωρίσῃ κανεὶς καὶ ν' ἀπομονώσῃ τὰ βασικὰ στοιχεῖα τῆς καθεμιάς. Σὲ κάθε ἔργο του εἶναι συγχρόνως καὶ ἱστορικός καὶ λαογράφος καὶ λογοτεχνός. Μπορεῖ βέβαια σὲ καθεμιὰ ἀπὸ τίς πνευματικές του ἐκδηλώσεις νὰ προβάλλῃ καὶ νὰ κυριαρχῇ ἡ μιὰ ἀπὸ τίς τρεῖς αὐτὲς μορφές, πάντα ὅμως συνυπάρχουν, ἀεχώριστες καὶ σφιχτοδεμένες καὶ οἱ δύο ἄλλες.

Ἔτσι τὰ περισσότερα καὶ τὰ καλύτερα ἀπὸ τὰ λογοτεχνικά του δημιουργήματα — διηγήματα καὶ ποιήματα — ποὺ τὰ ἐδημοσίευσεν μετὰ τὸν δῶνυμο «Γιάννης Ἐπαχτίτης», εἶναι ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὴν ἴδια μεγάλην (Συνέχεια στὴ σελ. 19)

ΤΟ ΚΡΥΦΟ ΞΧΟΛΕΙΟ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ Ι. ΓΙΑΝΝΑΤΟΥ

Έκει βλέπει τι έχασε, τι έχει
τι της πρέπει (Πολέμης)

Με την ευκαιρία της Έθνικής επέτειου ως παραδο-
θούμε στα φτερά της φαντασίας να μας φέρουν πίσω,
πολύ πίσω, στα μαύρα χρόνια της σκλαβιάς. Πηχτό,
χειροπιαστό και μαύρο το σκοτάδι σκεπάζει το γαλά-
ζιο της Ελλάδος ουρανό. «Νύκτα δουλείας, νύκτα αιώ-
νων», λέγει ο μεγαλοφάνταστος Κάλθος. Και μέσα στο
σκοτάδι των τεσσάρων αιώνων ο περιφρονημένος ρα-
γιάς σέρνει τις βαριές αλυσίδες του ποτίζοντας με τ'
ακριβό του αίμα το χώμα της μαρτυρικής του γης,
βρέχοντας με τ' άλμυρά του δάκρυα το πικρό της σκλα-
βιάς ψωμί, γεμίζοντας με τον αντίλαλο του άγκομα-
χτού του το μολυσμένο απ' τ' αιώνα του βάρβαρου
κατακτητού αγέρα. Και στην ατέλειωτη, την έφιαλ-
τική τη νύχτα «ή μάνη σφίγγει το παιδί βαθιά στην
αγκαλιά της, γιατί είναι χρόνια δύστυχα και τρέμει
μην το χάσει». Καταδρομές και σφαγές, παιδομάζωμα
και τροφοδοσία του Μινώταυρου των χαρεμιών με τις
σάρκες των Έλληνιδων παρθένων, μαρτύρια και αίμα.

Τέσσαρες δολόκληροι αιώνες! Όλος ο κόσμος πί-
στεψε σθεσίμιο πιά τ' όμορφο το Έλληνισμό τρα-
γούδι. Κι όμως οι βάρβαροι δεν μπόρεσαν να διαμεί-
σουν το έθνικό δαίμονιο. Σ' αν την άραχνη, που πλέκει
το μυστηριώδη ιστό της στις σκοτεινές γωνιές σιωπη-
λών πύργων, που κάποτε γνώρισαν τις πιο λαμπρές
δόξες του κόσμου, ή ψυχή της ήρωϊκής και μαρτυ-
ρικής Φυλής μας ύφαινε μυστικά και ύπομονητικά το
υφικό φόρεμα της «Αναστάσεως». «Μ' έρχιε νάρθη
έκείνη ή μέρα». Κι όμως ή ψυχή των σκλάβων την πε-
ριμένει. Πάντα περιμένει «της αύγης το φεγγόβολο
αστέρι της νύχτας το ημέρωμα να φέρη». Περιμένουν,
γιατί τους μαγεύει το γαλανό όραμα της αιώνιας και
ακατάλυτης Ελλάδος, γιατί τους ζεσταίνει την απο-
σταμένη ελπίδα ή φλογερή πίστι πως «πάλι με χρόνια
με καιρούς πάλι δικά μας θά'ναι». Γιατί τους ξυπνάει
από το λήθαργο της σκλαβιάς το βροντόλαλο καριο-
φύλι του κλέφτη και του Ρήγα ή πολεμοκράχτη σάλ-
πιγγα. Μά πιο πολύ, γιατί κρατάνε τη σπιθα άναμ-
μένη στη στάχτη οι δύο ακοίμητοι της Έθνικής παρα-
καταθήκης φρουροί, ο Παπᾶς ή ο Δάσκαλος — που
σχεδόν πάντα είναι το ίδιο πρόσωπο στα χρόνια της
σκλαβιάς — οι δύο άθόρυβοι και ύπομονητικοί ύπονο-
μευτοί της κραταιάς Όθωμανικής αυτοκρατορίας.

Έκει μέσα στα δύο Έθνικά χωνευτήρια, στην Έκ-
κλησιά και στο Σχολείο, χαλκεύεται κρυφά ή ψυχή
του Έθνους και κρατιέται άσθηστη ή σπιθα για ν'
ανάψη μιά μέρα και να φουντώσει σε μιά πελώρια πυρ-
καϊά, που απ' τη στάχτη της θα ξαναγεννηθή και θα
τανύσει τα περιλαμπρά φτερά του ο μυθικός φοίνικας
κι όλοπράσινο και πολύκλαδο το ιερό δέντρο της Λευ-
τεριάς θα ξαναφουντώσει για να σκεπάσει κάτ' απ' τον
ίσκιο του την αναγεννημένη πατρίδα.

Οι ήρωες της πέννας και του λόγου δίπλα στους
ήρωες με το καριοφύλι και το μπουρλότο, να το άγω-
νιστικό του 21 δίπτυχο! Οι μεγάλοι του Γένους διδά-
σκαλοι, που τ' άνόματα τους διεφύλαξεν ή Ίστορία,
όλοι σχεδόν ιερωμένοι, δούλεψαν σκληρά για τη Λευ-
τεριά του Έθνους και το Κρυφό Σχολείο με τους άφα-
νείς ιεροφάντες του, τους ταπεινούς κι άγνωστους ρα-
σοφόρους, έγινε το φλογερό καμίνι, που φλόγιζε τις
ψυχές των σκλάβων κι άναβε τον πόθο για το ξεσκά-
θωμα.

Χαρούμενα μά τρομαγμένα τ' μικρά σκλαβόπουλα
μόλις έφευγε το σκοτάδι της νύχτας, με μόνη συντρο-
φία το γνώριμο και νοσταλγικό τραγουδάκι «Φεγγα-
ράκι μου λαμπρό, φέγγε μου να περπατώ» παίρναν το
δρόμο του σχολείου, κυνηγημένα απ' τη φοβέρα του
άγριου κατακτητού. Κι εκεί στο νάρθηκα της έκκλη-
σίας, στο μισοσκόταδο του καντηλιού, κάτω απ' τ' ά-
λαρά βλέμματα του Χριστού και της Παναγιάς, ο
άσπρομάλλης γέρος, Παπᾶς μαζί και Δάσκαλος, με
τη βαριά φωνή του άνοιγε τ' άμάτια του νοῦ και της
ψυχής των σκλάβων μαθαίνοντάς τους λίγα κολυβο-
γράμματα. Το Ψαλτήρι και το Χτάχχι ήταν τ' άβέλια
τους. Μά ο Παπᾶς ήταν το ζωντανό βιβλίο. Με λόγια
μαγικά ξετύλιγε μπροστά στα δόλωφα μάτια των και

στις άγνές ψυχές των το παραμύθι, το όμορφο και ατέ-
λειωτο της Ελλάδος παραμύθι, που χάνεται στα βάθη
των αιώνων και κάθε τόσο ξαναπλέκεται στους ίδιους
τόπους κι έχει πάντα την ίδια λύσι, λύσι θαυμαστή,
λύσι παραμυθένια. Η όμορφη Βασιλοπούλα μένει πάντ'
άγγιχτη απ' τ' άστοιχά και τους δράκους. Αυτό είναι
το αιώνιο της Ελλάδος θαύμα, το θαύμα, που δημι-
ουργεί ή συνείδησι της ύπεροχής της Φυλής, ή άκατά-
λυτη προσήλωσι και πίστι στα αιώνια ιδανικά και το
πνεύμα της θυσίας. Μ' αυτό το θαύμα ο Παπᾶς — ο
Δάσκαλος, τετρακόσια χρόνια θερμαίνει τις κρύες απ'
την παγωνιά του φόβου και της άμάθειας ψυχές των
σκλάβων, εφώτισε στη μακρινή νύχτα το δουλωμένο
Γένος, κράτησε ξάγρυπνη την ψυχή του, το ώδήγησε
στην Άνάστασι.

Έτσι όταν ήλθε το πλήρωμα του χρόνου, όταν με
το χαρμόσυνο μήνυμα της καμπάνας της «Άγίας Λαύ-
ρας δόθηκε το σύνθημα «Λευτεριά ή Θάνατος», απ'
άκρη σ' άκρη της Ελλάδος βρόντησαν τ' αριοφύλια,
άστραψαν οι πάλες και γέμισεν ο τόπος καπνούς. Και
μαζί με το πλήθος των άγνωστων μαρτύρων και των
άφανών ήρώων ο Καραϊσκάκης κι ο Κανάρης, ο Κο-
λοκοτρώνης κι ο Μιαούλης, ο Διάκος κι ο Παπαφλέ-
σσας, οι Σουλιώτισσες κι οι Μανιάτισσες, ο Ίερός Λό-
χος κι οι Έλεύτεροι Πολιορκημένοι πρόσθεσαν στην
ένδοξη Ίστορία της Φυλής τις άφθαστες και θρυλικές
σελίδες στο Δραγατσάνι και στην Άλαμάνα, στα Δερ-
βενάκια και στη Γραβιά, στο Γέροντα και στο Μεσο-
λόγγι, στα δοξασμένα βουνά και στα φλογισμένα πέ-
λαγα. Άμέτρητα τ' άνόματα, άμέτρητες κι οι δό-
ξες κι οι δάφνες και τ' άκόκκαλα και τ' άκορμιά που
σκορπίστηκαν στα χώματα και στους βράχους, στις
στεριές και στις θάλασσες. Αυτό είναι το άθάνατο 21.
Μ' αυτό έγινε πάλι ή Ελλάδα μας έλεύτερη.

Τιμή και Δόξα στον άγνωστο ρασοφόρο, τον Παπᾶ
και το Δάσκαλο, τον άφανή ήρώα και κυριώτερο
δημιουργό του.

ΟΙ ΑΛΑΜΑΝΟΜΑΧΟΙ

Έσείς Άητοί της Ρούμελης, του Παρνασσού Ξεφτέρια,
Λεβέντες διαλεχτοί,
Που δεν έλογαριάσατε τ' Όμερ Πασσά τ' άσκέρια
κι έμείνατε όρθοί,
Στη γέφυρα του Σπερχειού, στην ξακουστή Άλαμάνα,
Λιοντάρια άληθινά,
Πραγματικά άναστήσατε τους Θερμοπυλομάχους
στην ίδια αυτή γωνιά.
Ίσάξιοι τους στ' άνάστημα έιστ' όλοι οι άντρειωμένοι,
που μέινате πιστοί,
Έως την ύστερη στιγμή, το θάνατο άψηφώντας
και τον κατακτητή.
Χαρά σ' Εκείνους τους γονιούς, που ήρωες γεννήσαν
Άτρομους σαν κι Εσάς,
Γιατί, Σουλτάνος, ήτανε το κοφτερό σπαθί Σας,
Βεζύρης και Πασάς,
Τιμή και Δόξα Άθάνατη κι αιώνια Σας άνήκει,
Τρισένδοξη φρουρά!
Έγίνате παράδειγμα στις γενεές του Έθνους
και Πρότυπα ιερά.
Καλύβα, Μπακογιάννη μου κι άνώνυμοι Συντρόφοι,
που πέσατε πιστά,
Κοντά στού Διάκου το πλευρό, με το σπαθί στο χέρι,
για την Έλευθερία,
Αιώνια Σας εύγνωμονεί το Έθνος των Έλλήνων
και τόχει για Τιμή,
Που μες στις φλέβες του κρατεί τέτοιων προγόνων
βαραία καταβολή.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΙΧ. ΞΥΔΗΣ

ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΕ ΛΕΥΚΟ ΦΟΝΤΟ

KATHLEEN GERR

Τ. Δ)τρίας του ΕΣΝ της έν Γενεύη
Ένώσεως των Έρυθρών Σταυρών

VI.

Η Διπλωματική διάσκεψις του 1949 υιοθέτησε τις
ακόλουθες αποφάσεις.

Η Διάσκεψις επιθυμεί να βεβαιώσει όλους τους
λαούς του κόσμου ότι το έργο της υπαγορεύθηκε μόνο
από άνθρωπιστικούς σκοπούς και για το λόγο αυτόν
έκφράζει την έλπίδα πως δεν θα παραστή καν άνάγκη
έφαρμογής των συνθηκών.

Η μεγαλύτερα της επιθυμία είναι να βροῦν οι Δυ-
νάμεις, οι μεγάλες και οι μικρές, το μέσον να λύσουν
τις διαφορές τους με διεθνή συνεργασία και κατανόησι
ώστε να μπορέση να βασιλεύση μιά παντοτεινή ειρήνη
στον κόσμο.

Όπως ο Έρρίκος Ντυνάν όταν έγραψε το βιβλίο
του «Αναμνήσεις από το Σολφερίνο» έτσι και οι άν-
θρωποι, που έκαναν τις συμφωνίες του 1949, εύχονται
την ειρήνη, επειδή όμως διαπιστώνουν ότι δεν εφθάσαμε
άκόμη στο στάδιο, που μας επιτρέπει να πιστεύουμε
«ότι μιά παντοτεινή ειρήνη θα βασιλεύη στον κόσμο»

Είς τ' ά πρόσωπα των
παιδιών ζωγραφίζεται
όλοζώντανη ή λαχτάρα
για τ' αγαπημένα των
πρόσωπα και ή χαρά,
που ξεχειλίζει από την
καρδιά των για το γυ-
ρισμό των στην πολυα-
γαπημένη των πατρί-
δα.

Πότε όμως θα γυρί-
σουν όλα τ' άπαχθέντα
άδελφια μας, για να φέ-
ρουν την άνοιξι της χα-
ράς και εις τις πικρα-
μένες ψυχές τόσων μη-
τέρων και άδελφών που
περιμένουν με άγωνία
το γυρισμό τους;

Ο Πρόεδρος Ε.Ε.Σ. κ. Κ. Γεωργακόπουλος υποδέχεται επιστράφέντα Έλληνόπουλα.

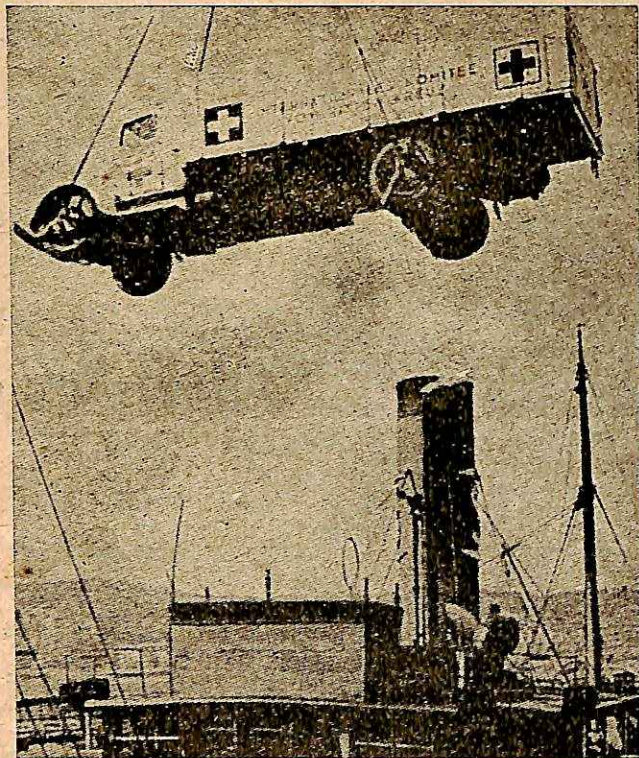
συνέταξαν τ' άρθρα των 4 συνθηκών για την προστα-
σία των θυμάτων πολέμου έχοντες υπ' όψιν την τραγική
πραγματικότητα του πολέμου της τελευταίας δεκαετίας.

Οι 4 συνθήκες περιέχουν 429 άρθρα. Ο χώρος δεν
μας επιτρέπει να εξηγήσωμε λεπτομερώς το πλήρες

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΑΣ

Οι φωτογραφίες, που δημοσιεύομε εις το τεύχος
αυτό, παρουσιάζουν μερικές από τις συγκινητικές
σκηνές, οι οποίες εξετυλίχθησαν κατά την συνάν-
τησιν των παιδιών αυτών με τους γονείς και τους
άλλους συγγενείς των ύστερα από τον σκληρόν χω-
ρισμόν τόσων ετών.

Αυτοκίνητο του Διεθνούς 'Ερυθρού Σταυρού με το σήμα του 'Ερυθρού Σταυρού φορτώνεται σε ένα σουηδικό πλοίο.

νόημα των συνθηκών αυτών, αλλά θα προσπαθήσω με

ΧΑΙΡΕ ΚΕΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ

(Συνέχεια από τη σελίδα 3)

τά εκπληκτα μάτια της. Τότε μόνον ή Μαρία μπόρεσε να εξηγήσει τον ψαλμό του Δαβίδ, που της έρχόταν στο νοῦ και στά χείλη ὅλη τη νύχτα. Τότε ἔνοιωσε πὼς ὁ ψαλμὸς αὐτὸς ἦταν ἕνας ὕμνος προφητικὸς τοῦ Θεοῦ-πνεύστου προγόνου της. Ἐνοιωσε πὼς αὐτὴ θὰ ἦταν ἡ Βασίλισσα μετὰ τὸ Θεῖο μεγαλεῖο. Πὼς αὐτὴν θὰ ἐμα-κάρizαν καὶ θὰ ὕμνουσαν ὅλες οἱ ἀνθρώπινες γενεές.

Πέρασαν ἀπὸ τότε 1952 χρόνια καὶ ὅλος ὁ χρι-στιανικὸς κόσμος γονατίζει μπροστὰ στὴν Παρθένο Μαρία καὶ τὸ πανύμνητο βρέφος της, τὸν Θεάνθρω-πον Ἰησοῦ, καὶ τὴν παρακαλεῖ να μεσιτέψῃ γιὰ τὴ σωτηρία του. Οἱ μανάδες δυὸ χιλιάδες χρόνια τώρα κοντά, ὅταν ἔχουν ἄρρωστα τὰ παιδάκια τους, παρα-καλοῦν με δάκρυα στὰ μάτια τὴν Παρθένο Μα-ρία νὰ μεσιτέψῃ στὸ γυιὸ της καὶ νὰ τὰ θεραπεύσῃ. Μόνον ἐκεῖνη καταλαβαίνει καὶ ζῇ τὸν πόνο τους, γιατί αὐτὴ εἶδε τὸ γυιὸ της νὰ σταυρώνεται καὶ ἡ δόξη σὰν πύρινο μαχαίρι ἐξέσχισε τὴν καρδιά της. Τὰ καλὰ παιδάκια ἐπίσης στὴ Θεοτόκο ὑψώνουν τὰ χερὰκια τους καὶ ὅπως τὴ βλέπουν νὰ σφίγγῃ στὴν ἀγκαλιά της τὸν Ἰησοῦ, τὴν παρακαλοῦν νὰ χαρίσῃ υγεία στοὺς γονεῖς τους καὶ τ' ἀδελφάκια τους καὶ φῶτισι καὶ προκοπὴ σ' αὐτά. Τὰ κορίτσια ἀπ' αὐτὴ ζητοῦν νὰ τοὺς χαρίσῃ ἀπλότητα, ἀθωότητα καὶ σεμνότητα. Ἡ Μαρία εἶναι ἡ αἰώνια Βασίλισσα τῆς ἀγνότητας καὶ τῆς ἀγιότητας. Εἶναι ἡ πεντάμορφη Βασίλισσα ψυχικὰ τοῦ χοροῦ τῶν Ἀγγέλων καὶ τῶν Ἀγίων. Τὸ καύχημα τοῦ ἀνθρώπι-νου γένους καὶ τὸ μοναδικὸ ὑπόδειγμα συμπεριφορᾶς γιὰ κάθε μητέρα καὶ κόρη. Εἶναι τὸ Θεῖο πρότυπο τῆς ταπεινῆς, τῆς ἀνῆψς καὶ τῆς παρθενικῆς ζωῆς. Γι' αὐτὸ καὶ ἔγινεν ἡ Μητέρα τοῦ Θεοῦ καὶ εἶναι καὶ θὰ μείνῃ ἡ σκέπη, ἡ καταφυγή, ἡ παρηγοριά καὶ ἡ γλυκεῖα προστασία καὶ ἐλπίδα ὅλου τοῦ κόσμου.

Κ. ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

νὰ δώσω μετὰ γενική ἰδέα τῆς σημασίας αὐτῶν γιὰ μᾶς ὡς ἄτομα, γιὰ τὸ ἔθνος, στὸ ὁποῖον ἀνήκομε καὶ γιὰ τὸν κόσμο ὅλοκληρο.

Οἱ συνθήκες τῆς Γενεῦς λέγονται συχνὰ ἀνθρωπι-στικὲς συνθήκες καὶ πολὺ σωστά, γιατί ἀσχολοῦνται μετὰ τὴν προστασία τῶν ἀνθρώπων καὶ μετὰ τὰ πράγματα ἢ τὰ κτίρια ὅπως τὰ Νοσοκομεῖα καὶ τὰ φορεῖα, ποὺ χρειάζονται γιὰ τὴν ἀσφάλεια τῶν ἀνθρώπων. Οἱ συν-θήκες ἀσχολοῦνται μετὰ τὰ θύματα καὶ ὄχι μετὰ τὰς μεθό-δους τοῦ πολέμου καὶ τὰ ἄρθρα ἀφοροῦν τὴν προστα-σία τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ δηλ. τῶν πολιτῶν, ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδιῶν τραυματιῶν ἢ αἰχμαλώτων πο-λέμου.

Τις 4 αὐτὲς συνθήκες Γενεῦς τοῦ 1949 τίς υπέγρα-ψαν 61 Κράτη. Οἱ Χῶρες, οἱ ὁποῖες θέλησαν νὰ μείνουν ἔξω ἀπὸ τίς συμφωνίες αὐτὲς καὶ ἐπομένως δὲν δε-σμεύονται μετὰ τὴν ὑπογραφή τους γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν συνθηκῶν φυσικὰ δὲν ἔχουν νομικὴ εὐθύνη γιὰ τὴν προστασία τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ (δηλ. τῶν πολιτῶν καὶ τραυματιῶν) ὑπάρχει ὅμως γι' αὐτὲς τίς Χῶρες ἡ γενική ὑποχρέωσις, ποὺ ἔχουν ὅλα τὰ πολιτισμένα ἔθνη νὰ ἐνεργοῦν σύμφωνα μετὰ τοὺς νόμους τοῦ ἀνθρωπισμοῦ καὶ τίς ὑπαγορεύσεις τῆς κοινῆς συνειδήσεως.

ΤΙ ΕΝΝΟΟΥΜΕ ΟΤΑΝ ΛΕΜΕ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΦΡΟΝ-ΤΙΔΑ ΚΑΙ ΣΕΒΑΣΜΟΣ

Οἱ συνθήκες προσπαθοῦν νὰ ἐπιτύχουν γιὰ τὸν ἄ-μαχο πληθυσμὸ καὶ τὰ θύματα πολέμου, μέσα στὴν ἀγριότητα, τὰ ἀχαλίνωτα πάθη καὶ τὴν καταστροφή, ποὺ σπεῖρει ὁ πόλεμος νὰ σώσῃ τοῦλάχιστον ἡ ζωὴ, οἱ πόνοι νὰ μετριασθοῦν, ἂν δὲν μπορῇ νὰ ἀποφευχθοῦν, καὶ νὰ ὑπάρξῃ ὁ σεβασμὸς τοῦ ἀτόμου.

Γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸν οἱ συνθήκες ἐπιδιώκουν τὴ διε-θνή ὑποχρέωσι νὰ παρέχεται στὰ θύματα πολέμου ἡ προστασία τοῦ νόμου, ἡ στοιχειώδης ἱατρικὴ περιθαλ-ψις καὶ ἡ ἱκανοποίησις τῶν στοιχειωδῶν ἀντηκῶν τῆς ζωῆς. (Συνεχίζεται)

ΣΥΝΤΑΛΟΓΙΑ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΕΡΟΣΤΑΘΗ

Ὅποιος ἀγαπᾷ τὴν πατρίδα του, ἂς ὁμονοῇ μετὰ τοὺς συμπολίτες του, θυμούμενος τὸν Ἀριστείδη στὴ Σαλαμίνα: ποὺ φιλικὰ ἔδωσε τὸ χέρι στὸν ἐχθρὸ του τὸ Θεμιστοκλή.

Ἄς μὴ φθονοῦμε, ἂν μὴν ἀντιδρούμε ποτὲ στοὺς ἱκανότερους, στοὺς συνετοτέρους, στοὺς ἐμπειροτέ-ρους ἀπὸ μᾶς. Καὶ ὅπως πρέπει νὰ εἴμαστε πάντα πρόθυμοι ν' ἀντιμετωπίσωμε γενναῖα κάθε ἐξωτερικὸ ἐχθρὸ τῆς Πατρίδας ἔτσι ὀφείλωμε πρόθυμα νὰ πο-λεμοῦμε καὶ τοὺς ἐσωτερικοὺς ἐχθροὺς τῆς.

Ἐσωτερικοὶ ἐχθροὶ εἶναι ἡ ὀκνηρία, ἡ κακοήθεια, ἡ πολυτέλεια, ἡ διαφθορά, ἡ ἀδικία καὶ τὸ ἔγκλημα.

Ὅσες φορές ἔργο καλὸ καὶ ὠφέλιμο στὴν κοινω-νία προτείνεται ἢ ἐκτελεῖται ἀπὸ κάποιο συμπολίτη μας, ἂς μὴ ζηλεύουμε, ἂς μὴ φθονοῦμε, ἂς μὴ ἀντε-νεργούμε, ἂς μὴ συκοφαντοῦμε, ἀλλὰ ὁλόψυχα ἂς τὸ ὑποστηρίξωμε κι ἂν ἀκόμη ἡ πρότασις κ' ἡ πράξις ἔγινε ἀπ' τὸν ἀσπονδότερο προσωπικὸ ἐχθρὸ μας.

Ἔτσι καὶ τὴν πρόοδο τῆς πατρίδος μας δὲν ἐμποδι-ζομε καὶ μεῖς μαζί της ἔχομε ὠφέλεια καὶ τιμὴ.

Ἄν ἡ μητέρα εὐτυχὴ κι ὅλοι μας εὐτυχοῦμε, ἂν τιμημένη εἶναι αὐτὴ καὶ μεῖς θὰ τιμηθοῦμε.

Μὰ ἂν πάνω της ἀναποδῇ καὶ σκότος βασιλέ-ψουν, στὴ δυστυχία μαζί μ' αὐτὴν καὶ τὰ παιδιὰ θὰ πέσουν.

Ἡ ἐπιτυχία λοιπὸν τῶν τιμίων συμπολιτῶν μας, ἀντὶ τὰ πικροῖν ἂς εὐχαριστεῖ τίς ψυχές μας, γιατί συνήθως ἀπὸ τὴν ἐπιτυχία τῶν τιμίων καὶ μετριπα-θῶν ἐξασφαλίζεται κ' ἡ εὐδαιμονία τοῦ ἔθνους. Καὶ μέσα στὴν ἐθνικὴ εὐτυχία καὶ χαρὰ, φτερουγίζει καὶ τοῦ κάθε πολίτη ἡ εὐτυχία.

Ὁ Ἀριστείδης βοηθώντας καὶ ὑποστηρίζοντας τὰ σωστά σνέδια τοῦ ἀντιπάλου του, καὶ πολέμιώντας ὑπὸ τίς διαταγές του, δὲν τίμησε τόσο τὸ Θεμιστο-κλή, ὅσο τὸν ἑαυτὸ του καὶ συνετέλεσε στὴ σωτηρία ὁλοκληροῦ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους στὴ Σαλαμίνα.

ΓΙΑ ΝΑ ΓΝΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η ΚΑΛΑΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΜΕΣΣΗΝΙΑ

Στὴν Καλαμάτα μπορεῖ νὰ πάθῃ κανεὶς μετὰ τὸ βαπτιστὴ καὶ μετὰ ἀερο-πλάνο. Μὰ ἐγὼ προτίμησα τὸν ΣΠΑΠ γιὰ νὰ ξαναῖδῶ παλιὲς γνωριμιές καὶ τοπία καὶ γιὰ νὰ ξαναζήσω τὸ παλιὸ τραγούδι τοῦ Καλαματιανοῦ χοροῦ, ποὺ λέγαμε παιδάκια στὸ σχολεῖο...

Ἔρχεται ὁ σιδηρόδρομος μετὰ ὅλο του (τὸ τραῖνο)

Σέρνει βαγόνια μπρούντζινα καὶ ρό- (δες ἀσημένιες...)

Περάσαμε τὴν Ἀττική, τὴ Μεγαρί-

Ὁ Βυζαντινὸς ναὸς τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων ὅπου ἐκπύχθη ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις τὴν 23 Μαρτίου 1821.

δα, τὴν Κορινθία καὶ τὴν Ἀργολίδα κι ἀπ' τὸν Ἀχλαδόκαμπο καὶ κάτω μῆκαμε στὴν Ἀρκαδία. Εἶδαμε τὴν ἡρωικὴ Τρίπολι, τὴ Μεγαλόπολι, καὶ, κατηφορίζοντας ἀπ' ἐκεῖ πρὸς τὸ Μακρυπλάγι, ἀντικρύσαμε τὴν Ἰθά-μη, τὸ ἱστορικὸ βουνὸ μετὰ τὸ μονα-στήρι, ποὺ ἀποτελεῖ ἀπ' τὰ ἀρχαῖα χρόνια τὸ κέντρο τῆς περιοχῆς καὶ ὅπου σήμερα ὑπάρχει ἡ θαυματουργὸς εἰκὼν τῆς Παναγίας.

Θαῦμα εἶναι ὁ Μεσσηνιακὸς κάμ-πος μπροστὰ μας καταπράσινος καὶ γοητευτικός, καθὼς ἀπλώνεται πέρα ὡς πέρα μετὰ τὰ σπαρτά καὶ τὰ δέν-τρα, ποὺ ἀνεμίζουν, ἔτσι, ποὺ σοῦ ἔρ-χεται ν' ἀπλώσῃς τίς παλάμες νὰ χαϊδέψῃς τίς πράσινες τοῦφες ποὺ ἀναδεύονται σὰν κύματα μιᾶς θάλασ-σας ὀνείρου. Καὶ κάτω μακριὰ πολὺ φαίνεται ἡ θάλασσα, ἡ ἀληθινή, τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου, ποὺ λαμποκο-πᾷ σὰν λυωμένο ἀσημί...

Περνοῦμε Χῶρες καὶ χωριά ἀπ' τὸ Μελιγαλὰ καὶ κάτω, ποὺ δεῖχνουν μιὰ πρόοδο καταπληκτικὴ. Παντοῦ ἐργο-στάσια, στέρνες οἰνοπαραγωγῆς, στα-φιδικὰ κέντρα καὶ παντοῦ μηχανεῖς. Ἐκβιομηχανίσις τῆς γεωργίας θὰ ἔ-λεγε κανεὶς. Ἡ Μεσσηνία εἶναι μιὰ μικρογραφία τῆς Καλλιφορίας μετὰ τὰ τεράστια κτήματα, μετὰ τίς ἀπέραντες σειρὲς ἀπὸ συκιές, ἑλές, πορτοκαλ-ιές κι ἄλλα ὀπωροφόρα δέντρα. Ἀλλὰ καὶ οἱ κάτοικοι, μετὰ τὴν εὐγέ-νεια, δεῖχνουν πολιτισμένους καὶ ἡ-μερους ἀνθρώπους. Καὶ νὰ σκεφθῇ

κανεὶς πὼς αὐτὴ ἡ χώρα, ἀπ' τὰ πιὸ ἀρχαῖα χρόνια, ὑπέφερεν ἀπὸ εἰσβο-λές τῶν Σπαρτιατῶν, ποὺ ὑποδούλω-σαν τοὺς Μεσσηνίους, αἰῶνες καὶ αἰῶνες, κι ἀργότερα ἀπὸ ξένους κά-θε φυλῆς, Φράγκους, Βενετούς καὶ Τούρκους. Τόπος μακάριος τῆς «Μα-καρίας» πεδιάδος, γῆ ρέουσα μέλι καὶ γάλα, στὸν κάμπο τοῦ Μελιγαλὰ.

Συνεχίζοντας τὸ ταξίδι μας ἀνάμε-σα στὸν Μεσσηνιακὸ κάμπο, ποὺ εἶ-ναι ἕνας ἀπέραντος κῆπος καὶ ἀνά-μεσα σὲ ἀμπέλια καὶ σταφίδες, περ-νοῦμε τώρα χαμηλότερα κι ἀντικρύ-ζουμε ἀπὸ μακριὰ τὴ Μεσσήνη (Νη-σί), ὀρασιότατη πολιτεία, κατάλευκη, ἐνῶ ἀπ' τὰ ἀριστερὰ σταθμεύουμε κάθε τόσο σὲ πολλὰ χωριά: Ἀρίς, Θουρία, Ἀσπρόχωμα. Καὶ τέλος φθάνουμε στὴν ὀραία Καλαμάτα, στὴ θέσι τῆς ὁποίας ἦταν φαίνεται ἡ ἀρ-

ΛΙΓΑ ΔΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΜΑΣ

Βιταμίνη Ε'. Ἡ βιταμί-νη Ε' εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τίς γυναῖκες, ποὺ περιμένουν παιδί. Ἐλλειψις τῆς βιταμί-νης αὐτῆς μπορεῖ νὰ φέρῃ πρόωρο τοκετό.

Βρίσκεται στὸ μωρουνέ-λαιο καὶ στὸ σιτάρι.

Βιταμίνη Κ. Βρίσκεται στὸ σπανάκι, στὸ πράσινο λά-χανο (μάπα), στὶς τομάτες. Ὅσοι πᾶσχουν ἀπὸ ἑλλειψι βιταμίνης Κ χάνουν πολὺ αἷ-μα σὲ περιπτώσεις αἱμορρα-γίας π. χ. σὲ ἐγκυρήσεις, στοὺς τοκετούς, διότι λείπουν ἀπὸ τὸ αἷμα τὰ συστατικά ἐ-κεῖνα, ποὺ τοῦ δίνουν τὴν πυ-κνότητα ποὺ χρειάζεται.

Μεταλλικὰ ἄλατα. Ἐκτὸς ἀπὸ τίς βιταμίνες ἀπα-ραίτητα γιὰ τὴ διατροφή μας εἶναι καὶ τὰ Μεταλλικὰ ἄλατα.

Τὰ σπουδαιότερα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι τὸ κάλιο καὶ ὁ σίδη-ρος. Τὸ Κάλιο βρίσκεται στὸ γάλα τὸ τυρὶ, τὰ αὐγά, τὰ σταφύλια.

Σίδηρο θὰ βροῦμε ἀρκετὸ στὸ σιταρένιο ψωμί, τὴν πιπε-ριά, τὰ πράσινα φύλλα τῶν φυτῶν, στὶς μπανάνες, τὰ φα-σόλια, τὸ σηκὸ καὶ τὰ λοιπὰ ἐντόσθια στὰ αὐγά καὶ τὸ κρέας τῶν πουλερικῶν.

χαῖα πόλεις Φαραὶ καὶ ὄχι ὁ συνοικι-σμός Καλάμαι, τοῦ ὁποίου πῆρε τὸ ἐπίσημο ὄνομα. Πολλὰ λέγονται γιὰ τοῦ ὀνόματός της τὴν προέλευσι. Ὁ Καλαματιανός, σοφὸς Καθηγητὴς καὶ πατέρας τῆς Ἑλληνικῆς Λογο-γραφίας ἀείμνηστος Πολίτης τὸ ἀπο-δίδει σὲ κάποιον ἱερὰν εἰκόνα τῆς Παναγίας Καλομμάτας. Μὰ τὸ πιθανότερον φαίνεται πὼς στὴ θέσι τῆς σημερινῆς πόλεως ἦταν κάποιος κα-λαμιῶνας, κοντὰ στὸ χεῖμαρρο Νέ-δοντα, ὁ ὁποῖος στὰ παλαιὰ χρόνια ἐπλημμύριζε πολὺ περισσότερο ἀπὸ σήμερα κι ἔκανε τὸν κάμπο θάλασσα.

Στὴ θέσι τῆς ἀρχαίας πόλεως Φα-ρῶν ἔγινε ὕστερα ἡ Καλαμάτα καὶ ἀπὸ μικρὸς συνοικισμός, ποὺ φαίνε-ται νὰ ἦταν τοὺς πρώτους Χριστιανι-κοὺς χρόνους, ἀναπτύχθηκε ἀργότε-ρα σὲ πόλι σημαντικὴ, τῆς ὁποίας τὸ κάστρο ὠχύρωσαν οἱ κατακτηταὶ τοῦ Μορέως Φράγκοι κατὰ τὸ 1204. Στὴν Καλαμάτα γεννήθηκε κι ἐμεγάλωσε ὁ δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Φράγκου πρίγκηπος Βιλλαρδουίνου Γουλιέλ-μος, ὁ ὁποῖος ἀγάπησε πολὺ τὴ γε-νέτειρά του, ὅπως μαθαίνουμε ἀπ' τὰ «Χρονικά τοῦ Μορέως». Τὴν Καλα-μάτα καὶ τὴ Μεσσηνία ἀνέκτησε τε-λικὰ ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος, ὅταν ἀκόμη ἦταν Δεσπότης τοῦ Μυ-στρά. Στὰ 1769 - 1770 ἔλαβε μέρος στὴν πρώτη ἐπανάστασι κατὰ τῶν Τούρκων καὶ πάλι ἀργότερα πρώτη ἡ Καλαμάτα ἐσχίσθη τὴ σημαία τῆς Ἐπανεστάσεως τὸ 1821 (23 Μαρ-τίου), ὅποτε ἔγινε ἡ Προκήρυξις πρὸς τοὺς Χριστιανικοὺς λαοὺς τῆς Δύσεως ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας.

Στὸ κέντρο τῆς Καλαμάτας βρί-σκεται ὁ Βυζαντινὸς ναὸς τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, μετὰ τὸ ἀρχαιότερο καμ-παναριὸ τοῦ Λίγου πὸ πάνω εἶναι ὁ ὠ-ρασιότατος μητροπολιτικὸς ναὸς τῆς Ὑπαπαντῆς καὶ σὲ λίγη ἀπόστασι-πὶ πᾶν ὁρθοῦται τὸ φραγκοβυζαν-τινὸ κάστρο τῆς Καλαμάτας. Ἀπ' ἐ-κεῖ ἐπάνω βλέπει κανεὶς ἕνα μεγάλο

Τὸ κάστρο τῆς Καλαμάτας καὶ ὁ ποταμὸς Νέδων. Εἰς τὸ βάθος ἡ πόλις τῶν Καλαμῶν καὶ ὁ Μεσσηνιακὸς κόλπος.

κομμάτι τοῦ Μεσσηνιακοῦ κάμπου καὶ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου, τὴν πόλι τῆς Καλαμάτας ὁλόκληρη, ἀπ' τὴν παραλία μέχρι τὰ μικρὰ σπιτά-κια τὰ παλιά, ποὺ κουνιάζουν σὰν κλωσσοπούλια κάτω ἀπ' τὸν Ἰσθμό, στὴ ρίζα αὐτοῦ τοῦ κάστρου.

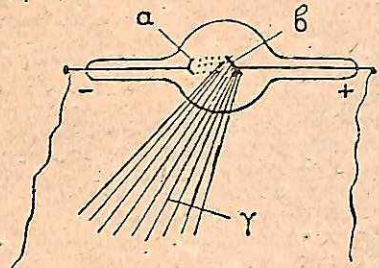
Κ.

Ο ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ ΡΑΙΝΤΓΚΕΝ ΚΑΙ ΟΙ ΑΚΤΙΝΕΣ Χ.

ΝΙΚ. Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΚΑΛΗ

Ο καθένας μας θα ξέρη ίσως κάποιον γνωστό του άρρωστο, που έκαμε ακτινογραφία, δηλαδή, πιά άπλά, έκαμε φωτογραφία κάποιου έσωτερικού μέλους του σώματός του, που ήταν άρρωστο ή τραυματισμένο. Με τη φωτογραφία αυτή, την ακτινογραφία, όπως λέγεται στην Ιατρική, — κατορθώνει ο γιατρός να εξακριβώσει σε ποιά σημείο το στομάχι έχει πληγή, αν πρόκειται βέβαια για το στομάχι, σε ποιά σημείο είναι σπασμένο κάποιο κόκκαλο, ή που ακριβώς βρίσκεται ή σφαίρα, που έτραυματίσε κάποιο

Σχ. 1

στρατιώτη και έμεινε μέσα στο σώμα του. Έτσι ο γιατρός ξέρει που και πως θα κάμη την έγχειρση, αν βέβαια χρειάζεται έγχειρση, χωρίς να βασανίζει τον άρρωστο ψάχνοντας να βρη σε ποιά σημείο χρειάζεται ή επέμβαση του, όπως θα γινόταν αν δεν το είχε εξακριβώσει με την ακτινογραφία.

Μιά τέτοια φωτογράφησι μας φαίνεται ίσως παράξενη, αφού ξέρομε πως και ένα φύλλο τετραδίου αν βάλωμε μπροστά στα μάτια μας δεν μπορούμε να ιδούμε τα αντικείμενα, που είναι πίσω του και έπομένως είναι όχι μόνο πιά δύσκολο, αλλά και αδύνατο να ιδούμε το έσωτερικό του σώματός μας.

Εν τούτοις και το θαύμα αυτό έγινε κατορθωτό, χάρις στην ανακάλυψιν ενός από τους μεγαλύτερους ευεργέτες της ανθρωπότητας, του Γουλιέλμου Ραϊντγκεν. (Roentgen).

Ο Ραϊντγκεν γεννήθηκε το 1845 σε μιά μικρή πόλι της Δυτικής Γερμανίας, το Λεννέπ. Ήταν μοναχογιός ενός πλουσίου έμπορου, ο οποίος, έπειδή στον τόπο τους εγίνονταν συχνά ταραχές, έφυγε με την οικογένειά του και εγκαταστάθηκε στην Όλλανδία, όταν ο μικρός Γουλιέλμος ήταν μόλις τριών χρονών. Εκεί το μικρό παιδί άρρώσθησε και από την άρρώστεια έμεινε τυφλό από το ένα μάτι.

Ο πατέρας έσκόπευε να κάμη και το γιό του έμπορο και διάδοχό του στις έπιχειρήσεις του. Έπειδή όμως ο γιός δεν έδειχνε καμιά άγάπη για το έμποριο, ο πατέρας του τον έβαλε στην Τεχνική Σχολή της Ουτρέχτης να σπουδάση μηχανικός. Πρίν τελείωση τη Σχολή εκείνη ο νεαρός Ραϊντγκεν έφυγε στην Έλβε-

τία και έγραψτηκε ως φοιτητής στο Πολυτεχνείο της Ζυρίχης.

Δεν μπορούμε όμως να πούμε πως ο Ραϊντγκεν ως φοιτητής ήταν πολύ μελετηρός. Του άρεσε πολύ ή ζωή του υπαίθρου και πολλές ημέρες του τις διέθετε για κωπηλασία ή για όρειθασίες. Εύτυχώς ο καθηγητής του Αύγουστος Κούντ, έκτιμώντας την έξυπνάδα και τον καλό χαρακτήρα του Ραϊντγκεν, τον έπηρε βοήθη στο έργαστήριό του.

Ως βοηθός του καθηγητή Κούντ ο Ραϊντγκεν εργαζόταν όλη μέρα σκληρά και όλη νύχτα βυθιζόταν στη μελέτη των περιοδικών και των βιβλίων, που μιλούσαν για τον ηλεκτρισμό και τις εφαρμογές του. Έδημοσίευσε πολλές μελέτες σχετικές και σε ηλικία 34 χρονών έγινε καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Γκίσσεν και 43 χρονών καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Βύρτσμπουργκ και διευθυντής του Ίνστιτούτου Φυσικής του ίδιου Πανεπιστημίου. Εκεί έκαμε και την περίφημη ανακάλυψί του, στις 8 Νοεμβρίου 1895.

Ο Ραϊντγκεν εργαζόταν στο έργαστήριό του με ένα σωλήνα του Κρούξ. (Ο σωλήνας αυτός μοιάζει περίπου με ηλεκτρικό λαμπτήρα με δυο ούρές, από τις οποίες μπαίνουν μέσα στο λαμπτήρα δυο μεταλλικά ραβδάκια α και β' ένωμένα με ηλεκτροφόρα σύρματα, που λέγονται ηλεκτρόδια (σχήμα 1)).

Ο σωλήνας Κρούξ, που μεταχειριζόταν εκείνη την ημέρα ο Ραϊντγκεν ήταν τυλιγμένος με χοντρό μαύρο χαρτόνι και κοντά στο σωλήνα υπήρχε ένα χαρτί, αλειμμένο με μιά χημική ουσία, που λέγεται βαριοκυανιούχος λευκόχρυσος.

Ο Ραϊντγκεν διαπίσωσε ηλεκτρικό ρεύμα μέσα στο σωλήνα και τότε με μεγάλη έκπληξι του είδε, πως το χαρτί, που ήταν αλειμμένο με τη χημική αυτή ουσία, άρχισε να φωσφορίζει σαν να φωτιζόταν από κάποιο άορατο φώς! Το φώς αυτό έπρεπε να προέρχεται από το σωλήνα, αλλά πάλι πως αφού ήταν τυλιγμένος με χοντρό χαρτόνι και μάλιστα μαύρο;

Ο σοφός επιστήμονας επανάλαβε το πείραμα και έβεβαιώθηκε πως δεν είχε γελαστή. Έβγαλε λοιπόν το συμπίεσμα πως από το σωλήνα Κρούξ έβγαίνουν ακτίνες άορατες, που έκαναν όμως φωτεινό το βαριοκυανιούχο λευκόχρυσος και ότι οι ακτίνες αυτές ήταν διαφορετικές από τις άλλες ακτίνες, τις φωτεινές, που μας επιτρέπουν να βλέπωμε. Στις 23 Ιανουαρίου 1896 ο Ραϊντγκεν έκαμε έπίσημη ανακοίνωσι για την ανακάλυψιν των νέων εκείνων ακτίνων στην Έταιρία των Φυσικών του Βύρτσμπουργκ. Έπειδή όμως δεν ήξερε και ο ίδιος τί είδους ήταν οι ακτίνες, που ανακάλυψε, τις ονόμασε α-

κτίνες Χ, δηλ. άγνωστες, που ονομάζονται σήμερα και ακτίνες Ραϊντγκεν, προς τιμήν εκείνου, που πρώτος τις ανακάλυψε.

Ο πολύς κόσμος, όταν έμαθε την ανακάλυψιν του σοφού επιστήμονα, ότι δηλ. υπάρχουν ακτίνες που διαπερνούν τα στερεά άδιαφανή σώματα, όπως τα ξύλα και τα μέταλλα, δεν ήθελε να το πιστέψη. Πολλοί μάλιστα και τον ειρωνεύονταν. Χιλιάδες όμως πειράματα, που έγιναν από ειδικούς, έδειξαν πως ή ανακάλυψιν των νέων ακτίνων ήταν πραγματική και πως οι ακτίνες αυτές είχαν την ιδιότητα να διαπερνούν λιγώτερο ή περισσότερο όλα τα άδιαφανή σώματα, ανάλογα βέβαια με το πάχος των και την πυκνότητά των.

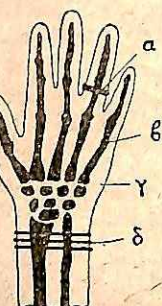
Πώς γίνεται όμως μιά ακτινογραφία; Αν πάρωμε μιά φωτογραφική πλάκα, τυλιγμένη σε άδιαφανές χαρτί και την έκθέσωμε στον ήλιο, ή πλάκα δεν παθαίνει τίποτε. Αν την ξετυλίξωμε και την παρουσιάσωμε στο φώς, ή πλάκα θα μαυρίση. Το ίδιο θα μαυρίση αν, τυλιγμένη καθώς είναι, τη βάλωμε κοντά σ' ένα σωλήνα Κρούξ, στον οποίο να περνά ηλεκτρικό ρεύμα. Οι ακτίνες Χ, που παράγει ο σωλήνας διαπερνούν το χαρτί και τη μαυρίζουν.

Αν πάνω από το χαρτί βάλωμε το χέρι μας, (σχ. 2) τότε οι ακτίνες θα το περάσουν και αυτό και έπάνω στη φωτογραφική πλάκα θα βγη ή εικόνα του χεριού μας, στην οποία θα διακρίνονται οι σάρκες, που είναι γύρω από τα κόκκαλα λίγο σκοτεινές, τα κόκκαλα που είναι πιά πυκνά, θα διακρίνονται ακόμη σκοτεινότερα και αν φορούμε δαχτυλίδι, αυτό θα ξεχωρίζει γύρω από το δάχτυλό μας ακόμη πιά σκοτεινό, γιατί οι ακτίνες Χ περνούν εύκολότερα το κρέας, δυσκολώτερα τα κόκκαλα και ακόμη δυσκολώτερα τα μέταλλα.

Κατά τον ίδιο τρόπο μπορούμε να ακτινογραφήσωμε οποιοδήποτε μέρος του σώματός μας.

Η ανακάλυψιν του Ραϊντγκεν είχε τεράστια σημασία για την επιστήμη και έβοήθησε σημαντικά την πρόοδο της Ιατρικής. Πολλά Πανεπιστήμια τον έτιμησαν όπως του άξιζε. Η Γερμανική Κυβέρνησι του άπένειμε το μεγαλύτερο παράσημό της και το 1901 έπληρε το βραβείο Νόμπελ της Φυσικής, που δίδεται μόνο σε πολύ μεγάλους επιστήμονες. Το χρηματικό ποσόν του βραβείου το παραχώρησε στο Πανεπιστήμιο του Βύρτσμπουργκ, γιατί εκεί έκαμε την ανακάλυψί του.

Ο Ραϊντγκεν απέθανε στις 10 Φεβρουαρίου του 1923, σε ηλικία 82 ετών. Το όνομά του όμως μένει και θα μείνη άθάνατο, γιατί πραγματικά υπήρξε ένας από τους μεγαλύτερους ευεργέτες της ανθρωπότητας.

Σχ. 2
Ακτινογραφία της παλάμης

Αφού γλύτωσε από το μεγάλο κατακλυσμό ο Νώε ρίχτηκε στη δουλειά! Ξαναφύτεψε διάφορα δέντρα ποδχε ξεριζώσει ή πρωτόφαντη πλημμύρα, έσκαψε μερικά χωράφια, τούς έφτιασε λιθίες για να ξεχωρίζουν, και κύτταξε ευχαριστημένος, γεμάτος χαρά, το έργο του...

Μά που έμεινε κι ένα μέρος, που δεν είχε φυτέψει τίποτα.

Μπήκε σε συλλογή, μά δεν άργησε να πάρη απόφασι. Φύτεψε κλήματα. Είχε έτσι μεταβάλει ένα άπέραντο χωράφι σε άμπελωνα. Κι όταν μάλιστα είδε τις κληματσόβεργές του να ριζώνουν και να πετούν βλαστάρια και όλοπράσινα φύλλα, γονάτισε και προσευχήθηκε γεμάτος ευγνωμοσύνη προς το Θεό, για τις μεγάλες ευεργεσίες του στον άνθρωπο.

Μά ο Σατανάς, το κακό πνεύμα, που πάντα βάζει σε μπελάδες τον άνθρωπο, έτρεξε κοντά στο Νώε για να του μετριάση τη χαρά για το έργο του...

Αλλάξε φυσικά μορφή, και παρουσιάστηκε μπροστά στο Νώε, σαν ένας σεβάσμιος γεροντάκος γεμάτος καλωσύνη...

Από που έρχεσαι, καλέ μου άνθρωπε; τον ρώτησε ο Νώε.

Γλύτωσα από τον κατακλυσμό, του είπε, κι ήρθα κοντά σου... Αλλά, δε μου λές, γέρο μου, τί είναι αυτά τα όλοπράσινα δεντράκια;

Είναι κλήματα, απάντησε όλοπρόθυμα ο άνυποπτος Νώε.

Και σαν τί χρησιμεύουν; ρώτησε ο έπισκέπτης.

Ο καρπός των, που λέγεται σταφύλι, και χλωρός και ξερός είναι όλόγλυκος. Ο χυμός του, όταν μείνη, γίνεται κρασί και το κρασί ευφραίνει την καρδιά του ανθρώπου.

Με θέλεις να σε βοηθήσω; ρώτησε τότε ο Σατανάς.

Στην πραγματικότητα όμως σκεφτόταν πως να βλάψη το Νώε και τούς ανθρώπους.

Ανύποπτος πάντα ο Νώε δέχτηκε τον άγνωστο ξένο στον άμπελωνα του.

Μ' αυτός, πνεύμα του κακού καθώς ήταν, έτρεξε τη νύχτα, άρπαξε ένα άρνι, ένα λιοντάρι, ένα γουρούνι κι ένα πίθηκο. Τά έσφαξε. Πήρε το αίμα τους, το ανακάτωσε και πότισε μ' αυτό τις ρίζες των κλημάτων.

Από τότε το σταφύλι έχει κάτι από το άρνι, κάτι από το λιοντάρι, από τον χοίρο κι από τον πίθηκο.

Κι έτσι ο άνθρωπος άμα φάη σταφύλι γίνεται καλός και ήμερος σαν το άρνι. Όταν πιη κρασί φαντάζεται τον εαυτό του σαν λιοντάρι. Αν παραπιη γίνεται σιχαμένος όπως ο χοίρος, κι όταν μεθύση τρικλίζει και μορφάζει όπως ο πίθηκος...

ΜΕΓΑΛΗ ΣΑΡΑΚΟΣΤΗ

Πάει. Προχθές τελείωσε, παιδιά, το Καρναβάλι και από τώρα έχουμε Σαρακοστή Μεγάλη.

Μπαίνουμε στη Σαρακοστή κ' ή Λέλα με το Λάκη,

κι ο Παντελής με τον Κωστή και το μικρό Φιφάκι, τις Αποκρής, που πέρασαν, δεν παύουν να θυμούνται και πόσο διασκεδασαν όλο και συλλογιούνται, που όλοι παληάτσι κι ο Κωστής γιατρός με μιάν (όμπρέλλα,

τη μιάν έδω την άλλη εκεί κάθε Σαββάτο - Κυριακή με κάτι μάσκες χάρτινες είχανε σύρε κ' έλα, κι όσοι τούς αντίκρίζανε ποτέ δεν τούς γνωρίζανε, και πόσα γέλια κάνανε τις μάσκες όταν βγάνανε!...

Μά μ' όλο που έτσι πέρασαν καλά το Καρναβάλι, καινούργιες έχουνε χαρές όλοι τους τώρα πάλι και λένε «καλώς ώρισε, Σαρακοστή Μεγάλη»!

«Κάθε εποχή έχει πάντοτε χάρη ξεχωριστή, ό Λάκης λέει στον Κωστή. Κι αν ως προχθές χίλιες φορές στά γέλια ξεκαρδίστηκα, κι αν τα Καρναβαλιστικά τ'α γλέντια δεν ξεχάνω, τις χάρες της Σαρακοστής πιά κάτω δεν τις βάνω.

Τί, δε σ' άρέσει δηλαδή κι όρεξι δε σου δίνει ή φάβα, ό ταραμοκεφτές, ή σουπα από ταχίνι, ό μυγδαλένιος ό χαλβάς και τα θαλασσινά και όλα τα νησίσιμα τα σαρακοστιανά;

Κ' έξω απ' αυτές τις λιχουδιές, στην έκκλησιά πηγαίνω, άκούω τους Χαιρετισμούς, άκούω το «τή Υπερμάχω» και γλύκα τέτοια στην ψυχή αισθάνομαι όταν βγαίνω, που μέρες ύστερα πολλές μέσα στο νού μου τάχω!

Καλώς μας ήρθες το λοιπόν κι αυτό το χρόνο πάλι, αγαπητή, άνοιξιάντικη Σαρακοστή Μεγάλη, εσύ που τόσες όμορφιές να μας χαρίζης έξέρεις και που ξανά όπως πάντοτε το Πάσχα θα μάς φέρης! ΑΝ. ΒΩ.

Ερυθροσταυρίται του Δημ. Σχολείου του «Δραγατσειού» Εκπαιδευτηρίου επέσκηθησαν το Σχολείον 'Αναπήρων Παιδιών, όπου έψυχαγώγησαν τους μαθητάς και διένειμαν διάφορα δώρα.

Juniors of the «Dragatseion» Private School Athens, visited the School for Crippled children, recreated the pupils and offered various gifts.

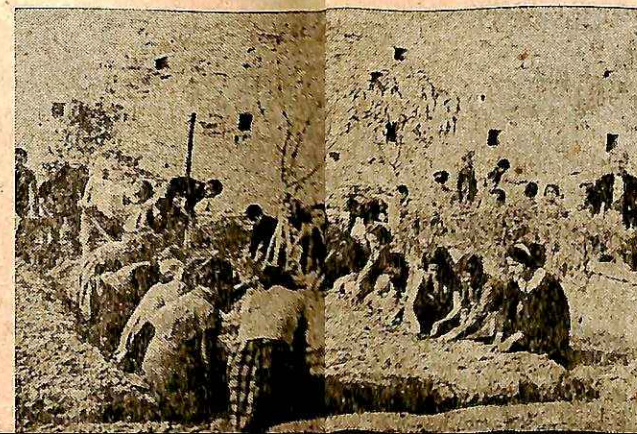

Ερυθροσταυρίται 'Αραχώδης - Βοιωτίας και Μανδάρων Γιαννιτσών, φυτεύουν πεύκα.

Juniors of the Elem. School Arachova, and Mardara, planting pine trees.

Ερυθροσταυρίται Δημ. Σχολ. Ν. Χώρας - Πιερίας, Σταυρουπόλεως - Ξάνθης, 8ου Δημ. Σχολ. Μυτιλήνης, 4ου Δημ. Σχολ. Ξάνθης, Νέας 'Αγχιάλου - Βόλου εις τόν σχολ. κήπον.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΙΝ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.Ν.

Από την συγκέντρωσιν των εκπαιδευτικών της Δημοτικής Εκπαιδεύσεως Πειραιώς, ή όποια μεταξύ άλλων ήσυχολήθη και μέ το έργον του Ε.Ε.Σ.Ν. εις τὰ σχολεία. Εις τήν πρώτην σειράν έξ άριστερών πρὸς τὰ δεξιὰ οί κ. κ. 'Αλεξόπουλος 'Επιθεωρητής Α'. Περιφέρειας, Σακελλαρίου Νομαρχιακός 'Επιθεωρητής Γυμναστικής, Θεοφανόπουλος Γενικός 'Επιθεωρητής Δημ. Σχολ. Πειραιώς, Μιχαλόπουλος 'Επιθεωρητής ομάδων Ε.Ε.Σ.Ν., Παπαδόπουλος Γεν. Γραμματέυς 'Εφορείας Ε.Ε.Σ.Ν., Λέκας 'Επιθεωρητής Β'. Περιφέρειας, Σπυρόπουλος 'Επιθεωρητής Γ'. Περιφέρειας και Λιαράκος Πρόεδρος του Συλλόγου Δημοδιδασκάλων Πειραιώς.

From the meeting of the educators of the elementary Schools Piraeus, during which, among other things, subjects concerning the J. R. C. work were discussed.

In the photo from left to right Mr. Alexopoulos School Inspector 1st Educational district, Sakellariou Inspector of physical education, Theophanopoulos Gen. School Inspector Piraeus, Michalopoulos Inspector of J. R. C. groups, Papadopoulos Gen. Secretary of J. R. C., Lecas School Inspector of 2nd Educ. District, Spyropoulos School Inspector 3rd educat. district and Liaracos, President of the teacher's Association.

Ερυθροσταυρίται Λυκείου Πειραιώς «Ελληνισμός» Κ. Σταυριανού, με δέματα (γ' αποστολή) διά τὸ Δημ. Σχολ. Κεφαλοδρύσου - Παγωνίου τὸ όπριον υιοθέτησαν.

Juniors of the Lykeion «Hellinismos» Piraeus, with parcels (3rd consignment) for the Elem. School Kefalovrysson Pogoni, which they have adopted.

Ερυθροσταυρίται Δημ. Σχολ. 'Αναρράχης - 'Εορδαίας (άνω) και Β'. Δημ. Σχολ. Λεχαινών (κάτω) ψάλλουν τὰ κάλαντα υπέρ των άπόρων συμμαθητών των.

Juniors of the Elem. School Anarrah-Eordea, and 2nd Elem. School Lechena singing the carols in favour of their poor school-mates.

The Juniors of the Elem. Schools Ν. Χώρα - Πιερίας, Σταυρουπόλεως - Ξάνθης, 8th Elem. School Μυτιλήνης, 4th Elem. School Χάνθης and Νέα Αγχιάλου - Βόλου, at their school garden.

ΠΥΡΑΥΛΟΚΙΝΗΤΑ ΚΑΙ ΑΕΡΙΩΘΟΥΜΕΝΑ ΑΕΡΟΠΛΑΝΑ

I. A. ΡΟΥΣΣΟΠΟΥΛΟΥ

Τὰ πυραυλοκίνητα καὶ τὰ αεριο-προωθούμενα ἢ αεριοθούμενα αερο-πλάνα, τὰ ὁποῖα σήμερα ἀποτελοῦν καὶ τὴν τελευταία λέξι τῆς αερο-ναυπηγικῆς, διαφέρουν ἀπὸ τὰ κοι-νὰ γνωστὰ αεροπλάνα κατὰ τὸ ὅτι στεροῦνται ἔλικος, ὡς συστήματος προωθήσεως. Ἡ ἔλιξ, ὡς γνωστόν, περιστρεφόμενη μετὰ μεγάλη ταχύτητα «βιδώνεται» θὰ λέγαμε, μέσα στὸν ἀέρα συμπαρασύροντας ἔτσι τὸ αεροπλάνο πρὸς τὰ μπρός. Δηλαδή ἐκεῖνο πού γίνεται στὴν πραγμα-τικότητα εἶναι ὅτι ἡ ἔλιξ μετὰ τὴν τα-χυτάτη περιστροφή της (2.500 καὶ πλεόν στροφές - τὸ λεπτό) ρουφάει σὰν τὸν ἀνεμιστήρα μιὰ μάζα ἀέρος καὶ τὴν ἐκτοξεύει πρὸς τὴν ἀντίθετη κατεύθυνσι σπρώχνοντας ἔτσι ὅλο τὸ αεροπλάνο μπροστά.

Τὰ ἔλικοφόρα ὅμως αεροπλάνα, παρ' ὅλες τὶς τελειοποιήσεις των δὲν κατάρθωσαν νὰ ὑπερβοῦν ἕνα ὀρι-σμένο ὄριο ταχύτητος.

Κατὰ τὸν δεύτερο παγκόσμιον πό-λεμο γιὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ὑπεροχή στὸν ἀέρα, γιὰ κάθε ἕνα ἀπὸ τοὺς ἀντιπάλους, ἔπρεπε νὰ δημιουργη-θοῦν νέοι τύποι αεροπλάνων μεγαλυ-τέρας ταχύτητος.

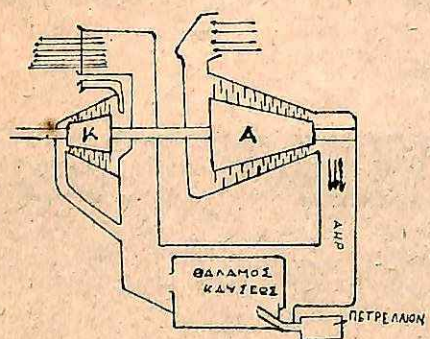
Τέτοιες ἀπαιτήσεις ὅμως δὲν ἦταν δυνατόν νὰ ικανοποιηθοῦν μετὰ ἔλι-κοφόρα αεροπλάνα.

Οἱ τεχνικοὶ λοιπὸν προσεπάθησαν νὰ βροῦν νέους τρόπους κινήσεως τῶν αεροσκαφῶν.

Φθάσαμε ἔτσι σὲ δύο τύπους αερο-πλάνων: τὰ πυραυλοκίνητα καὶ τὰ αεριοπροωθούμενα.

Τὰ πυραυλοκίνητα, ὅπως εἶπαμε καὶ πάρα πάνω, δὲν διαθέτουν ἔλικα οὔτε ὅμως καὶ κινητήρα. Τὴν θέσι αὐτῶν ἔχουν καταλάβει εἰδικές δε-δομενές μετὰ καύσιμα ὅλες καὶ ἄλλες χημικὲς οὐσίες. Ἐστὶ δημιουργοῦν-ται τεράστιες μάζες θερμῶν αερίων, οἱ ὁποῖες λόγω τοῦ περιορισμένου χώρου, πού βρίσκονται, ἀποκτοῦν ἰσχυροτάτη πίεσι. Αὐτὰ τὰ αέρια ἀ-φίονται τότε ἐλεύθερα νὰ βγοῦν ἀπὸ τὴν οὐρά τοῦ αεροπλάνου. Ἀκριβῶς δὲ λόγω τῆς καταπληκτικῆς ταχύ-τητος (ἐνεκα τῆς πίεσεως) προκα-λοῦν ὡς ἀντιστάθμισμα τὴν γρήγορη ὥθησι τοῦ αεροπλάνου πρὸς τὰ ἐμ-πρός.

Μία παρομοία περίπτωση εἶναι

καὶ οἱ ρουκέτες, πού πετᾶμε τὸ Πά-σχα κατὰ τὴν Ἀνάστασι. Καὶ σ' αὐ-τές, πού ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἕνα μι-κρὸ κύλινδρο μετὰ μπαρούτι δεμένο σ' ἕνα μακρὸ καλὰμι, μετὰ τὸ ἀναμ-μα τοῦ φυτηλίου, δημιουργοῦνται ἀέ-ρια, πού φεύγουν ἀπὸ τὸ πίσω μέ-ρος τῆς ρουκέτας σπρώχνοντας τὴν μετὰ μεγάλη δύναμι πρὸς τὰ ὕψη.

Τὸ κύριο πλεονέκτημα τῶν πυραυ-λοκινήτων ἀποτελεῖ τὸ γεγονός ὅτι γιὰ τὴν καύσι τῶν καυσίμων ὑλῶν των δὲν ἔχουν ἀνάγκη τοῦ ἀτμο-σφαιρικοῦ ὀξυγόνου (πράγμα, πού συμβαίνει μετὰ τοὺς κινητήρας βενζι-νῆς τῶν ἔλικοφόρων) διότι τὸ ἀπαι-τούμενον γιὰ τὴν καύσι ὀξυγόνο τοὺς παρέχεται ἀπὸ χημικὲς οὐσίες, πού διοχετεύονται στὶς δεξαμενὲς καύσε-ως, ὅπως εἶπαμε παραπάνω. Ἐστὶ αὐτοῦ τοῦ τύπου τ' αεροπλάνα μπο-ροῦν νὰ πετάξουν καὶ σὲ μεγάλα ὕ-ψη ὅπου, ὡς γνωστόν, ἡ ἀτμόσφαιρα περιέχει πολὺ λίγο ὀξυγόνο.

Ἐναντι ὅμως αὐτοῦ τοῦ πλεονε-κτῆματος τὰ πυραυλοκίνητα παρου-σιάζουν ἕνα σοβαρότατο μειονέκτη-μα: Ἀπαιτοῦν τεράστιες ποσότητες καυσίμων γιὰ τὴν πτήσι των, δυσ-νάλογες πρὸς τὸν ὄγκον καὶ τὸ βά-ρος των, τὶς ὁποῖες γιὰ τὸ λόγον αὐτὸν δὲν μποροῦν νὰ μεταφέρουν. Ἐστὶ λοιπὸν ἡ πτήσι των περιορίζε-ται γιὰ μικρὲς μόνον ἀποστάσεις.

Αὐτὸ ἀκριβῶς ὑπῆρξε τὸ πρόβλη-μα, πού ἀσασχόλησε τοὺς τεχνικοὺς καὶ γιὰ τὴ λύσι τοῦ ὁποίου κατέβα-λαν κάθε προσπάθεια, πού εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τὸν νέο τύπο χωρὶς ἔ-λικα: τὸ αεριοπροωθούμενο.

Αὐτὸ χρησιμοποιεῖ πλεόν κινητήρα μετὰ ἐξῆς χαρακτηριστικά: (Σχ. 1). Ὑπάρχει ἕνας αεροσυμπιεστής Α, ὁ ὁποῖος παραλαμβάνει ἀτμόσφαιρικὸν ἀέρα καὶ τὸν συμπιέζει μέσα σὲ μι-κρὸ χώρο. Γιὰ τὸν λόγον αὐτὸν ὁ ἀέ-ρας βρίσκεται ὑπὸ μεγάλῃ πίεσι καὶ θερμοκρασίᾳ. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἀνα-μειγνύεται μετὰ ἐξασθεμένο πετρέλαιο καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀναφλέγεται μετὰ ἀπο-τέλεσμα νέαν αὐξησι τῆς πίεσεως καὶ τῆς θερμοκρασίας του, σὲ μεγάλο βαθμό. Τὸ αέριο αὐτὸ διοχετεύεται τότε στὸ πίσω μέρος τοῦ αεροπλά-νου δημιουργώντας κατὰ τὴν ἀπότο-μο καὶ ταχύτατη ἐξοδὸ τοῦ ὁ σ τ ι-κῇ δύναμι, πού κινεῖ τὸ αεροπλάνο πρὸς τὰ μπρός. Ἐνα μέρος δὲ τῆς τεραστίας ἐνεργείας τοῦ αερίου χρη-σιμοποιεῖται γιὰ τὴν κίνησι τοῦ κι-νητήρος Κ, πού περιστρέφει τὸν αε-ροσυμπιεστήν Α.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δὲν χρεια-ζόμεθα μεγάλες ποσότητες καυσίμων γιὰ τὴν κίνησι τοῦ αεροπλάνου (ὅ-πως συμβαίνει στὰ πυραυλοκίνητα) διότι χρησιμοποιοῦμε τὸν ἀτμοσφαι-ρικό ἀέρα γιὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ μίγματος καύσεως. Ἀρκοῦν δηλαδή τέτοιες ποσότητες καυσίμων (πετρέ-λαιου κλπ.), πού εἶναι δυνατόν νὰ ἐναποθηκευθοῦν στὸν περιορισμένον χώρο ἑνὸς αεροπλάνου. Βέβαια ὁ

πάρχουν πάμπολλα προβλήματα, τῶν ὁποίων τὴ λύσι ἀντιμετωπίζουν οἱ τε-χνικοὶ στὴν κατασκευὴ τέτοιου εἶδους αεροπλάνων. Πάντως ἐφθασαν μέχρι τοῦ σημείου νὰ κατασκευάζουν τύ-πους μετὰ καταπληκτικὲς ταχύτητες με-γαλύτερες κι ἀπ' αὐτὴν τοῦ ἡχου, δηλαδή 1.300 χιλιόμετρα περίπου τὴν ὥρα. Εἶναι τὰ γνωστὰ ὑπερηχητικὰ αεροπλάνα.

ΕΛΟΝΟΣΙΑ

Ἐρυθροσταυρίται! Μὴ ξε-χνᾶτε τὸ φοβερὸ ἔχθρο, πού μεταδίδει τὴν ἐλονοσία: τὸ ἀ-νωφελὲς κουνούπι.

Τώρα τὴν ἀνοίξι ξυπνάει ἀ-πὸ τὴ νάρκη του καὶ γεννάει τὰ αὐγά του ἐπάνω στὴν ἐπι-φάνεια τῶν στάσιμων νερῶν.

Μὴν ἀφήνετε λοιπὸν πουθενὰ στάσιμα νερά: Στὶς αὐλές, στοὺς κήπους στοὺς δρόμους, ὅπου ὑπάρχουν μικρὰ λακκου-βάκια μετὰ στάσιμα νερά ἐπιχω-ματώστε τα.

Μὴν ἀφήνετε νερά ξεσκεπα-στα: Τεπόζιτα, δεξαμενές, βό-θροι, πηγάδια νὰ σκεπάζωνται καλά.

Χωρὶς στάσιμο νερὸ τὸ κου-νούπι δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ γεν-νήσῃ τὰ αὐγά του.

Σὲ τόπους, πού δὲν μπορεί νὰ γίνῃ ἐπιχωμάτωσις, ρίχνε-ται, ὅταν μπορεῖτε πετρέλαιο ἢ ραντίζετε μετὰ Δ. Τ. Τ. Κάθε 1 τετρ. μ. χρειάζεται 8-9 δρμ. πετρέλαιο κάθε 8-10 ἡ-μέρες. Τὸ πετρέλαιο φράσσει τὴν ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ καὶ τὰ σκουλήκια τοῦ νεροῦ πε-θαίνουν ἀπὸ ἀσφυξία.

Ἐπίσης μπορεῖτε νὰ ρίχνετε καὶ ἀσθέστη ἀσβεστο 1-5 %. Σκότώνει τὰ σκουλήκια σὲ 48 ὥρες.

Ραντίζετε τὰ σπίτια μετὰ ἐν-τομοκτόνο ὑγρὸ.

Ἀφήνετε τὸ φῶς καὶ τὸν ἡ-λιο νὰ μπαίνει ἀφθονα στὰ σπί-τια σας καὶ νὰ τὰ ἀερίζετε συχνά. Τὰ κουνούπια τὴν ἡμέ-ρα ζοῦν στὰ σκοτεινὰ μέρη τοῦ σπιτιοῦ, στὶς γωνιὰς καὶ πίσω ἀπὸ τὰ ἐπιπλα καὶ τὸ βράδυ βγαίνουν καὶ κεντοῦν τὰ θύμα-τα των.

Ὅσοι ζῆτε κοντὰ σὲ ἔλη νὰ κοιμάσθε μετὰ κουνουπιέρα.

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΕΡΥΘΡΟΣΤΑΥΡΙΤΩΝ

Ο ΚΟΚΟΡΑΣ, Ο ΣΚΥΛΟΣ ΚΑΙ Η ΑΛΕΠΟΥ

Μία φορὰ κι ἕναν καιρὸ ἦταν ἕνας γέρος ξυλοκό-πος. Ὅλη του ἡ περιουσία ἦταν ἡ καλύβα του, ἕνας σκύλος κι ἕνας κόκορας. Κάθε πρωὶ ὁ γέρος πήγαινε στὸ δάσος νὰ κόψῃ ξύλα. Στὸ σπίτι ἔμεναν, γιὰ νὰ τὸ φυλάγουν, ὁ σκύλος μετὰ τὸν κόκορα, πού εἶχαν γίνει φίλοι. Κάθε μεσημέρι ὅμως ὁ σκύλος πήγαινε φαγητὸ τοῦ γέρου καὶ τότε ἔμενε ὁλομόναχος στὴν καλύβα ὁ κόκορας.

Μία ἀλεπού, πού μυρίστηκε πῶς ὁ κόκορας ἔμενε μοναχὸς του, σκέφτηκε νὰ βοῇ τρόπο νὰ τὸν ἀρπάξῃ καὶ νὰ τὸν φάῃ. Πῶς θὰ τὰ κατάφερνε ὅμως πού ὁ κόκορας ἦταν κλεισμένος στὴν καλύβα καὶ δὲν ἔβγαινε ἔξω;

Πονηρὴ καθὼς ἦταν κατὰστρωσε ἕνα σχέδιο. Γέμισε τὴν ποδιά της μετὰ σπόρους ἀπὸ σιτάρι καὶ καλαμπόκι καὶ κάνοντας τάχα τὸν περαστικό, τράβηξε γιὰ τὴν καλύβα, τὴν ὥρα πού ἔλειπε ὁ σκύλος. Καθὼς ἐπλησίαζε, ἄρχισε τὸ τραγοῦδι.

Ὁ κόκορας ἄκουσε τὸ τραγοῦδι καί, περίεργος καθὼς ἦταν, ἀνοίξε τὸ παράθυρο νὰ ἰδῇ ποὺ εἶναι. Ὅταν τὸν εἶδε ἡ κυρὰ - Μαριώ, ἡ ἀλεπού, τοῦ λέει: — ὦ! Καλημέρα, κύριε κόκορα. Τί κάνεις; Σὲ βρίσκω ἀπάνω στὴν ὥρα. Βαριέμαι μονάχη! Ἄν θέ-λῃς, κατέβα νὰ κάνωμε κανένα περίπατο στὸ δάσος. Γιὰ κοιτάξῃς τί ἔχω νὰ σοῦ δώσω; Καὶ τοῦ ἔδειξε τὴν ποδιά της, γεμάτη μετὰ λαχταριστοὺς σπόρους.

Ὁ κόκορας, καθὼς εἶδε τὸ σιτάρι καὶ τὰ καλαμπόκι, λιγουρεύτηκε καὶ πήδησε ἀπὸ τὸ παράθυρο ἔξω ἀπὸ τὴν καλύβα. Δὲν πρόφτασε ὅμως νὰ πατήσῃ καλὰ - καλὰ στὴ γῆ καὶ ἡ ἀ-λεπού τὸν ἄρπαξε ἀπὸ τὸ λαιμὸ καὶ τὸ ἔβαλε στὰ πόδια, τραβώντας γραμμὴ γιὰ τὴ φωλιά της.

Ὁ κόκορας ἔβαλε τὶς φωνές.

— Βοήθεια! Βοή-θεια! Μὲ ἄρπαξε ἡ ἀ-λεπού!...

Ὁ σκύλος, πού γύ-ριζε ἐκεῖνη τὴν ὥρα στὴν καλύβα, ἄκουσε τὶς φωνές τοῦ κόκο-ρα καὶ κατάλαβε τί συμβαίνει. Ἀρχισε λοιπὸν νὰ κυ-νηγᾷ τὴν ἀλεπού μετὰ ὅλη τὴ γρηγοράδα τῶν ποδιῶν του. Δὲν ἄργησε νὰ τὴν προφθάσῃ καὶ τότε ἡ ἀλεπού φοβήθηκε, ἄφησε χάμω τὸν κόκορα καὶ κοίταξε νὰ γλυτώσῃ.

— Φτηνὰ τὴ γλύτωσες, κοκορίκο μου! Ἄλλη φορὰ, ὅταν λείπω, νὰ προσέχῃς! Νὰ μὴν ἀνοίγῃς σὲ κανένα. Καὶ πρὸ παντός νὰ φυλάγῃς ἀπὸ τὴν παμ-πόνηρη τὴν ἀλεπού τοῦ εἶπε ὁ σκύλος.

Τὴν ἄλλη μέρα, κατὰ τὸ μεσημέρι, ὁ σκύλος ξε-κίνησε πάλι νὰ πάη τοῦ γέρου τὸ φαγητό. Πρὶν φύγῃ ἔδωσε τὶς τελευταῖες συμβουλές του στὸν κόκορα.

Ὅταν ὁ σκύλος ξεμάκρυνε ἀρκετά, νὰ σου πάλι ἡ κυρὰ - Μαριώ πλησίασε τὴν καλύβα τραγουδώντας:

Ὁμορφὲ μου πετεινέ, μετὰ τὸ κόκκινο λειρί, δυὸ λογάκια νὰ σοῦ πῶ, ἔλα κάτω μιὰ στιγμὴ...

— Δὲν με γελᾷς αὐτὴ τὴ φορὰ! φώναξε μέσα ἀπὸ τὴν καλύβα ὁ κόκορας, καθὼς ἄκουσε τὸ τρα-γοῦδι τῆς ἀλεπούς. Ὁ φίλος μου ὁ σκύλος μοῦ εἶπε νὰ φυλάγωμαι ἀπὸ σένα καὶ δὲν θὰ παρακούσω τὴ συμ-βουλὴ του.

Ἡ ἀλεπού ὅμως δὲν τὰ ἔχασε καὶ συνέχισε τὸ τραγοῦδι της:

Ὁμορφὲ μου πετεινέ, μετὰ τὸ κόκκινο λειρί, δυὸ λογάκια νὰ σοῦ πῶ, ἔλα κάτω μιὰ στιγμὴ.

Μὴν ἀκούς τί λέει ὁ σκύλος πού καλὸς δὲν εἶναι φίλος!...

— Δὲν τ' ἀκούω ἐγὼ αὐτὰ, εἶπε πάλι ὁ κόκορας καὶ πλησίασε μέσα ἀπὸ τὸ παράθυρο γιὰ νὰ ἰδῇ.

Ἡ ἀλεπού ἐξακολουθοῦσε νὰ τραγουδᾷ καὶ νὰ σκορπίζῃ σπόρους ὁλόγυρα. Ὁ πετεινός, καθὼς τοὺς εἶδε, λιγουρεύτηκε πάλι. Ἀνοίξε λίγο τὸ παράθυρο καὶ πρόβαλε τὸ κεφάλι του.

— Ὁραῖο μου κοκοράκι, εἶπε ἡ ἀλεπού, ἐγὼ δὲν ἤθελα νὰ σοῦ κάμω κακὸ. Ὁ σκύλος σοῦ εἶπε ψέματα. Ἐγὼ ἤθελα νὰ σὲ πᾶω στὸ σπίτι μου, νὰ γνωρίσῃς καὶ τὴν οἰκογένειά μου καὶ νὰ γνωρίσῃς κι ἄλλον κα-λύτερο κόσμον... Ζωὴ εἶναι αὐτὴ πού περνᾷς ἐδῶ; Ἐλα κάτω καὶ δὲν θὰ μετανοιώσῃς...

Ὁ κόκορας ξεγελάστηκε καὶ αὐτὴ τὴ φορὰ. Πρὶν ὅμως ν' ἀκουμπήσῃ τὰ πόδια του στὴ γῆ, ἡ ἀλεπού τὸν εἶχε ἀρπάξει ἀπὸ τὸ λαιμό.

— Βοήθεια! Βοήθεια! Τρέξε, πιστέ! Μὲ ἄρπαξε ἡ ἀλεπού!

Ὁ σκύλος βρισκό-ταν μακριὰ, ἄκουσε ὁ-μως τὶς φωνές τοῦ φί-λου του τοῦ κόκορα καὶ κατάλαβε τί ἔγινε.

Ἀρχισε λοιπὸν νὰ τρέχῃ μετὰ ὅλη τὴν δύναμι καὶ δὲν ἄργη-σε νὰ προφθάσῃ τὴν ἀλεπού. Ἐκεῖνη, ὅταν κατάλαβε τὸν κίνδυνον, ἄφησε τὸν κόκορα καὶ ὅπου φύγῃ φύγῃ.

Ὁ σκύλος βοήθησε πάλι τὸν κόκορα νὰ συνέλθῃ καὶ νὰ σιγυρισθῇ καὶ ἄρ-χισε νὰ τὸν μαλώνῃ.

— Δὲν σοῦ εἶπα νὰ μὴν ἀνοίγῃς σὲ κανένα καὶ μάλιστα στὴν ἀλεπού; Γιατί δὲν μ' ἄκουσες; Καμμὴ φορὰ θὰ τύχῃ νὰ εἶμαι μακριὰ καὶ τότε...

— Συγγνώμῃς με, καλέ μου φίλε, εἶπε δειλὰ - δει-λὰ ὁ κόκορας, κι ἄλλη φορὰ δὲν θὰ σὲ παρακούσω.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ μεσημέρι ὁ σκύλος ξεκίνησε πάλι γιὰ τὸ δάσος καὶ σὲ λίγο νὰ τὴν ἡ ἀλεπού! Ὁ κόκορας ἄκουσε τὸ τραγοῦδι της.

Ὁμορφὲ μου πετεινέ, μετὰ τὸ κόκκινο λειρί, δυὸ λογάκια νὰ σοῦ πῶ, ἔλα κάτω μιὰ στιγμὴ...

(Συνέχεια στὴ σελ. 18)

ΜΙΑ ΠΡΩΤΟΜΑΡΤΙΑΤΙΚΗ ΟΜΟΡΦΗ ΣΥΝΗΘΕΙΑ

Κατέβηκα μιά μέρα με τὸ σιδηρόδρομο ἀπὸ τὴς Σέρρες στὸ Γάζωρο καὶ ἀπὸ κεῖ τράβηξα σὲ κάποιο χωριὸ τῆς Νέας Ζίχνης. Ἦταν πρωτομαρτιά. Ἐνας λαμπρὸς δόχρυσος ἀνοιξιᾶτικος ἥλιος πρὸβαλε κάτω ἀπὸ τὸν κάμπο τῆς Δράμας ψηλά στὸν οὐρανὸ καὶ σκόρπιζε παντοῦ τὴς χρυσάφενιες ὁμορφίες του. Ὅλα γελοῦσαν. Μονάχα οἱ κορφές τοῦ βουνοῦ τοῦ Μενοίκιου, κρατοῦσαν σοβαρότητα. Ἦταν συννεφιασμένες.

Κοιμῆματα ἀπὸ μικρά συννεφάκια, κατάσπρα σὰ βαμπάκι, ἔκαναν γύρους ψηλά στὸ βουνὸ καὶ χόρευαν κι ἔπλεκαν φανταχτερές ταντέλλες καὶ κυνηγοῦσαν τὸ ἕνα τὸ ἄλλο σὰ νάταν ζωτικὲς νεράιδες, ἐνῶ κάτω ἡ Σερραϊκὴ πεδιάδα ἀχνίζε κοκκινωπὴ σὰ νὰ κρυφόκαγε στὰ σώθικα τῆς φωτιά.

Ἄν καὶ ἦταν μέρα ἐργασίμῃ, οἱ πόρτες τοῦ ἦταν θεόκλειστες καὶ δὲν ἦταν μέσα ψυχὴ. Μήπως εἶναι ὁ δάσκαλος ἀρρώστος; Μήπως εἶναι καμμιὰ τοπικὴ γιορτὴ; Μήπως πῆγαν καμμιὰ ἐκδρομὴ; Δὲν ἤξερα τί νὰ βάλω μετὰ τὸ νοῦ μου, τί νὰ υποθέσω.

Ἀπὸ τὴν ἀπορία ἔβλεπε νὰ μετὰ βγάλλῃ μιά γερόντισσα:

— Σήμερα ἔχουν τὰ παιδιά τὴν ὑπόσχεσι, μοῦ εἶπε.

— Ὑπόσχεσι! Τί εἶναι αὐτὴ ἡ ὑπόσχεσι;

— Νά! Γυρίζουν στὸ χωριὸ καὶ τραγουδοῦν. Τραγουδοῦν καὶ μαζεῦουν φιλοδωρήματα. Δὲν εἶναι σήμερα πρωτομαρτιά;

Τίποτε ἄλλο δὲ μοῦ εἶπε ἡ γερόντισσα καὶ ἔφυγε. Σὲ λίγο ἔφτασαν στ' αὐτιά μου φωνές παιδιᾶτικες. Ὑστερα καὶ τραγοῦδια. Ξεχώρισα καὶ τὴς λέξεις.

Χελιδόνι πέρασε
Ἀπὸ μαῦρῃ θάλασσα,
Κάθισε καὶ λάλησε
Καὶ γλυκοκελάτησε.
Μάρτη, Μάρτη, βροχερὴ,
Καὶ Γενάρη χιονερὴ,
Ὁ Φλεβάρης κι ἂν χιονίζει,
Πάλι ἀνοίξῃ μυρίζει.

Τὸν ἦχο τοῦ τραγουδιοῦ τὸν ἤξεραν φαίνεται καὶ οἱ μεγάλοι καὶ τῇ

στιγμῇ, πού τραγουδοῦσαν τὰ παιδιά, τραγουδοῦσαν καὶ κείνοι καὶ οἱ χαρούμενες μελωδικὲς φωνές σκορπίζονταν παντοῦ. Ἀπὸ τὴς πόρτες τῶν σπιτιῶν, ἀπὸ τὰ μπαλκόνια, ἀπὸ τὰ παράθυρα, ἄντρες καὶ γυναῖκες ἀκούγαν τὸ τραγοῦδι καὶ κοίταζαν καμαρωτὰ τὰ παιδάκια τους καὶ τὸ χωριὸ ἔμοιαζε σὰ νὰ εἶχε ὅμη γιορτινὴ.

Δὲν ξέρω πῶς τὸν ἐρχομὸ μου τὸν πληροφορήθηκε ὁ Δάσκαλος καὶ ἔφτασε σὲ λίγο τρεχάτος καὶ μετὰ χαιρέτησε.

— Νὰ μᾶς συγχωρήσετε, κ. Ἐπιθεωρητά, πού δὲ μᾶς βρήκατε σχολεῖο σήμερα. Τὸ χωριὸ μᾶς ἔχει μιά συνήθεια, πού κρατεῖ ποῖος ξέρει ἀπὸ πόσα χρόνια. Σήμερα, πού εἶναι Πρωτομαρτιά, τὰ παιδιά δίνουν τὴν ὑπόσχεσι.

— Νά, κάτι μοῦ εἶπαν σχετικὰ μετὰ τὸ πρᾶγμα αὐτό, μὰ δὲν κατάλαβα τί εἶναι αὐτὴ ἡ ὑπόσχεσι, εἶπα στὸ Δάσκαλο.

Μπήκαμε στὸ σχολεῖο καὶ καθήσαμε ἐνῶ ἐκεῖνος ἄρχισε νὰ μοῦ ἐξηγῇ γιὰ τὴν παλιὰ αὐτὴ συνήθεια τοῦ χωριοῦ τους.

— Κάθε πρωτομαρτιά, μοῦ εἶπε, τὰ παιδιά φτιάχνουν μιά ξύλινη χελιδόνα, τὴν βάζουν μέσα σ' ἕνα καλαμένιο ὁμορφὸ πανέρι, καὶ τὰ κορίτσια τὴ στολίζουν μετὰ κορδέλλες πολύχρωμες, μετὰ λουλούδια καὶ μετὰ φύλλα ἀπὸ κισσὸ καὶ τὴ γυρίζουν ἀπὸ σπῆτι σὲ σπῆτι καὶ τραγουδοῦν τὸ τραγοῦδι τῆς χελιδόνας.

— Τὸ ἀκούσα τὸ τραγοῦδι αὐτό, παρατήρησα στὸ Δάσκαλο καὶ μοῦ ἄρεσε. Τὸ τραγουδοῦν μάλιστα καὶ οἱ μεγάλοι.

— Νά, ὅλοι τὸ τραγουδοῦν. Καὶ τὴν ἡμέρα αὐτὴ τὴν ἔχομε σὰν ἡμέρα γιορτῆς, σὰν ἕνα τοπικὸ πανηγύρι.

— Καὶ ὅστερα τί κάνουν τὰ παιδιά; ρώτησα

— Στὰ σπῆτια, πού τραγουδοῦν, κατεβαίνουν χαρούμενες οἱ νοικοκυρές καὶ τὸ ἔχουν σὲ καλὸ νὰ τοὺς δίνουν φιλοδωρήματα, σὺκα ξερά πασπαλισμένα μετὰ σουσάμι, μύγδαλα, καρύδια, ρόδια, ἀκόμα καὶ χρήματα. Καὶ σὰν τελειώσῃ τὸ γύρισμα, τὰ παιδιά πηγαίνουν στὸ νάρθηκα τῆς ἐκκλησίας καὶ γίνεται ἡ μοιρασιά. Μοιράζονται τὰ δῶρα, πού ἔμασαν τραγουδώντας.

— Καὶ γιὰ τὴν ὑπόσχεσι, πού δίνουν, δὲ μοῦ εἶπες τίποτε, ξαναεἶπα στὸ Δάσκαλο.

— Αὐτὴν νομίζω πῶς εἶναι καλύτερα νὰ τὴν ἴδῃς μόνος σου, πῶς γίνεται. Εἶναι κάτι ἀσυνήθιστο. Θαρρῶ πῶς θὰ σὰς ἀρέσῃ.

Κατὰ τὸ ἀπομεσήμερο, στὸ νάρθηκα τῆς ἐκκλησίας ἔγινε ἀληθινὸ πανηγύρι. Ἄντρες, γέροντες, γυναῖκες, γέμισαν τὸ προαύλιο καὶ παρακολουθοῦσαν τὰ παιδιά, πού ἔκαναν τὸ μοῖρασμα.

Ἐνα ἀπὸ αὐτά, ὁ Ἀντώνης, νέμιζε τὴ χούφτα του σὰν τὴ σέσουλα τοῦ

Β. Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ
Τ. ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΟΥ Δ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ

μπακάλη πότε ἀπὸ τὸ ἕνα πανέρι πού εἶχε τὰ μύγδαλα καὶ πότε ἀπὸ τὰ ἄλλα, καὶ τὴν ἀδειάζε ἐμπρὸς σὲ κάθε παιδί.

Μετὰ γέλια καὶ χαρὲς ἄπλωνε τώρα καθένα στὸ μερίδιό του, γέμιζε τὴς τσέπες του ἀπὸ φιλοδωρήματα, ἔτρωγε σὺκα καὶ καθάριζε ρόδια καὶ ἀφράτα μύγδαλα.

Ἐγὼ ὅπως στεκόμουν σὲ κάποια μεριά μετὰ τὸ Δάσκαλο, ἔσκυφα πάλι ἀνυπόμονα καὶ τὸν ρώτησα:

— Αὐτὴ εἶναι λοιπὸν ἡ ὑπόσχεσι;
— Ὁχι, μοῦ εἶπε. Πρῶτα θὰ δοῦμε τὴ χελιδόνα.

Καὶ τὴν ἴδια στιγμῇ ἕνα ἀπὸ τὰ παιδιά ἐξεχώρισε ἀπὸ τὰ ἄλλα, ἀνέθηκε ἔπάνω σ' ἕνα πωρὸν ἔλα, ἀνοιξε τὰ χέρια του τὰχα πῶς ἦταν φτερά, τὰ τινάζε λίγες φορές χτυπώντας τα στὸν ἀέρα σὰ νάταν ταξιδιάρικο χελιδόνι καὶ ἄρχισε νὰ διηγίεται πῶς ἐκίνησε μαζί μετ' ἄλλα τοῦ ἀδέρφια ἀπὸ τὴ μακρινὴ τοῦ πατρίδα, πῶς πέρασε τὴν πλατεῖα τῆς θάλασσας καὶ πῶς χάριξε πολὺ σὰν ἔφτασε ἐδῶ στὸ χωριὸ καὶ βρῆκε τὴ φωλίτσα του.

Τὸ παιδί - χελιδόνι, ξαναχτύπησε πάλι τὰ χέρια του στὸν ἀέρα δυο - τρεῖς φορές καὶ μετὰ φωνὴ ἱκετευτικὴ ἄρχισε τώρα νὰ λέῃ:

— Τώρα πού ξαναβρίσκομαι κοντὰ σας, καλὰ μοῦ παιδιά, ζητῶ πάλι τὴν ἀγάπη καὶ τὴ φιλία σας. Ζητῶ νὰ με προστατέψετε κι ἐγὼ θὰ κυνηγῶ τὰ κουνούπια γιὰ νὰ μὴ σὰς τσιμποῦν καὶ σὰς κάνουν νὰ ἀρρωσταίνετε, τὰ ζουζούνια νὰ μὴ τρῶνε τὰ φρούτα σας, τὴς κάμπιες νὰ μὴ καταστρέφουν τὰ λαχανικά σας.

Στὸ σημεῖο τοῦτο ἔσκυψε ὁ Δάσκαλος καὶ μοῦ εἶπε:

— Τώρα θ' ἀκούσετε τῶν παιδιῶν τὴν ὑπόσχεσι. Τώρα θ' ἀκούσετε τί θ' ἀπαντήσουν στὸ χελιδόνι. Καὶ χωρὶς νὰ τελειώσῃ καλὰ - καλὰ τὰ λόγια του, τὰ παιδιά ἔφτιασαν ἕνα μεγάλο κύκλο, πλησίασαν κοντὰ στὸ πεζούλι, σήκωσαν τὸ δεξιὸ χεῖρ ψηλὰ πρὸς τὸν οὐρανὸ, ὅπως τὸ σηκώνουν οἱ στρατιῶτες, ὅταν ὀρκίζονται καὶ φώναξαν μετὰ καθαρὴ δυνατὴ φωνή:

— Ἀγαπημένο μας χελιδόνι. Ἐδῶ μπροστὰ στὴν ἁγία τοῦτη Ἐκκλησιᾶ σου ὑποσχόμαστε πῶς θὰ σ' ἀγαποῦμε. Δὲ θὰ χαλάσωμε χελιδονιοῦ φωλιά, δὲ θ' ἀπλώσωμε ἄπάνω του χεῖρι. Κανένα ἀπὸ μᾶς δὲ θὰ κρατῇ λάστιχο καὶ οὔτε θὰ σημαδεύῃ πουλὶ. Καὶ ἂν δοῦμε κανένα κακὸ παιδί νὰ θελήσῃ νὰ σὰς βλάψῃ, θὰ τ' ἀναγκάσωμε νὰ φρονιμέψῃ.

Θύελλα ἀπὸ χειροκροτήματα ὑποδέχτηκαν τὰ λόγια τοῦτα καὶ ὅλοι μικροὶ - μεγάλοι ἔστησαν χορὸ καὶ ἔπειτα διαλύθηκαν. Πέρασαν ἀπὸ τότε τόσα χρόνια. Καὶ ὅμως τὴν ὥρα αὐτὴ συνήθεια δὲν τὴν ἔχουν. Μένει στὴν ψυχὴ μου ἀληθιμόνητη. Εἶναι ἀπὸ τὴς πανέμορφες ἐκεῖνες συνήθειες, πού τόσες ἔχει νὰ δείξῃ ἡ ἀθάνατη Ἑλληνικὴ φυλὴ.

ΜΩΝ ΡΕΪΝΤ

ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

«Ἐτρεξα γρήγορα πρὸς τὸ μέρος ὅπου εἶχα ἀφήσει τ' ἄλογό μου. Γὸ βρῆκα, ἀνέβηκα ἔπάνω, πῆρα ἀπὸ τὴν τσέπη τῆς σέλλας τὸ πιστόλι μου, καὶ τρέβηξα πρὸς τὸ μέρος, πού εἶχα ἀφήσει τὴν ἀρκούδα. Ἦταν ἀκόμα ἐκεῖ καὶ πάλευε μετὰ τὴν κουθέρτα γκρινιάζοντας. Πῆγα πίσω τῆς καὶ τῆς ἔστειλα δυὸ σφαῖρες στὸ κεφάλι. Τὸ θηρίο μούγκρισε δυὸ τρεῖς φορές καὶ ξαπλώθηκε κάτω νεκρό.

«Ἄλλα ἡ κουθέρτα μου! Θεέ μου σὲ τί χάλι βρισκόταν ἡ ὥραία μου κουθέρτα! Γεμάτη λάσπες, χρώματα, αἵματα, γρατσουνιές! Ἀχ! κύριοι δὲν ξέρετε τί θὰ πῇ μιά κουθέρτα «μακινά» μετὰ πέντε μύτες!»

Ἡ ἱστορία τοῦ γέρο - Ἀἰκ μᾶς ἄρεσε πολὺ καὶ ὁ Ρέντγουντ, ὁ ἄλλος μᾶς ὁδηγὸς μᾶς ὑποσχέθηκε νὰ μᾶς πῇ κι αὐτὸς μίαν ἐνδιαφέρουσα ἱστορία μετὰ ἥρωα μίαν ἀρκούδα. Ἀλλὰ μιά κι εἶχε νυχτώσει γιὰ τὰ καλὰ, καὶ τὴν ἄλλη μέρα θὰ φεύγαμε νωρί, τὸν παρακαλέσαμε ν' ἀναβάλῃ τὴν ἱστορία του καὶ νὰ μᾶς τὴν πῇ τὴν ἄλλη μέρα. Ἐπειτα πῆγαμε γιὰ ὕπνο.

Ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου μᾶς βρῆκε στὸ πόδι. Μιά λεπτὴ ὁμίχλη σκέπαζε τὸ δάσος καὶ ἡ πρωινὴ δροσιὰ μᾶς ξύπνησε χτυπώντας μας τὸ πρόσωπο. Σελλώσαμε τ' ἄλογά μας καὶ ἐκινήσαμε. Ὁ ἥλιος δὲν εἶχε ἀνέβει ἀκόμα στὸν ὀρίζοντα ὅταν βγήκαμε ἀπὸ τὸ δάσος, πού εἶχαμε κατασκηνώσῃ τὸ βράδυ, καὶ ἦρθαμε σὲ μιά πεδιάδα σκεπασμένη μετὰ ἄμυνους πυκνοὺς καὶ ψηλοὺς καὶ μετὰ ἀρκετὰ ἀραιὰ δέντρα. Παρατηροῦσαμε μετὰ θαυμασμὸ τὴ φύσι, ὅταν ὁ γέρο - Ἀἰκ, πού περπατοῦσε μπροστὰ σὰν ἀνιχνευτὴς, ἔβαλε μιά δυνατὴ φωνή:

— Θεέ μου, ἕνας πάνθηρας! Τὸν ἀκούσα νὰ περπατᾷ μετὰ τὰ χαμόκλαδα!

Τρέξαμε κοντὰ τοῦ πιάζοντας τ' ἄλογά μας, κι αὐτὸς μᾶς ἔδειξε μετὰ τὸ χεῖρ ἕνα μέρος, πού οἱ θάμνοι ἦταν πολὺ πυκνοί: «Ἐκεῖ χώθηκε», μᾶς εἶπε, «κάντε ἕνα κύκλο νὰ μὴ μᾶς φύγῃ».

Περικυκλώσαμε τὸ μέρος μετὰ τὰ ὅπλα μας ἔτοιμα στὸ χεῖρ. Ὅλοι εἰμαστε ἀνήσυχτοι καὶ μαζί εὐχαριστήμενοι. Δὲν βλέπει κανεὶς συχνὰ πάνθηρες στὴν Ἀμερικὴ καὶ ἀκόμα πιὸ σπάνιο εἶναι τὸ γὰ σκοτώσῃ ἕνα τέτοιο ζῶο. Κι ἔπειτα ἦταν ἡ πρώτη μας κυνηγετικὴ περιπέτεια σ' αὐτὴ τὴν ἐκδρομὴ — καὶ φαντάζεστε πόσο ἀνυπόμονα τὴν περιμέναμε.

Ζώσαμε τὸ σὺδεντρο καὶ περιμέναμε. Ἀλλὰ σὲ λίγο ἀμφιβολίες ἄρχισαν νὰ μᾶς κατέχουν. Ἀραγε μήπως ὁ πάνθηρας εἶχε φύγει — ἢ μήπως εἶχε σκαρφαλώσῃ σὲ κανένα δέντρο καὶ κρυβόταν στὰ κλαδιά. Ἄν πάλι ὁ γέρο - Ἀἰκ εἶχε γελαστή;

Τότε ὁ Ρέντγουντ, ὁ ἄλλος μᾶς ὁ-

δηγὸς πέζεψε καὶ ἄρχισε νὰ προχωρᾷ σιγὰ μέσα στοὺς πυκνοὺς θάμνους. Καταλαβαίνετε πόσο ἐπικίνδυνον ἦταν αὐτό. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν πάνθηρα, πού κρυβόταν μέσα ἐκεῖ, ὑπῆρχαν καὶ φίδια καὶ ἄλλα πολλὰ ζῶα, πού δὲν εἶναι καὶ πολὺ εὐχάριστο νὰ τὰ συναντήσῃς, ὅταν μάλιστα δὲν τὰ βλέπῃς.

Σὲ λίγο ὁ Ρέντγουντ γάθηκε μέσα στοὺς θάμνους. Ἀκουγόταν μόνο τὸ σύρισιμό του — σιγανὸ κι ἀκαθόριστο — καὶ ἔαφνου μιά φωνή, ἕνας πυροβολισμὸς καὶ τὸν ἀκούσαμε νὰ φωνάζῃ:

— Προσέχτε! Ἀστόχησα!

Δὲν προφτάσαμε οὔτε νὰ κινηθοῦμε, ὅταν ἀκούστηκε ἀπὸ ἄλλο μέρος ἕνας δυνατὸς πυροβολισμὸς καὶ ἡ φωνὴ τοῦ Ἀἰκ νὰ λέῃ:

— Κι ἐγὼ, τὴν πέτυχα! Ὅριστε κύριοι! Ἐνα βόλι στὰ πλευρά καὶ ὁ πάνθηρας μᾶς γίνεται ἀντάκι.

Τὸν πλησίασαμε γευστοὶ θαυμασμοῦ. Ὁ πάνθηρας τρομοκρατημένος κι ἀντριεμένος συγχρόνως ἀπὸ τὴν ἐπίθεσι τοῦ Ρέντγουντ εἶχε ὀρμήσει σὰν τρελλὸς ἔπάνω στὸν πλησιέστερο ἀντίπαλο, τὸν Ἀἰκ. Αὐτὸς ἀτάραχος σήκωσε τὴν καρραμπίνα του καὶ ὅπως ὁ πάνθηρας μαζεῦόταν γιὰ νὰ ὀρυήσῃ, τοῦ ἔστειλε μιά σφαῖρα στὰ πλευρά. Τὸ ζῶο ἔμεινε σὰν κεραυνόπληκτο.

Ἦταν ἕνα ζῶο σὰν πολὺ μεγάλη γάτα μετὰ γκριζὸ παχὺ τρίχωμα. Οἱ Ἀμερικανοὶ τὸ λένε κουγκάρ καὶ εἶναι τὸ μόνο ζῶο ἀπὸ τὴ μεγάλη οἰκονέμειαν τῶν αἰλουροειδῶν — πού πεοιλαιμθάνει τὴν τίγρι καὶ τὸ λιοντάρι — πού βρίσκεται στὴν Ἀμερικὴ. Πρόκειται γιὰ ἕνα ἐξαιρετικὰ δυνατό ζῶο. Παραμονεύει ἔπάνω στὰ κλαδιά τῶν δέντρων καὶ ὅταν δῇ πῶς τὸ ζῶο, πού ἀνυπόπτο περπατᾷ εἶναι κάτω ἀπ' αὐτό, πηδάει — κι ἀλλοίμονο στὸ καυμένο τὸ ζῶο.

Ἀφοῦ ὁ Ἀἰκ δέχτηκε τὰ συγχαρητήρια ὅλων μᾶς γιὰ τὸ ἐξαιρετικὸ του κυνηγετικὸ κατόρθωμα, τὸ κουγκάρ φορτώθηκε στὸ ἀμάξι, κι ἐμεῖς συνεχίσαμε τὴν πορεία μας.

Μέχρι τὸ βράδυ δὲν συνέβηκε τίποτα τὸ ἀπρόοπτο ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ὅτι ὁ Τόμσον χτύπησε τρία ἀγριοπερίστερα, πού μᾶς χορησίμεψαν μετὰ γιὰ φαγητό.

Κατασκηνώσαμε πάλι.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΚΕΥΗ ΝΙΚ. ΔΗΜΟΥ

λι νωρίς καὶ μετὰ τὸ φαγητὸ ὁ Ἀἰκ, ὁ ἥρωας τῆς ἡμέρας, μᾶς εἶπε μιά ἱστορία — πού γιὰ θέμα εἶχε μιά περιπέτεια τοῦ μετὰ ἕναν πάνθηρα. Ἀκούστε τὴν:

Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΟΥ ΑΪΚ ΜΕ ΕΝΑΝ ΠΑΝΘΕΡΑ

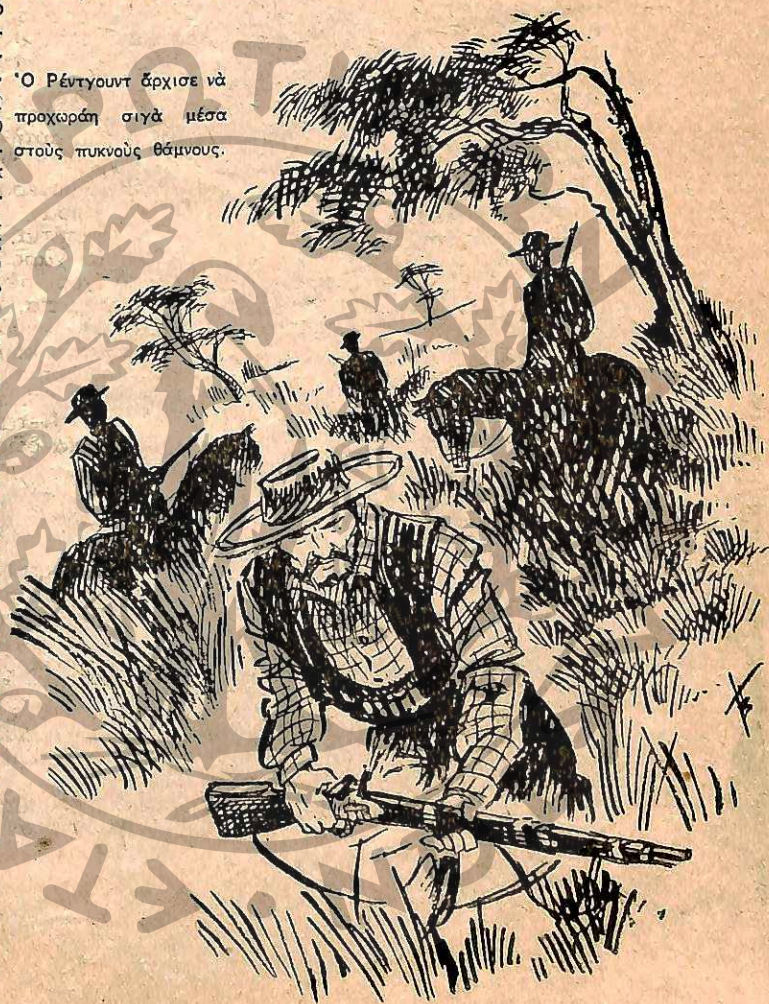
«Ἐδῶ καὶ δεκαπέντε χρόνια», ἄρχισε, «βρισκόμουν στὸ Νάκεσοχ στὴς ὄχθες τοῦ Κόκκινου ποταμοῦ. Εἶχα πάει ἐκεῖ νὰ καθάρσω καὶ νὰ τακτοποιήσω ἕνα κτήμα, πού εἶχα ἀγοράσει, καὶ σκόπευα νὰ γυρίσω στὸ Μισισσιππὴ τὴν ἀνοιξὴ νὰ πάρω τὴ γυναῖκα μου καὶ τὰ παιδιά μου.

Εἶχα χτίσει ἐκεῖ μιά μεγάλη καλύβα ὅπου εἶχα ῥάλει τὰ πράγματα μου καὶ εἶχα ἀρχίσει νὰ καθαρίζω τὸ κτήμα ἀπὸ τοὺς βάτους καὶ τοὺς θάμνους, ὅταν μιά ξαφνικὴ βροχὴ μ' ἔκλεισε μέσα.

Περιττὸ νὰ σὰς πῶ πῶς ἦμουν μόνος. Εἶχα δεμένο τὸ ἄλογό μου πίσω ἀπὸ τὴν καλύβα καὶ τὸν χρεμέτισμά μου κρατοῦσε συντροφιά.

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ ὅταν ἔπεσα νὰ κοιμηθῶ ἔβρεχε πολὺ. Κατὰ τὴ μίαν ἐξύπνησα ἀπὸ τὰ ξεφωνητὰ τοῦ ἀλόγου μου. Ἐβρεχε ἀκόμα καὶ ὅταν βγήκα στὴν πόρτα τῆς καλύβας εἶδα μετὰ τρόμο πῶς ὁ ποταμὸς εἶχε πλημμυρίσει καὶ παρόλο πού τὸ σπῆτι βρι-

Ὁ Ρέντγουντ ἄρχισε νὰ προχωρᾷ σιγὰ μέσα στοὺς πυκνοὺς θάμνους.

σκόταν επάνω σ' ένα λόφο, τὰ νερά είχαν φτάσει ως την πόρτα.

Έτρεξα να λύσω τ' όλογο, που φώναζε τρομαγμένο, πήρα την καρμπίνα μου από την καλύβα και άρχισα να σκέπτομαι πώς να σωθώ.

Τό μόνο μέρος, που θα μπορούσε να πάη κανείς ήταν ένας λόφος προς την άλλη μεριά της πεδιάδας — που φαινόταν σαν μεγάλη λίμνη μέσα στο φως του φεγγαριού. Εκεί καθόταν και ο μόνος «γείτονας», κάπου δυο χιλιόμετρα απ' την καλύβα. Δεν είχα καθόλου καιρό να χάνω. Τό νερό όσο πήγαινε κι ανέβαινε, και ύπληχε ακόμα έλπίδα να περάσω την πεδιάδα χωρίς να κολυμπήσω μία και τό νερό δεν φαινόταν βαθύ.

Πήδηξα επάνω στ' όλογο και τό σπηρούνισα όσο μπορούσα. Τό καυμένο τό ζώο! Λές και καταλάβαινε τί ζητούσα απ' αυτό — άρχισε να τσαλαβουτάη μέσα στα νερά.

Σέ λίγο όμως κατάλαβα πώς δεν πατούσε στη γη. Κολυμπούσε με πολύ κόπο. Έπρεπε να κατέβω, άλ-

λιώς δεν θα μπορούσε ν' ανθέξη σέ τόσο βάρος. Πραγματικά, χωρίς διασταγμό πήδησα μέσα στο νερό και προσπάθησα, κρατώντας την ούρά του αλόγου να άφήσω τόν έαυτό μου ελεύθερο ώστε να μπορή νό με ρυμουλκήση.

Κι αυτό όμως του ήταν δύσκολο — κι έτσι όταν είδα ένα μεγάλο κορμό δέντρου να πλησιάζη, τόν χαιρέτησα σαν σανίδα σωτηρίας. Άφησα την ούρά του αλόγου μου, που μόνο του εξακολουθούσε να τραβήη προς την ξηρά — εκεί που τό ώδηγούσε τό ένστικτό του — και πήδηξα στόν κορμό. Ήταν ένας μεγάλος κορμός βαλανιδιάς, που τόν είχε ξεριζώσει τό νερό με την όρμη του και που έπλεε άμέριμνος επάνω στην ήσυχη πεδιάδα.

Άρχισα να προχωρώ προς τὰ μέσα για να καθήσω καλύτερα, όταν αντίκρυσα στην άλλη άκρη του κορμού δυό μάτια κίτρινα, φωτεινά και άγρια. Τό αίμα πάγωσε στις φλέβες μου. Ήταν ένας πάνθηρας!

Ή καρμπίνα μου είχε πέσει στο νερό την ώρα, που πηδούσα από την πλάτη του αλόγου. Δεν είχα επάνω μου παρά τό κυνηγετικό μου μαχαίρι αλλά δεν τολμούσα να τό βγάλω γιατί έννοιωθα πώς τό θηρίο με παρακολουθούσε με τὰ μάτια του έτοιμο στην παραμικρή μου κίνησι να με κατασπαράξη. Ξέρετε πώς οι γάτες δεν αγαπούν τό νερό — και ο πάνθηρας σαν μεγάλη γάτα τό ίδιο. Έτσι δεν είχα καμιά έλπίδα να έγκαταλείψη τό πρωτότυπό μας καράβι.

Κι εγώ όμως, κύριοι, δεν ήξερα κολύμπι. Στεριανός, κυνηγός από μικρός δεν είχα καμιά γνώριμια με τό ύγρό στοιχείο.

Άλλά ως πότε θα κρατούσε αυτή ή κατάσταση; Ο πάνθηρας είχε στυλώσει επάνω μου τὰ κίτρινα λαμπερά του μάτια, που με μαγνητιζαν. Τὰ γεύρα μου είχαν άρχεισι να σπάζουν. Ήμουν έτοιμος να κάνω ό,τι δήποτε για να άπαλλαγώ από την παρουσία του.

(Άκολουθεί)

Άρχισα να προχωρώ προς τὰ μέσα, όταν αντίκρυσα στην άλλη άκρη του κορμού...

Ο ΚΟΚΟΡΑΣ, Ο ΣΚΥΛΟΣ ΚΑΙ Η ΑΛΕΠΟΥ

(Συνέχεια από τη σελ. 15)

Μην άκούς τί λέει ο σκύλος

που καλός δεν είναι φίλος...

— Αυτή τη φορά δεν πρόκειται να με ξεγελάσης και άδικα ξελαργυγίζεσαι, κυρά-Μαριώ! φώναξε ο κόκορας μέσα από την καλύβα.

— Πετειναράκι μου, είτε τότε ή άλεπού με την πιό γλυκειά φωνή της, γιατί δεν με πιστεύεις; Έγώ χτές ήθελα να σε πάω να γνωρίσης και την οικογένειά μου κι αλήθεια έχασες. Σου είχαμε έτοιμάσει ένα τραπέζι βασιλικό...

— Δεν άκούω τίποτα, συνέχισε ο πετεινός. Έσόν θέλεις να με φάς...

— Όχι, κόκορα μου! Έγώ θέλω τό καλό σου! Άφού όμως δεν με πιστεύεις εγώ φεύγω. Κι έκανε πώς φεύγει.

Ο κόκορας, κουτός καθώς ήταν, άνοιξε πάλι

τό παράθυρο και πρόβαλε τό κεφάλι του να ιδή. Πουθενά ή άλεπού. Και κάτω από τό παράθυρο σκορπισμένοι άφθονοι σπόροι λαχταριστοί.

Χωρίς να συλλογιστή τις συμβουλές του σκύλου ο κόκορας πήδησε κάτω να φάη τούς σπόρους. Σάν άστραπή όμως παρουσιάστηκε ή άλεπού, που ήταν κρυμμένη πίσω από την καλύβα, και τόν άρπαξε από τό λαμύ.

— Βοήθεια! Βοήθεια, Πιστέ! Με άρπαξε ή άλεπού! Βοήθεια!

Ο σκύλος όμως έκείνη την ήμέρα ήταν πολύ μακριά. Φυσούσε και άέρας δυνατός και δεν άκουσε τις φωνές του φίλου του.

Έτσι ή άλεπού έφερε τόν άνόητο κόκορα στη φωλιά της, όπου αντί να βρή τραπέζι βασιλικό έγινε ο ίδιος τραπέζι της άλεπούς και τών παιδιών της.

(Διασκευή έκ του γαλλικού)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ

(Συνέχεια από τη σελ. 5)

και ιερή έννοια, απ' όπου πηγάζει όλόκληρο τό έργο του, την έννοια «Ελλάδα» σε διάφορες μορφές της, στόν ήρωισμό των αγωνιστών της, στή λεβεντιά του λαού της, στην άγνότητα και την όμορφιά της ζωής της. Και ένω είναι γραμμένα με λογοτεχνική ικανότητα και δύναμι, με προσωπικό ύφος, με γνήσια δημοτική γλώσσα, έχουν συνάναρξ την άκριβολογία του ιστορικού και την παρατηρητικότητα του λαογράφου.

Σημειώνουμε τις «Ιστορίες του Γιάννη Έπαχτίτη», τό πρώτο του βιβλίο, που περιέχει τρεις Σουλιώτικες ιστορίες, δοσμένες με ζωντάνια και δροσιά: τόν «Ξενιτεμό» (όπου περιγράφει με δύναμι τόν πόνο του πρώτου χωρισμού από τό πατρικό σπίτι και τό χωριό), τὰ «Κουδούνια» (μία χαριτωμένη τσοπάνικη ιστορία) και τη «Θειακούλα» (τήν ψυχολογία μιάς έρημης γριάς την παραμονή των Χριστουγέννων). Από τὰ άλλα του λογοτεχνικά βιβλία ξεχωρίζουμε τόν «Πεινιό», μία ολοζώντανη ήθογραφία, απ' όπου αναδίνεται, ωραία και καθαρή, ή άτμόσφαιρα της ζωής και της ψυχής της Έλληνικής έπαρχίας τὰ «Μεγάλα Χρόνια», 59 διηγήματα χωρισμένα σε τέσσερες σειρές που δείχνουν και τις πηγές των εμπνεύσεων τους (Τ' άρματα, Σούλι, Τό Εϊκοσιένα, Τό Μεσολόγγι). Τὰ παλληκάρια τὰ παλιά και άλλα.

Η ποιητική του παραγωγή είναι μικρή, ούτε και τυπώθηκε σε χωριστό τόμο, παρά μένει σκόρπια σε διάφορα περιοδικά. Έχει όμως και αυτή, όπως όλη ή πνευματική του εργασία, την πνοή της Έλληνικής άτμόσφαιρας και τόν παλμό του Έλληνικού λαού. Σεχωρίζει τό ποιήμα του «Στό Χριστό νεκρό», που αναδίνει ένα βαθύ θρησκευτικό αίσθημα.

Η ζωή του ήταν τό ίδιο παλληκάρια και ήρωική, όπως και τό πνευματικό του έργο. Γεννήθηκε στην Έπαχτο (Ναύπακτο) τό 1867 από πτωχούς γονείς. Γι' αυτό αγωνίστηκε σκληρά, για να ικανοποιήση τόν πόθο του για μόρφωσι. Εργάστηκε ως δάσκαλος σε σπίτια, ως διορθωτής έφημερίδων, ως συντάκτης, κάποτε και ως υπηρέτης ακόμα, για να μπορή να παρακολουθή συγχρόνως και τις σπουδές του. «Έχω τό θάρρος να υποφέρω», έγραψε τότε ο ίδιος. Και πραγματικά υπέφερε με θάρρος, με θέλησι και με σθένος, όσο που κατώρθωσε να τελειώση τις φιλολογικές σπουδές του στο Πανεπιστήμιο των Άθηνών και να διορισθί διευθυντής των Άρχείων του Κράτους, που ο ίδιος τώ είχε ιδρύσει και τὰ είχε οργανώσει.

Και ύστερα ακόμα, με τόν μικρό μισθό που έπαιρνε, συναντούσε μεγάλες δυσκολίες στη ζωή και στο ιστοριοδικό του έργο, που άπαιτούσε όχι μόνο τεράστιους κόπους, αλλά και μεγάλες δαπάνες. Εύτυχως διάφοροι έκτιμηται των Έθνικών προσπαθειών του και του έργου του τόν έβοήθησαν πολλές φορές, ώστε και τις έρευνές του να συνεχίση και τὰ

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΖΩΗ

Η ΟΛΥΜΠΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΣΙΝΚΙ

Μετά τούς χειμερινούς Όλυμπιακούς άγώνες του Όσλο με τόν άραιο συναγωνισμό των καλύτερων άθλητών του κόσμου στις χιονοδρομίες και τὰ διάφορα άλλα χειμερινά σπόρ, τό ενδιαφέρον όλων του κόσμου των φιλάθλων έχει στραφή στην 15ην Όλυμπιάδα του Έλσινκι. Γιατί, όπως είναι γνωστό, τό 1952 είναι Όλυμπιακός χρόνος και οι έφετεinho Όλυμπιακοί άγώνες θα οργανωθούν στην πρωτεύουσα της άθλητικής χώρας τού Βορρά, της Φινλανδίας. Η Σκανδιναυική αυτή χώρα έτοιμαζόταν κι άλλοτε, τό 1940, να οργανώση την 12ην Όλυμπιάδα, που για λόγους τιμής στην υπέροχη ανάπτυξη του άθλητισμού της τής είχαν αναθέσει, αλλά ο β' παγκόσμιος πόλεμος έμπόδισε την πραγματοποίησι των Όλυμπιακών αυτών άγώνων. Δεν γίνεται,

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΩΝ ΟΞΥΟΥΡΩΝ

Οι όξύουροι είναι μικρά άσπρα σκουλήκια, τὰ οποία ζούν σαν παράσιτα ιδίως στα έντερα των παιδιών.

Όταν τὰ παράσιτα αυτά είναι πολλά προκαλούν έρεθισμό στην έδρα και συχνά άνυπόφορο κνησμό. Τὰ παιδιά είναι τότε πολύ νευρικά.

Τὰ παράσιτα αυτά πολλαπλασιάζονται πολύ εύκολα και θεραπεύονται πολύ δύσκολα.

Για να αποφύγουμε την μετάδοσι πρέπει να τηρούμε μεγάλη καθαριότητα, γιατί ή μόλυνσις προέρχεται από τὰ άόρια, που γεννά ο θηλυκός όξύουρος, τὰ οποία μπορεί να μεταφερθούν στο στόμα από τὰ άκάθαρτα χέρια των παιδιών. Άς μην ξεχνούμε λοιπόν να πλένουμε τὰ χέρια μας πριν από κάθε φαγητό, πριν πλαγιάσουμε καθώς και κάθε φορά που βγαίνουμε από τό άποχωρητήριο.

Τὰ μόνιμα Ιατρεία του Έλληνικού Έρυθρού Έταιρού καθώς και τὰ Κινητά Ιατρικά Συνεργεία (Κ.Ι.Σ.) του Ε.Ε.Σ. χορηγούν χάπια για την άπαλλαγή του οργανισμού από τὰ παράσιτα καθώς και σχετικές οδηγίες.

Άς μην άμελούν τὰ παιδιά που πάσχουν από τὰ παράσιτα αυτά να άπειθούνται στα κατά τόπους Ιατρεία και Κ.Ι.Σ. του Ε.Ε.Σ.

(Από την έκθεσις του Άρχηγού της Υγειονομικής Αποστολής Ε.Ε.Σ. Θράκης, Ιατρού κ. Κ. Φαρμακίδου).

σοβαρότερα από τὰ έργα του να τὰ έκδώση.

Απέθανε τό 1945. Έπεσε σαν μία μεγαλόπρεπη και άυστηρή Δωρική κολώνα, που συμβόλιζε τό άθάνατο Έλληνικό ήρωικό πνεύμα.

βλέπετε, στα χρόνια μας αυτό, που γινόταν στην αρχαιότητα απ' τούς προγόνους μας, που όταν έφθαναν οι Όλυμπιακοί άγώνες έκεχρήσαστο έκχειρία», δηλαδή σταματούσαν οι πόλεμοι για να συναγωνισθούν οι έκλεκτοί στόν ειρηνικό στίβο της ευγενικής άμιλλας. Όπωςδήποτε, ή Φινλανδία, με τό βαθύ της άθλητικό πνεύμα, που μπορεί να συγκριθί θαυμασία με έκείνο των αρχαίων Έλλήνων, μόλις είχε πάρει την έντολή να οργανώση την 12ην Όλυμπιάδα του 1940, άμέσως μετά από τούς περίφημους Όλυμπιακούς άγώνες τού Βερολίνου τό 1936 άρχισε να προετοιμάζεται για να φανή αντίταξι της τιμής, που τής έγινε και την προσδοκιών όλόκληρου του φιλάθλου κόσμου. Έτσι έφτιαξε από τότε τό θαυμάσιο Όλυμπιακό της Στάδιο, που ήταν έντελώς έτοιμο τό 1939 — όταν άρχισε ο παγκόσμιος πόλεμος και ματαιώθηκε ή κάθε τέσσερα χρόνια μεγάλη γιορτή της άλκής. Στό ίδιο αυτό Στάδιο, που συμπληρώθηκε σύμφωνα με τις τελευταίες τεχνικές έκελίξεις, θα γίνουν φέτο από τις 19 Ιουλίου μέχρι τις 3 Αυγούστου οι 15οι Όλυμπιακοί άγώνες τού 1952. Οι Φινλανδοί, έχοντας ύπ' όψη τὰ μειονεκτήματα, που παρουσίασαν οι Όλυμπιακοί άγώνες τού Λονδίνου τό 1948, έξ αίτίας των μεγάλων αποστάσεων, που χώριζαν τόν αγωνιστικό χώρο του ένός άθλήματος από τό άλλο, φρόντισαν ώστε όλα τὰ σπόρ της Όλυμπιάδος τού Έλσινκι να γίνουν μέσα και γύρω από την πρωτεύουσα τους, σε άκτίνα τό πολύ 9 μιλίων από τό κεντρικό Όλυμπιακό Στάδιο, όπου θα γίνουν τὰ αγωνίσματα του στίβου. Αυτό θα διευκολύνη πολύ άθλητές και φιλάθλους, γιατί τό Όλυμπιακό χωριό, ή περιοχή δηλαδή όπου θα μένουν οι άθληται σε μικρά λυόμενα σπίτια, είναι κι αυτό κοντά στο κέντρο.

Έλλείψεις όμως παρουσιάζονται μεγάλες στο ζήτημα της στεγάσεως τώσαν φιλάθλων, που άσφαλώς θα συγκεντρωθούν εκεί από όλον τόν κόσμο, στο διάστημα των Όλυμπιακών άγώνων. Ένα ακόμα σοβαρό πρόβλημα, που αντιμετώπιζει ή οργανωτική Έπιτροπή είναι ή διατροφή τώσαν ατόμων στο διάστημα αυτό. Πάντως πιστεύεται πώς όλα θα τακτοποιηθούν μέχρι τότε κι άς μη μένουν ακόμα παρά τέσσερις μόνο μήνες.

Έν τώ μεταξύ ή Έλληνική Όλυμπιακή Έπιτροπή, με τη συνεργασία των Όμοσπονδιών στα διάφορα άθλήματα, προετοιμάζει τούς καλύτερους άθλητές, ώστε να παρουσιάση μία Όλυμπιακή ομάδα αντίταξι του δνόματος της κοτίδας του άθλητισμού και του Όλυμπισμού. Βέβαια, την φορά αυτή οι έκπρόσωποι μας δεν θα είναι τόσο πολλοί όσοι ήταν στούς Όλυμπιακούς τού Λονδίνου, γιατί ή απόστασις τώρα είναι μεγαλύτερη και τὰ έξοδα περισσότερα. Όπωςδήποτε όμως οι έκλεκτοί θα λάβουν μέρος στην 15ην Όλυμπιάδα και τώρα πρό παντός οι άθληται των κλασσικών αγωνισμάτων του στίβου και της καλαθοσφαίρας, που έχει σημειώσει αίσθητή πρόοδο στην χώρα μας.

Ο ΜΑΡΤΙΟΣ

ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΠΕΤΡΟΥ Π. ΚΑΛΟΝΑΡΟΥ

Φυτευτής, αλλά και Παλουκοκαύτης, κι άλλα πολλά ακόμη όνδυατα έχει πάρει από τον ελληνικό λαό ο Μάρτιος. Τον Μάρτιον οι Ρωμαίοι, μέχρι του έτους 355 π. Χ., είχαν ως πρώτον μήνα και τον είχαν αφιερώνονταν στον θεόν Άρην (MARS), στον όποιον και όφειλε το όνομά του Μάρτιος, δηλ. Μήνας του Άρεως, θεού του πολέμου έπειδή κατ' αυτόν τον μήνα, άρχιζαν τους πολέμους των με τον έρχομό της Άνοιξης. Στην πραγματικότητα όμως ή Άνοιξις άρχιζει την 21 Μαρτίου, όπότε έχουμε την έαρινή ισημερία. Τά όνδυατα, που έχει δώσει ο Λαός στο Μάρτη δεν είναι άδικοαλόγητα, γιατί πραγματικά, ενώ είναι ο μήνας της Άνοιξης και των λουλουδιών, δεν παύει να είναι και χειμωνιάτικος μήνας και μάλιστα μερικές φορές και πιο κακός απ' τους άλλους χειμωνιάτικους μήνες.

Το Μάρτη όμως φυτεύουν τά νέα κλήματα, τίς έλγες και άλλα φυλλοδόλα δένδρα, σπέρνουν μερικά ψ.μα, άρχίζουν την καλλιέργεια της πατάτας, και κάνουν και την καπνοκαλλιέργεια. Γι' αυτό καθώς και γιά τά σπαρμένα δημητριακά, οι χωρικοί περιμένουν άνυπόμονα άφθονες βροχές στο Μάρτη, καθώς και γιά τ' άμπέλια:

— "Αν κάμη ο Μάρτης δυο νερά κι' (Άπριλης άλλο ένα, χαρά σ' εκείνον το ζευγά, που 'χει (πολλά σπαρμένα.

Τά κορίτσια, στά χωριά ίδιως, γιά νά μήν τά μαυρίση ο ήλιος, συνηθίζουν νά βάνουν το πολύχρωμο νήμα του «Μάρτη» γιάτί πιστεύουν ότι ο Μαρτιάτικος ήλιος κάνει κακό:

— "Όπου έχει κόρην άκριθή, του Μάρτη ο ήλιος μήν την 'δῃ...

Άπ' τον καιρό που ο Μάρτης ήταν ο πρώτος μήνας του έτους, έμειναν στο λαό μας διάφορες συνήθειες που τηρούνται πολύ ζωντανά στα χωριά όλης σχεδόν της Ελλάδος. Έτσι την Πρωτομαρτιά, και μάλιστα την παραμονή, έκτος απ' την κλωστή του «Μάρτη», μαζεύουν παλιοκάνισα και τά πετούν στο δρόμο, γιά το καλό του χρόνου. Τά παιδιά τραγουδούν κάλαντα κρατώντας όμοιώματα χελιδονιών στα χέρια τους. Είναι τά λεγόμενα χελιδονίσματα, πού, ανάλογα με αυτά, τραγουδοῦσαν επίσης τά παιδιά και στους άρχαίους ελληνικούς χρόνους: Μάρτη, Μάρτη μου καλέ, και Φλεβάρη (Φάρη χιονερέ, (τή στεριά δεν έξασε!...

*Ίδου τώρα και μερικά σημαντικά

ιστορικά γεγονότα, που συνέβησαν κατά διάφορους αιώνες τον μήνα Μάρτιο:

— 44 (π. Χ.). Έδολοφονήθη στη Ρώμη ο Γάιος Ιούλιος Καίσαρ, μέγας στρατηγός, (15 Μαρτίου).

— 843. Μετά τίς εικονομαχίες, άσπληλώνονται και πάλι οι εικόνες εις τους ναούς της Όρθοδόξου Άνατολικής Έκκλησίας, (11 Μαρτίου).

— 961. Ο μέγας Έλλην στρατηγός και κατόπιν Αυτοκράτωρ Νικηφόρος Φωκάς, άπελευθερώνει την Κρήτη από τους Άραβες, (7 Μαρτίου).

— 1449. Φθάνει στην Κ)πολιν από τον Μυστρά, όπου μέχρι τότε ήταν ήγεμών, ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος και άναλαμβάνει τη βασιλεία, ως τελευταίος Αυτοκράτωρ του Βυζαντίου, (12 Μαρτίου).

— 1688. Δολοφονείται εις το Σιάμ της Άπω Άνατολής ο Κωνσταντίνος Γεράκης, Έλλην έκ Κεφαλληνίας και Πρωθυπουργός εκεί, (18 Μαρτίου).

— 1791. Ο καταδρομέας Λάμπρος Κατσώνης φθάνει εις την Μάνη και κηρύσσει επανάστασιν και άυτονομίαν της χώρας, (5 Μαρτίου).

— 1821. Συνέρχονται στην Άγία Λαύρα των Καλαβρύτων οι Άρχιερείς και πρόκριτοι της Άχατας γιά την Έπανάστασι, (10 - 25 Μαρτίου).

— 1822. Ο Λυκούργος Λογοθέτης με τους Σαΐμους επαναστατεί στη Χίο (20 Μαρτίου).

— 1833. Άπελευθερώνεται ή πόλις των Άθηνών από τους Τούρκους και καταλαμβάνουν την Άκρόπολι στρατεύματα του Όθωνος, (20 Μαρτίου).

— 1833. Θάνατος του μεγάλου δι-

δασκάλου, Άδαμ. Κοραή από Παρίσι, (25 Μαρτίου).

— 1851. Γιά πρώτη φορά τίθεται εις δημοσίαν χρῆσιν ο ήλεκτρικός τηλεγράφος Μόρς στη Γαλλία και στην Εύρώπη, (1 Μαρτίου).

— 1863. Άνακηρύσσεται βασιλεύς των Έλλήνων ο Δανός Πρίγκηψ Γουλιέλμος, με τον τίτλον Γεώργιος Α' και του προσφέρεται το ελληνικό στέμμα, (18 - 30 Μαρτίου).

— 1880. Γίνεται ο πρώτος ελληνικός σιδηρόδρομος Άθηνών - Πειραιώς (άτμοκίνητος) που ξεκινά απ' το Θησείο, (22 Μαρτίου).

— 1896. Άρχίζουν στας Άθήνας οι πρώτοι Διεθνείς Όλυμπιακοί Αγώνες των νεωτέρων χρόνων με Όλυμπιονίκη του Μαραθωνίου τον Έλληνα Λούη, (25 Μαρτίου).

— 1896. Θάνατος του μεγάλου Έλληνο πολιτικού Χαρ. Τρικούπη, (30 Μαρτίου).

— 1913. Άπελευθερώνεται ή Σάμος, (2 Μαρτίου).

— 1913. Δολοφονία του βασιλέως μας Γεωργίου Α' στη Θεο)νίκη, (5 Μαρτίου).

— 1926. Ίδρύεται ή Άκαδημία Άθηνών, (18 Μαρτίου).

— 1936. Θάνατος του μεγάλου Έλληνο πολιτικού Έλευθερίου Βενιζέλου, (18 Μαρτίου), στο Παρίσι, όπθεν μεταφέρεται στην Έλλάδα και κηδεύεται στην Κρήτη (29 Μαρτίου).

— 1948. Ένσωματώνεται στην Έλλάδα ή Δωδεκάνησος και τελούνται ένώνπιον των βασιλέων μας μεγάλοι έορταί στα ήρωικά αυτά νησιά, (7 Μαρτίου).

ΠΕΡΙΕΡΓΕΣ ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΕ ΕΝΑ ΝΕΟ ΒΙΒΛΙΟ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΥ ΕΞΕΡΕΥΝΗΤΟΥ

Ο γνωστός Άμερικανός επιστήμων, εξερευνητής Ρού Τσάμπμαν "Αντριους σε ένα τελευταίο βιβλίο του, που έκυκλοφόρησε ο Έκδοτικός Οίκος Κράουν της Ν. Υόρκης, άναφέρει περιέργες άγνωστες λεπτομέρειες από τη ζωή των εντόμων και των ζώων.

Ο σκώρος, λέει το βιβλίο μυρίζεται την ύπαρξη άλλου σκώρου από άπόστασι περίπου δύο μιλλίων. Υπάρχει έξ άλλου ένα είδος σαύρας που πετάει αίμα από τά μάτια της σε άπόστασι αρκετά μεγάλη. Ένα μικρό πουλάκι ο κοκκινολαΐμης, παρακολουθεί με την ακοή του την πορεία των σκουληκιών κάτω από την γη. Τά μικρά της φώκιας φωνάζουν δυνατότα όταν ή μητέρα - φώκια τά μαθαίνει κολύμπι. Το ήλεκτροφόρο χέλι έκπέμπει ήλεκτρική δύναμι ίκανή νά σκοτώση ένα άλογο. Ωρισμένες ράτσας νεογνά καγκουρά μόλις γεννηθούν δεν είναι μεγαλύτερα από ένα δισκίο άσπιρίνης. Το είδος των νυχτεριδών, που τρέφονται με το αίμα των ανθρώπων και των ζώων, δεν συνηθίζουν νά τό ρουφοῦν, άλλα άπλως τρυποῦν το δέρμα του θύματος με τά μυτερά δόντια τους και γλύφουν έπειτα το αίμα, που βγαίνει από την πληγή. Οι χαμαιλέοντες δεν αλλάζουν πάντα χρώμα γιά νά κάμωφλιστούν, άλλα πολλές φορές παθαίνουν αυτή την αλλαγή από συγκίνησι, όπως κοκκινίζουν ώρισμένοι άνθρωποι όταν συγκινούνται.

Άπό το Δελτίον της Άμερικανικής ύπηρεσίας πληροφοριών

ΚΙΝΗΣΙΣ Ε.Ε.Σ.Ν.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΛΑΜΒΑΝΟΜΕ

ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΟΣ Ε. Σ. Ν.

«Είμεθα κατενθουσιασμένοι με τά λευκώματα που μάς στείλατε. Ίδιως το Λεύκωμα της Σχολής Εύαγγελινίδου και της Δ' τάξεως του 7ου Γυμν. Θηλέων Άθηνών είναι από τά ωραιότερα που έχουμε ίδῃ».

Σημ. Εις τον Βρεττανικόν Έρυθρόν Σταυρόν Νεότητος έστάλησαν τά Λευκώματα των Σχολείων:

7ου Γυμν. Θηλέων Άθηνών τάξ. Δ', Έθν. Έκπαίδ. Εύαγγελινίδου Καλλιθέας και των Δημοτ. Σχολ. Κάτω Κορακιάνας Κερκύρας και Λάνθι Ήλείας.

ΒΕΛΓΙΚΟΣ Ε. Σ. Ν.

«Σπεύδωμε νά σάς γνωρίσωμε ότι τά λευκώματα, που μάς έστειλάτε έφθασαν άσφαλώς και έθαυμάστησαν από όλους τους συνεργάτας μας. Πράγματι έχουν λαμπράν έργασίαν και παρουσιάζουν ενδιαφέρον από πάσης άπόψεως».

Σημ. Εις τον Βελγικόν Έρυθρόν Σταυρόν Νεότητος έστάλησαν τά λευκώματα των σχολείων:

Παραρτήματος Γυμν. Άρσακείου Ψυχικού τάξ. Δ', Β' Γυμν. Θηλ. Άθηνών τάξ. Δ' και Ζ' (2 λευκώματα), Πειραματικού Σχολείου Πανεπιστημίου Άθηνών, Γ'. Γυμνασίου Θηλέων Πειραιώς και Α'. Προτύπου Δημ. Σχολ. Παιδαγ. Άκαδημίας Τριπόλεως.

ΑΙ ΠΑΛΑΙΑΙ ΥΙΟΘΕΣΙΑΙ ΣΥΝΕΧΙΖΟΝΤΑΙ

1) Το 3ον Δημ. Σχολείον Δ'. Περιφ. Άθηνών έστειλε εις το Δημ. Σχολ. Παπαδάτων Πρεβέζης 61 δέματα και εις το Δημ. Σχολ. Έξαπλατάνου Άλμωπίας 5 δέματα με Ιματισμό και σχολικό ύλικό.

ΔΡΑΣΙΣ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν.

ΑΘΗΝΑΙ

Οι μαθηταί και ή όμάς του Ε.Σ.Ν. του Κολλεγίου Άθηνών διέθεσαν 150 έκτομύρια δραχ. που έμάζεψαν από έράνους μεταξύ των από την καθιέρωσι ενός λιτού γεύματος μιá φορά το μήνα καθώς και από τά έσοδα της μαθητικής καντίνας γιά την ίδρυσιν διδαστηρίων στο χωριό Καμπιά και Καλαμάκι Σπερχειάδος και τον έφοδιασμό του διδαστηρίου Καμπιών με θρανία και έποπτικά όργανα. Έστειλαν διάφορα είδη στα Δημοτικά Σχολεία Μεγ. Περιστερίου Μετσόβου, Νέας Σάντας Κομοτηνής και Νικηφόρου Δράμας. Επίσης έκαμαν 25 έπισκέψεις σε Γυμνάσια, Νοσοκομεία και Παιδικούς Στυμβούς, όπου έμοίρασαν διάφορα χρήσιμα δώρα.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημ.οτ. Σχολείου Πεύκης Καλαμπάκας καλλιεργούν σχολ. κήπο. Έπιδιώκωσαν έναν άδιόθετο δρόμο.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Α' Δημ.οτ. Σχολείου Έλασσόνοσ φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των και την ίδικη των. Καλλιεργούν σχολ. κήπο όπου έχουν φυτάρια 350 άμυγδαλών. Καλλιεργούν άνθη σε γλάστρες. Έχουν σχολ. φαρμακείο και παρέχουν τίς πρώτες βοήθειες εις τους έχοντας ανάγκη.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημ.οτ. Σχολείου Νεοβροδουνίστης Καρ-

τά 2000 δενδρύλλια κυπαρίσσω.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημ.οτ. Σχολείου Άνω Πέτρας Άρτης φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των και την ίδικη των. Βοηθούν τους άδυνάτους εις τά μαθήματα μαθητάς. Έλαβαν μέρος εις τον έρανον της Φανέλλας του Στρατιώτου. Βοηθούν στην παρασκευή του μαθητικού συσσιτίου. Έχουν σχολικό φαρμακείο. Έφρόντισαν γιά τον έξωραισμό των τάφων φονευθέντων στρατιωτών.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημ.οτ. Σχολείου Μάξινας Δρίσκου Ίωαννίνων φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των και την ίδικη των. Άνοιξαν 1450 λάκκους πρὸς δενδροφύτευσιν στο δρόμο Ίωαννίνων — Μετσόβου. Έφύτευσαν 2000 δένδρα στο λόφο του χωρίου. Έλαβαν μέρος στον έρανο της Φανέλλας του Στρατιώτου. Έπιδιώκωσαν το δρόμο του σχολείου των.

ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημ.οτ. Σχολείου Μουσαούρων Μεσολογίου φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των και την ίδικη των. Καλλιεργούν σχολ. κήπο όπου έχουν φυτάρια 350 άμυγδαλών. Καλλιεργούν άνθη σε γλάστρες. Έχουν σχολ. φαρμακείο και παρέχουν τίς πρώτες βοήθειες εις τους έχοντας ανάγκη.

2) Το 6ον Δημ. Σχολ. Α'. Περιφ. Πειραιώς έστειλε εις το Δημ. Σχολ. Γεροπλατάνου Ίωαννίνων 1 δέμα με σχολικό ύλικό.

3) Το 9ον Δημ. Σχολ. Β'. Περ. Πειραιώς έστειλε εις το Δημ. Σχολ. Εύζωνων Παιονίας 1 δέμα με σχολ. ύλικό και διάφορα είδη.

ΝΕΑΙ ΥΙΟΘΕΣΙΑΙ

1) Το Άμερικανικόν Κολλέγιον Ψυχικού έστειλε εις το Δημ. Σχ. Καρουτών Δωρίδος, Διακοπίου και Σερινικαίου Φωκίδος, Ίδας και Άρχαγγέλου Άλμωπίας, Έλατόδρουσης Ναυπακτίας, επίσης εις το Γυμνασιακό Οικοτροφείο Πωγωνίου, Γυμνασιακό Παράρτημα Δεσκάτης και Ίεροδιδασκαλείο Βελλάς Ίωαννίνων 9 δέματα με σχολικό ύλικό, βιβλία, γραφική ύλη και διάφορα είδη.

2) Η Ίδιωτική Σχολή Ίωάν. Ίεσσαί Πειραιώς έστειλε εις το Δημ. Σχολ. Έλατόδρουσης Ναυπακτίας 1 δέμα με γραφική ύλη.

ΛΕΥΚΩΜΑΤΑ ΓΙΑ ΜΟΝΙΜΟΥΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Ο Άμερικανικός Ε. Σ. Ν. οργανώνει μονίμους έκθεσεις εις τά κέντρα των έπιτροπών και τμημάτων Ε.Σ.Ν. της χώρας του όπου θα έκτίθενται τά καταλληλότερα λευκώματα, που θα μπορούσαν νά χρησιμεύσουν ως ύποδειγματα.

Όσα ελληνικά σχολεία έπιθυμούν νά έτοιμάσουν τοιαῦτα λευκώματα παρακαλούμε νά τά στείλουν μέχρι του Μαΐου ε. ε.

δι τ ο ς φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των και την ίδικη των. Καλλιεργούν σχολ. κήπο και άνθη σε γλάστρες. Έφύτευσαν περί τά 500 δασικά δενδρύλλια. Έχουν σχολικό φαρμακείο. Έλαβαν μέρος εις τον έρανο της Φανέλλας του Στρατιώτου.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Α' Δημ.οτ. Σχολείου Νεστορίου φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των και την ίδικη των. Έχουν σχολ. φαρμακείο, μαθητικό κουρείο και μαθητική βιβλιοθήκη. Βοηθούν τους άδυνάτους εις τά μαθήματα μαθητάς. Έπισκέπτονται τους άρρώστους. Παρέχουν τίς πρώτες βοήθειες εις τους έχοντας ανάγκη. Διανέμουν το πρωινό συσσίτιο.

ΗΠΕΙΡΟΣ

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημ.οτ. Σχολείου Πηγαδίων καλλιεργούν σχολ. κήπο όπου έχουν φυτάρια καρυδιών και άγριο-κερασίων. Έμάζεψαν χαμομήλι γιά τά Νοσοκομεία.

Οι Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημ.οτ. Σχολείου Σίδερης Φιλιατών φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου, την ίδικη των και του χωρίου. Έχουν σχολικό φαρμακείο. Καλλιεργούν σχολ. κήπο. Έφύτευσαν περί

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

1. Είμαι νήσος της 'Ασίας.
"Αν προσθέσεις ένα χ και
μέ-αναποδονύρισης
άλλη νήσος εις την Γη
γίνομαι εις την στιγμή.

2. Είμαι νήσος της 'Ασίας.
"Αν μου κόψης το κεφάλι
και προσθέσεις ένα ν
αγριον πτηνόν γίνομαι εις την στιγμή.
Κι' αν την πρώτη συλλαβή
απ' αυτή την νέα λέξη αφαιρέσης
κάτι καινούργιο θα σου αποκαλυφθῇ.
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Κ. ΜΠΟΥΖΑΚΗΣ
Τάξις Ζ'. Γυμνασίου Λεωνιδίου

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1) Ποία είναι η μεγαλύτερη (σέ-
ξτασι) και ποία η μικρότερη πολι-
τεία των 'Ηνωμένων Πολιτειών;
2) Πώς κατατάσσονται κατά σει-
ράν μεγέθους οι τέσσερις ωκεανοί;
3) Ποία κατεύθυνσι έχουν τα θερ-
μά και τα ψυχρά ρεύματα του ω-
κεανού;
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΙΡΧΑΝΤΖΟΓΛΟΥ
Μαθητής 'Εμπορικής Σχολής Πει-
ραιώς, Τάξις Β'.

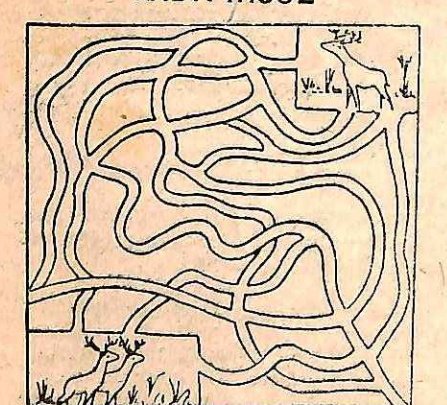
ΣΤΟΥΣ ΗΡΩΑΣ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΟΥ

Σε σὰς που πολεμήσατε στα βόρεια
(σύνορά μας
το αίμα σας, που χάσατε για την γλυ-
(κειά 'Ελλάδα
σε σὰς που σκοτωθήκατε για την έ-
(λευθεριά μας
ἀξίζει ένα μνημόσυνο και μια μικρή
(λαμπάδα.
Σε σὰς γενναίοι ήρωες της Πίνδου
(και του Γράμμου
για σὰς στεφάνια πλέκουμε χρυσά τὰ
(δάχτυλά μας
αγνωστό κάπου πέσατε στα βόρεια
(έκεϊ χάμου
τιμή σε σὰς που βρίσκεσθε θαμμέ-
(νοι μακρὰ μας.

ΠΟΠΗ ΚΑΛΟΥΔΗ
Στ'. Μεικτόν Γυμνάσιον Πειραιώς
Καστέλλα, Τάξις Δ'.

ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΩΝ ΧΩΡΙΣ ΕΙΚΟΝΑ
Ρήγα Νίνα φέρτετο γρήγορα να
το βάλλω στο φαί.
Ποιό;
Μά σὰς το είπα.

ΛΑΒΥΡΙΝΘΟΣ

Βοηθήστε αυτό το ελάφι να φθάσει
στον συντρόφους του, από τον πιο

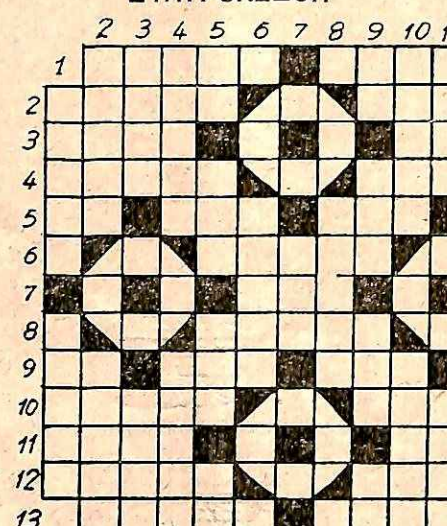
γρήγορο δρόμο χωρίς να περάσει
από τον ίδιο δρόμο.

ΝΙΚΟΛ. Α. ΚΟΡΚΟΔΕΙΛΟΣ
Β' Τάξ. 'Εμπορ. Σχολής Πειραιώς
ΣΚΑΛΑ

1) Α — ς
2) Α — ς
3) Α — ς
4) Α — ς
5) Α — ς
6) Α — ς
7) Α — ς

1) 'Αναφορική αντανύμια. 2) Τρα-
πουλόχαρτο. 3) Προφήτης. 4) Πόλις
της Φοινίκης. 5) Καρχηδόνας στρα-
τηγός. 6) Κράτος της Β. 'Αφρικής.
7) Βρίσκεται στον Ν. Πόλο.

ΑΛ. ΡΟΖΑΚΗΣ
Μαθητής Δ' Γυμνασίου Χαλανδρίου
ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΝ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1) Διαμένει εις το Βατικανόν —
Την έχουν οι άνθρωποι του μίσους.
2) Σώμα νεκρού — Ουσιαστικό του
πίνα. 3) Νοστιμίζει — 'Εργαλείο. 4)
'Απέχθεια — Δασύλλιον. 5) 'Αναφορ.
άντων. — "Οχι (Γαλλ.). — Μπέρναρ.
6) Δημοκρατικόν. 7) 'Αριθμητικός
σύνδεσμος. 8) Κόπος άρθμ. 9) Και
(Γαλλ.). — Μάρκα αυτοκινήτων — Δικό
σου — Αιγυπτιακή θεότης. 10) 'Ογκώ-
δες βιβλίον — Όμηρικόν φυτόν λήθης.
11) Σύνολον — Λέγεται και 'Αμφι-
κλεία. 12) Τροφή ζώων — Οικοδόμη-
μα. 13) Κοσκίνισμα — Τουρκικός τι-
τλος.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

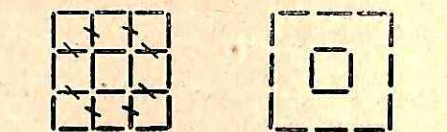
1) Νήσος του Αιγαίου — Ψιλή
βροχή. 2) Κατοικείται από άστούς
— Θωμάς (Γαλλ.). 3) Κατάρτα (γεν.)
— 'Ορεινή περιοχή του Ταυγέτου.
4) 'Η ποσότητα — 'Ασθένεια. 5)
Συγκαταβατικόν — Σήμα κινδύ-
νου — Όλος — Νότα. 6) 'Ανδρικόν
δνομα. 7) "Η... ή επί τας. 8) Δεν
ένει παρέα. 9) Πρόθεσις έμπροσθεν
φωνήεντος — Συνεταιρικός όρος (άν-
τιστρόφος) — Νότα — Μόριον της
καθολισμούνης. 10) Φύλλο γραφι-
ματος — Φαφούτης. 11) Αιγυπτία
θεά — 'Υπόσχεσις. 12) "Ορος της
Βαλκανικής — Νήσος του Αιγαίου.

13) Νησίς του 'Αδριατικού πελάγους
— "Οψις.

ΚΑΙΤΗ ΕΥΘ. ΓΚΙΩΚΑ
Ε' Τάξις Γυμνασίου Σπερχειάδος
ΛΥΣΕΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ
ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΩΝ ΧΩΡΙΣ ΛΟΓΙΑ

Λένα.
ΤΕΤΡΑΓΩΝΟΝ
1) Ρόκα, 2) Όρος, 3) Κόρη, 4) 'Ασθή.
ΤΡΙΑΙΝΑ
Καθέτως: Λεία — 'Αμερικής — Πάμα.
Οριζοντίως: 'Αρα.
ΤΡΙΓΩΝΟΝ
1) "Οσις, 2) 'Αλυσ, 3) Σῶς, 4) ΙΣ, 5) Σ.
ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ

'Ασίας.
ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΣ
'Αστρο — Κάστρο.
ΠΑΙΓΝΙΔΙ

ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Τὰ πρόσωπα ήταν 301. "Όταν
λοιπόν διαιρέσαμεν πρώτα το 301
δια το 2 θα εύρωμεν πηλίκον 150
και θα μείνῃ ένα. Τὸ ἴδιον καὶ με-
τὰ 3, 4, 5, 6, ἄλλ' ἔταν τὸν διαι-
ρέσωμεν μετὰ 7 θα πάρουν οἱ ἀδελ-
φοὶ ἴσον ἀριθμὸν προβάτων καὶ δὲν
θα μείνῃ κανένα, θα πάρῃ δηλαδὴ ἑ-
κάστος ἀδελφὸς ἀπὸ 43 πρόβατα.

ΑΙΝΙΓΜΑ
1) Σκούπα. 2) Τουφέκι.
ΠΡΟΒΛΗΜΑ
α) Στεκόταν ὁ ένας ἀπέναντι τοῦ
ἄλλου, ὅπως τὸ κάτωθι σχέδιον τὸ 1
πρὸς 'Αν. καὶ τὸ 2 πρὸς Δ.

ΑΙΝΙΓΜΑ
1) Λαγός. 2) Καρπούζι.
ΑΙΝΙΓΜΑ
Τὸ χῶμα.
ΑΙΝΙΓΜΑ
Τὸ ὄνομά σας.
ΑΝΑΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ
'Αφρός — Φάρος.
ΑΙΝΙΓΜΑ
'Ανεμόμυλος.

ΠΟΙΑ ΕΝΑΙ Η ΑΔΕΛΦΗ ΤΟΥ
ΘΕΙΟΥ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ;
'Η μητέρα του Κώστα.

ΣΚΑΛΑ
1) "Αρα. 2) "Αρτα. 3) "Αρτια. 4) "Αρκετά.
ΣΚΑΛΑ
1) Μητέρα. 2) Μάρθα. 3) Μάνη. 4) Μία
5) Μι.

ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΩΝ
Νήμα.
ΤΡΙΓΩΝΟΝ
Πάργα — 'Ακοή — Ροή — Γή — Α.
ΑΠΟΚΕΦΑΛΙΣΜΟΣ
Θήρα — "Ηρα.

ΛΥΣΙΣ
3 X 2 X 1 = 6 3 + 2 + 1 = 6.

ΑΝΑΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ
Σκύλος — Λύκος.
ΛΕΥΚΟ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ
1) Ρίς. 2) "Ισις, 3) Σίτος. 4) Σορός.
5) Σόλων. 6) Σώμα. 7) Νάι.

ΣΚΑΛΑ
1) Νίκαιαν. 2) 'Ικαρος. 3) Κακόν. 4) "Α-
ρον. 5) "Ιον. 6) "Ας. 7) Ν.

ΤΕΤΡΑΓΩΝΟΝ
1) "Ορος. 2) Ρακί. 3) Όκάν. 4) Σίνα.
ΣΥΜΦΩΝΟΛΕΙΠΟΝ
1) Σῶρος. 2) Πύρος. 3) "Υψος. 4) Πύλος.
5) Ψύλος. 6) Τύπος.

ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΙΚΟΝ
'Εθνωφελής. "Εως. "Ηφελδ. Αύγή. Νήφω.
Θῶς. Φωνή. Σελήνη. Λέων.

ΣΤΗ ΣΗΜΑΙΑ

ΕΜΒΑΤΗΡΙΟΝ

ΣΤΙΧΟΙ
ΛΑΚΗ ΠΑΠΑΔΗΜΑ.

ΜΟΥΣΙΚΗ
ΑΛΕΚΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ.

Η ΦΙΛΙΑ

(Συνέχεια από τη σελ. 2)

νοι και αδιάφοροι και καμιά φορά και άσπονδοι έχθροι
και τούναντιον άμα υπάρχουν οι προϋποθέσεις που εί-
παμε συγγενείς πατέρας με παιδι, αδελφοί, εξάδελφος
κλπ. πάρα πάνω και από την συγγένεια τους να είναι
καλοί φίλοι διότι υπάρχει μεταξύ τους αυτή η θαυμα-
σία ψυχική έπαφή, που την λέμε φιλία.
"Ετσι βέβαια όταν η φιλία είναι τέτοια καταντᾷ ά-
ρετή γιατί ο σύνδεσμός της είναι ανώτερος και ευγενής
και αποβλέπει σε ανώτερα και ευγενή πράγματα.

Τέτοια αληθινή και ειλικρινή φιλία δεν μας αφήνει
ποτέ να εγγίζουμε τη λάσπη και το βόρβορο της ζωής,
την ποταπότητα και τη βρωμιά της, μά μας κρατεί σε
άνωτερη και καθαρή ατμόσφαιρα, την οποίαν μόνον
όταν αναπνέουμε, σχηματίζουμε την αντίληψη πως εί-
μαστε άνθρωποι και όχι ζώα. Τώρα καταλαβαίνουμε
τι πολύτιμο πράγμα είναι η φιλία και τι πολύτιμο συ-
νεπώς απόκτημα είναι ένας ιαλός φίλος.

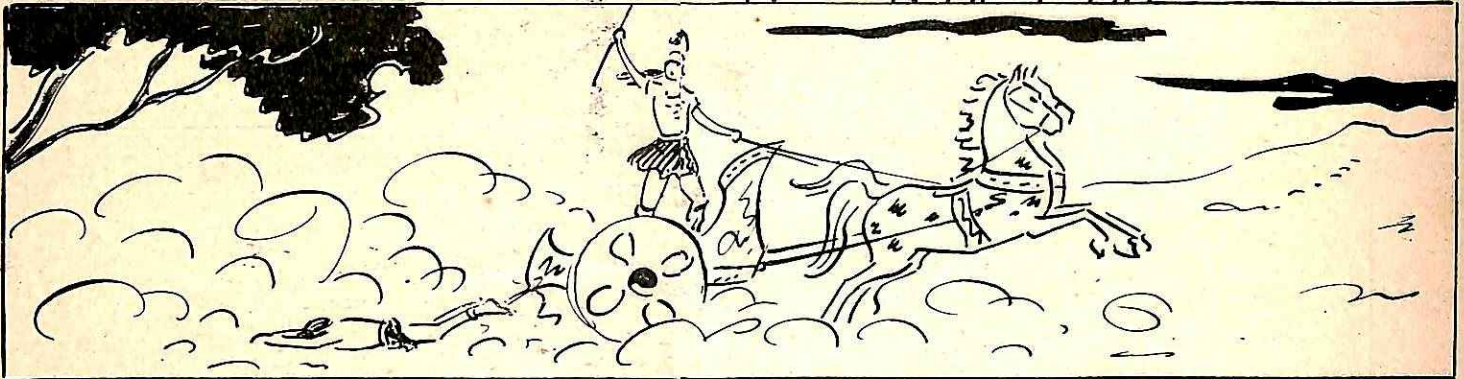
Πώς αποκτούμε τη φιλία αυτή θα το δοῦμε την άλλη
φορά.

Α. Α.

Η ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΤΗΣ ΤΡΟΙΑΣ

Σύντομη εικονογραφημένη αφήγησι υπό ΑΝ. ΒΩ.

Ἐσείσθησαν τὰ τεῖχη τῆς Τροίας ἀπὸ τὸ «ἄχ...» πού βγήκε ἀπ' ὅλα μαζί τὰ στόματα τῶν Τρώων.

Ὁ ἄμοιρος πατέρας τοῦ Ἑκτορος τραβοῦσε ἀπελπισμένος τὰ μαλλιά του καὶ χτυπιόταν γιὰ τὴν ἀνεπανόρθωτη συμφορά, κι ἡ δύστυχη μητέρα του ἔπεσε λιπόθυμη.

Κι ἔστειλαν σὲ λίγο μῆνυμα στὸν Ἀχιλλέα, παρακαλώντας τον νὰ τοὺς δώσῃ τὸ σῶμα τοῦ παιδιοῦ τους, γιὰ νὰ τὸ θάψουν.

Μὰ κεῖνος, θέλοντας νὰ συμπληρώσῃ τὴν ἐκδίκησί του, ἔδεσε τὴ σφοδρὰ τοῦ σκοτωμένου πίσω ἀπὸ τὸ ἄρμα του, καὶ τὴν ἔσερνε ὁλόγυρα στὴν πόλι, γιορτάζοντας ἔτσι τὴ νίκη του μπροστὰ στὰ μάτια καὶ τῶν δυὸ στρατῶν.

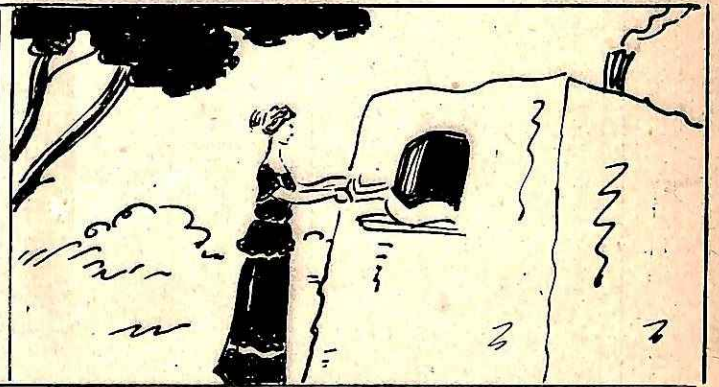
Ὡστόσο ἐβγήκε ὁ ἴδιος ὁ πατέρας τοῦ Ἑκτορος καὶ γονατιστὸς παρακαλοῦσε τὸν Ἀχιλλέα νὰ τοῦ δώσῃ τὸ παιδί του.

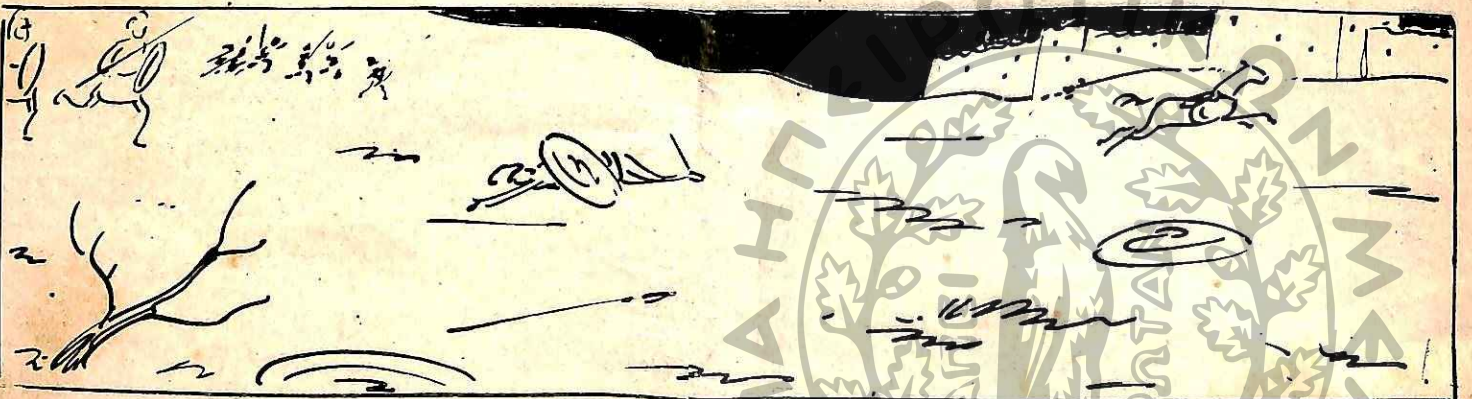
Ὁ Ἀχιλλέας, μπροστὰ στὸ κλάμμα τοῦ πατέρα, σταμάτησε γιὰ μιὰ στιγμή. Καὶ νά, παρουσιάζεται τότε καὶ ἡ Ἀθηνά κοντά του καὶ τοῦ λέει:

— Μὴν εἶσαι κακός. Σεβάσου τὸ σπαραγμὸ τῶν γονέων καὶ δός τους τὸ παιδί τους νὰ τὸ θάψουν.

Ἔτσι ἐκάμφθηκε ὁ Ἀχιλλέας καὶ τοὺς παρέδωσε στὸ τέλος τὸ σκοτωμένο γιού τους.

Τὴν ἄλλη μέρα ἡ μάχη ξανάρχισε πιὸ ὀρμητικῇ. Βροχή ἔπεφταν ἀπάνω στὸν Ἀχιλλέ τὰ βέλη τῶν Τρώων πού τὸχαν βάλει σκοπὸ τους πιά νὰ τὸν σκοτώσουν, ἀλλ' ἐκεῖνος ἔμενε ἀπλήγωτος. Ἐκπληκτοὶ οἱ Τρώες ἀναρωτιόνταν πῶς δὲν πληγώνεται. Ὅποτε πληροφορήθηκαν ἀπὸ κάποιο γέρο, πῶς ἡ μητέρα τοῦ Ἀχιλλέα, ὅταν ἦταν μικρός, τὸν ἔψησε σ' ἓνα μαγικὸ φούρνο κι ἔτσι ἔγινε ἄτρωτος.

Μόνο οἱ φτέρνες του δὲν ἐψήθησαν καὶ μονο ἐκεῖνες ἔμειναν τρωτές. Σ' αὐτὲς λοιπὸν τὸν ἐσημάδεψε ἀμέσως ἀπὸ τὰ ὕψη τῶν τευχῶν ὁ Πάρις, καὶ σὲ λίγο ὁ ἀνίκητος πολεμιστὴς τῶν Ἀλλήνων ξεψυχοῦσε μ' ἓνα βέλος μπηγμένο στὴ φτέρνα του.

Τὴν ἴδια μέρα σκοτώθηκε ἐκεῖ στὰ τεῖχη καὶ ὁ Πάρις. Ἔτσι καὶ οἱ δυὸ στρατοὶ, βυθισμένοι τώρα στὸ πένθος καὶ ἀπασχολημένοι μὲ τὴν ταφὴ τῶν μεγάλων τους νεκρῶν, σταμάτησαν γιὰ μερικὲς μέρες τὸν πόλεμο.

(Ἡ συνέχεια στὸ ἐπόμενο)